

Nederlandse Voedsel- en
Warenautoriteit
Ministerie van Economische Zaken

De Staat van productveiligheid

‘Hoe veilig zijn consumentenproducten
in Nederland?’

Inhoud

Voorwoord	4
De Staat van productveiligheid	5
Conclusie	5
Veiligheid van consumentenproducten	6
Gezondheidsschade gerelateerd aan het gebruik van consumentenproducten	6
De mate waarin consumentenproducten voldoen aan wettelijke eisen	7
Verantwoordelijkheid bedrijfsleven voor consumentenproducten	8
Signalen uit de maatschappij	9
Consument en productveiligheid	10
Trends en ontwikkelingen	10
Verantwoordelijkheden bij veilige consumentenproducten	12
Toezicht en opsporing	13
Samenwerken en vernieuwen	13
Opsporing	14
Inhoudelijke aandachtspunten	15
Samenvattend	15
Inleiding	17
De eerste Staat van productveiligheid	18
Begrippen	18
Leeswijzer	20
1. De markt van consumentenproducten	21
1.1 De consument	21
1.1.1 Risicobewustzijn van de consument	22
1.1.2 Gebruiksveranderingen	23
1.2 Het bedrijfsleven	24
1.2.1 Verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven voor veilige consumentenproducten	24
1.2.2 Risicobewustzijn van het bedrijfsleven	25
1.3 Overheid, toezichthouders en kennisinstituten	25
1.3.1 Nationale overheid	25
1.3.2 Europese Unie en Raad van Europa	25
1.3.3 Toezicht	26
1.3.4 Kennisinstituten	26
1.4 Media en internet	26
1.5 Trends, ontwikkelingen	27

2. Wettelijk kader	28
2.1 Verantwoordelijke partijen	28
2.2 Wet- en regelgeving productveiligheid	29
2.2.1 Richtlijn algemene productveiligheid	29
2.2.2 Wetgeving algemene chemische productveiligheid	30
2.2.3 Wetgevend kader CE-gemarkeerde consumentenproducten	30
2.2.4 Nationale regelgeving	31
2.3 Kennis van wetgeving	31
2.4 Samenwerking	31
2.5 EU-ontwikkelingen	31
3. Toezicht	32
3.1 Handhavingsregie	32
3.2 De uitvoering van het productveiligheidstoezicht	33
3.3 Inhoudelijke aandachtspunten voor het toezicht 2017 - 2020	35
3.4 Interventiebeleid	35
3.5 Samenwerking	36
4. Hoe veilig zijn consumentenproducten in Nederland	37
4.1 Gezondheidsschade en consumentenproducten	37
4.2 Risicogroepen en risicobewustzijn	38
4.3 Trends en ontwikkelingen	38
4.4 Indicatoren voor de mate van veiligheid van consumentenproducten	40
4.4.1 Gezondheidsschade gerelateerd aan het gebruik van consumentenproducten	41
4.4.2 De mate waarin consumentenproducten voldoen aan de wettelijke eisen	42
4.4.3 Verantwoordelijkheid bedrijfsleven voor consumentenproducten	43
4.4.4 Signalen uit de maatschappij	43
4.5 Conclusie	44
Eindnoten	46
Bijlagen	48

Voorwoord

‘De Staat van productveiligheid’ is de eerste in een reeks die de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) de komende jaren zal uitbrengen. Met het publiceren hiervan beoogt de NVWA te beschrijven hoe het is gesteld met de borging van de verschillende publieke belangen waarop de NVWA toezicht houdt, te weten productveiligheid, voedselveiligheid, diergezondheid, dierenwelzijn, plantgezondheid en natuur.

Aan de hand van een aantal indicatoren laat de NVWA zien hoe het is gesteld met de veiligheid van consumentenproducten. Hieruit blijkt dat het overgrote deel van deze producten veilig kan worden gebruikt. Het stelsel van wet- en regelgeving, normering, voorlichting en toezicht dat dit moet borgen, functioneert naar behoren. Maar, ondanks inspanningen van het bedrijfsleven en de overheid, komen er toch onveilige consumentenproducten op de Nederlandse markt en lopen consumenten letsel of andere gezondheidsschade op door onveilige producten. Daarbij is het wel goed om te beseffen dat het niet realistisch is om een situatie zonder risico’s te bereiken.

De markt van productveiligheid kenmerkt zich immers door een breed scala aan consumentenproducten, grote volumes, hoge omzetsnelheden en veel productinnovatie. En ook de consument draagt door onbedoeld of onveilig gebruik bij aan het ontstaan van risico’s.

De NVWA houdt toezicht op de naleving van wet- en regelgeving, treedt op als niet wordt nageleefd en signaleert nieuwe risico’s, trends en ontwikkelingen. De NVWA ontwikkelt waar nodig nieuwe vormen van toezicht om aan te sluiten op maatschappelijke bewegingen. Bovendien signaleert en adviseert de NVWA beleid en politiek ingeval wet- en regelgeving niet of lastig uitvoerbaar of te handhaven is en agendeert situaties waarin zich gevaren voordoen maar waar nog geen wettelijke normen voor gelden. Het toezicht van de NVWA maakt de beleidscyclus hiermee sluitend.

De NVWA gaat de toezichtresultaten steeds meer actief openbaar maken. Dat geldt ook voor de resultaten van het toezicht op de productveiligheid. Transparantie over de werkwijze van de NVWA en de resultaten van het werk, biedt politiek en maatschappelijke actoren een inkijk in hoe de NVWA te werk gaat, geeft handelingsperspectief aan bedrijven en consumenten en draagt bij aan de naleving van wet- en regelgeving en daarmee aan de productveiligheid. De afgelopen periode is dit al voor diverse productgroepen gebeurd en deze informatie wordt veel geraadpleegd.

Tot slot

Het publiek belang van productveiligheid staat in het voor u liggende document centraal. In de periode 2017 – 2020 zullen de Staat van voedselveiligheid, de Staat van diergezondheid en dierenwelzijn, de Staat van plantgezondheid en natuur verschijnen. Met andere producten als de integrale ketenbeoordelingen van bureau Risicobeoordeling & onderzoeksprogrammering (BuRO) geeft de NVWA met deze Staat van productveiligheid invulling aan de reflectieve functie van toezicht.

Ik ben trots op deze Staat van productveiligheid waarin alle kennis over het thema productveiligheid is gebundeld. De gepresenteerde cijfers over onveilige producten en aantallen letsels bieden een goed handvat voor de dialoog met maatschappelijke actoren over de vraag waar verbeteringen mogelijk zijn om de productveiligheid nog beter te borgen dan nu het geval is.

Ik verheug me op de gesprekken die we zullen voeren over de verkregen inzichten.

Harry Paul
inspecteur-generaal

De Staat van productveiligheid in het kort

Consumenten, jong en oud, komen 24 uur per dag in aanraking met een groot aantal non-food consumentenproducten¹. In de meeste gevallen gaat dat goed. Maar de ervaring leert dat de consument toch gezondheidsschade kan ondervinden. Dit ondanks de inspanningen van het bedrijfsleven, de overheid en consumenten om de veiligheid van de consumentenproducten te waarborgen. Dit leidt tot de vraag: hoe veilig zijn consumentenproducten in Nederland? Deze Staat van productveiligheid geeft hier een antwoord op.

>> [Zie overzicht consumentenproducten, p. 49](#)

Productveiligheid betreft de mogelijke risico's die het gebruik van een consumentenproduct met zich mee kan brengen. Een consumentenproduct is volgens de wet veilig² wanneer het bij normale of redelijkerwijs te verwachten gebruiksomstandigheden geen enkel risico oplevert. Hieronder vallen ook gebruiksduur en eventueel ingebruikneming, installatie en onderhoudseisen. Een product is ook veilig als er slechts beperkte risico's zijn: risico's die aanvaardbaar en verenigbaar zijn met het beoogd gebruik van het product en die de gezondheid en de veiligheid van personen niet schaden.

Deze Staat van productveiligheid beschrijft wat het thema productveiligheid voor de NVWA als toezichthouder inhoudt, welke partijen verantwoordelijk zijn voor het produceren en het gebruik van veilige consumentenproducten en welke risico's er zijn op het gebied van consumentenproducten.

Conclusie

De Staat van productveiligheid beschrijft het stelsel productveiligheid met zijn wet- en regelgeving, actoren en verantwoordelijkheden van deze actoren. Deze uitgebreide wet- en regelgeving is gericht op het beheersen van bekende risico's, het reageren op concrete signalen van onveilige consumentenproducten én op het signaleren van mogelijke nieuwe risico's in een dynamische en innovatieve markt. Er is sprake van een robuust en flexibel stelsel met heldere verantwoordelijkheden als het gaat om de beheersing van deze risico's.

Hoe veilig zijn consumentenproducten die op de Nederlandse markt komen? Door middel van indicatoren geeft dit rapport een aanzet om te kwantificeren in hoeverre er veilige en onveilige consumentenproducten in de handel zijn. Deze indicatoren laten zien dat het overgrote deel van de consumentenproducten veilig kan worden gebruikt door consumenten maar dat er, ondanks inspanningen van het bedrijfsleven, de overheid en consumenten, toch onveilige consumentenproducten op de Nederlandse markt komen. Op basis van de beschikbare gegevens (uit letselregistraties, eigen inspecties, meldingen, et cetera) heeft de NVWA een goed beeld van de productgroepen die mogelijk acute gezondheidsschade opleveren, van welke consumentenproducten het risico op (gezondheids)schade het grootst is en van de ontwikkelingen die daarbij een rol spelen. Voor productgroepen die bij gebruik mogelijk langetermijn-gezondheidsschade opleveren is dit niet aan te geven. 100% veiligheid kan het stelsel van productveiligheid met zijn uitgebreide wet- en regelgeving, veelheid aan actoren en diversiteit aan verantwoordelijkheden niet garanderen. De NVWA intervineert daar waar de kans op onveilige producten het grootst is en het toezicht het meest effectief.

¹ Non-food consumentenproducten worden verder in het rapport aangeduid met consumentenproducten of producten.

² Richtlijn 2001/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 3 december 2001 inzake algemene productveiligheid.

Productveiligheid kenmerkt zich door een breed scala aan consumentenproducten, grote volumes, hoge omzetsnelheden en veel productinnovatie. Voor de NVWA betekent dat: prioriteiten, toezichtmethoden en werkwijzen aanpassen aan de wisselingen in de markt en de toegenomen complexiteit van de markt. Maar de NVWA is als toezichthouder onderdeel van een breder maatschappelijk krachtenveld dat van invloed is op de veiligheid van consumentenproducten. Met deze Staat van productveiligheid informeren we andere actoren om hun rol en bijdrage in het geheel op te pakken.

Veiligheid van consumentenproducten in perspectief

Volksgezondheid is een publiek belang³ dat geborgd moet worden. Het bedrijfsleven en de overheid zorgen er elk vanuit hun eigen rol voor dat er veilige consumentenproducten op de markt worden aangeboden.

De NVWA beschrijft aan de hand van een aantal indicatoren hoe het staat met de veiligheid van consumentenproducten in Nederland. Die indicatoren zijn:

- het aantal ongevallen met letsel en overige gezondheidsschade gerelateerd aan het gebruik en de veiligheid van consumentenproducten;
- de mate waarin consumentenproducten voldoen aan de wettelijke eisen;
- de mate waarin bedrijven hun verantwoordelijkheid nemen om veilige consumentenproducten op de markt te brengen;
- de signalen uit de maatschappij (meldingen van bedrijven en consumenten).

Gezondheidsschade gerelateerd aan het gebruik van consumentenproducten

Het gebruik van onveilige producten kan leiden tot acute of langetermijn-gezondheidsschade. Acute letsels en de daarbij betrokken consumentenproducten worden gericht geregistreerd. De factor gedrag speelt sterk mee bij het ontstaan van deze letsels. Gezondheidsschade op lange termijn is moeilijk meetbaar (moeilijk te onderscheiden van schade door andere factoren zoals milieu, voeding of infecties) en meestal niet te koppelen aan een specifiek product of specifieke stof. Hierdoor zijn er geen of nauwelijks registraties beschikbaar van langetermijneffecten van onveilige producten.

Diverse instanties registreren ongevallen waarbij consumentenproducten in het geding zijn geweest en de daaruit voortvloeiende gezondheidsschade. Op basis van deze registraties is een indicatie van de mate van veiligheid van consumentenproducten op de Nederlandse markt mogelijk.

[>> Instanties die ongevallen met gezondheidsklachten en ongevalsmeldingen over consumentenproducten registreren, p. 50](#)

Acute gezondheidsschade

Bij een beperkt deel van het aantal jaarlijkse dodelijke ongevallen (4.100) en gewonden (1,2 miljoen) in de privésfeer zijn consumentenproducten betrokken. Hoe beperkt dit deel is, is niet te kwantificeren.

[>> Aantal gewonden en doden door een ongeval in de privésfeer, p. 51](#)

De NVWA heeft de registraties van ongevallen geanalyseerd waarbij een aantal specifieke productgroepen (onder andere machines, elektrotechnische apparatuur en kinderartikelen) betrokken zijn. Daaruit blijkt dat bij 60 – 80% van deze ongevallen de oorzaak van het ongeval een verkeerd en onzorgvuldig gebruik van het consumentenproduct is. Deze registraties laten niet zien welk deel van de resterende 20 tot 40% is toe te schrijven aan productfactoren als een onveilig consumentenproduct of andere factoren zoals omgevingsfactoren en lichamelijke factoren. De informatie uit de analyse laat zien dat van deze resterende 20 – 40%, maximaal 20 – 50% van de ongevallen toe te schrijven is aan onveilige consumentenproducten.

[>> De rol van het product bij het ongeval, p. 53](#)

³ Publieke belangen zijn belangen waarvan borging door de overheid wenselijk is. Er zijn meer definities (zie bijvoorbeeld WRR rapport 89 'toezien op publieke belangen').

Deze analyse kan ook worden geëxtrapoleerd naar alle geregistreerde ongevallen met letsel. Uit de tabel 1 en 2 blijkt dat er per jaar 200.000 geregistreerde ongevallen met letsel zijn, waarvan dus naar schatting 120.000 – 160.000 toe te schrijven is aan het verkeerd of onzorgvuldig gebruik van het betreffende consumentenproduct. De overige ongevallen (40.000 – 80.000 ongevallen) zijn toe te schrijven aan omgevingsfactoren, lichamelijke factoren en productfactoren, waarvan een gedeelte (20 – 50%) aan productfalen. Hiervan uitgaande is maximaal 20.000 – 40.000 van deze ongevallen toe te schrijven aan een onveilig product.

>> [Zie tabel 1 en 2 ‘De belangrijkste oorzaken van ongevallen’, p. 54](#)

Bovenstaande analyses zijn afgeleid van registraties van behandelingen op de Spoedeisende Hulp (SEH) na ongevallen waarbij een consumentenproduct is betrokken. Door consumenten zelf behandelde letsels zijn niet geregistreerd. Het aantal bij deze ongevallen betrokken consumentenproducten is een fractie van het totaal aantal in Nederland verhandelde consumentenproducten. Naar schatting zijn dit er tussen de ruim 700 miljoen en enkele miljarden per jaar (gebaseerd op omzetcijfers in 2015: circa 85 miljard euro).

>> [Lees meer, p. 56](#)

VeiligheidNL⁴ heeft op verzoek van de NVWA op basis van letsel- en meldingenregistraties de belangrijkste gezondheidsgevaaren benoemd. Het gaat hier veelal om acute gezondheidsgevaaren. De top 3 bestaat uit letsels en meldingen ten gevolge van:

- vallen van hoge positie (val van hoogte, val door sprong, val van trap/ladder);
- in aanraking komen met bewegende delen/objecten;
- overgevoelheidsreacties door contact met chemische stoffen.

>> [Gezondheidsgevaaren waarbij jaarlijks de meeste letsels worden gemeld of geregistreerd, p. 57](#)

Een nadere detaillering van de gegevens laat zien dat niet-gemotoriseerde vervoersmiddelen (onder andere vallen van fiets), sportartikelen (in aanraking komen met bewegende delen/objecten) en cosmetica (overgevoelheidsreacties) de meest voorkomende consumentenproducten zijn die in de privésfeer leiden tot gezondheidsschade.

>> [Overzicht per gezondheidsgevaar van de productgroepen met de grootste aantallen SEH's of klachten/meldingen, p. 58](#)

Langetermijn-gezondheidsschade

De genoemde ongevals cijfers geven geen volledig beeld van de aard en omvang van alle ongevallen en gezondheidsschade. Deze cijfers gaan voornamelijk over acute gezondheidsschade. Langetermijn-gezondheidsschade als gehoorschade, schadelijke effecten bij chronische blootstelling aan chemische stoffen (CMRS⁵), verstoring van de hormoonhuishouding, invloed op het afweersysteem en stralingsschade wordt niet of zeer beperkt meegenomen. Deze laatste vormen van schade worden niet systematisch geregistreerd en zijn ook lastig aan specifieke consumentenproducten toe te schrijven, waardoor de chronische ziektelast niet is te kwantificeren voor productveiligheid. Wel besteden productveiligheids-onderzoeken van kennisinstituten aandacht aan risico's als langetermijn gezondheidsschade. Zo doen kennisinstituten veel onderzoek naar de risico's van chemische stoffen in consumentenproducten, ook in de vorm van nanomaterialen.

De mate waarin consumentenproducten voldoen aan de wettelijke eisen

De NVWA houdt toezicht op naleving van wet- en regelgeving door bedrijven en instellingen, met als uiteindelijke doel het borgen van het publieke belang, in deze de volksgezondheid. Als de naleving niet in orde is, treedt de NVWA handhavend op.⁶

⁴ VeiligheidNL is een instituut met veel deskundigheid op het gebied van ongevallen en veilig gedrag, en zorgt voor monitoring van ongevallen; www.veiligheid.nl

⁵ CMRS = aanduiding voor een groep stoffen met de volgende gevaareigenschappen: Carcinogeen (kankerverwekkend), Mutageen (veranderingen in erfelijke eigenschappen inducerend), Reproductief toxisch (schadelijk voor de voortplanting of het nageslacht) en/of Sensibiliserend (leidend tot allergieën).

⁶ De NVWA is een handhavingsorganisatie in de brede zin van het woord. In het kader van handhaven houdt de NVWA toezicht op de naleving van wet en regelgeving door bedrijven en instellingen.

Resultaten uit productgericht toezicht laten zien hoe het staat met de veiligheid van de consumentenproducten en geven inzicht in de mate waarin consumentenproducten voldoen aan de wettelijke eisen. Via productonderzoeken controleert de NVWA of specifieke productgroepen voldoen aan de geldende veiligheidseisen.

Indien noodzakelijk laat de NVWA onveilige consumentenproducten van de markt halen en informeert en waarschuwt het bedrijfsleven en anderen zoals consumenten en andere lidstaten via de Europese Commissie/overheid. Over de resultaten van deze productonderzoeken communiceert de NVWA via factsheets en door de [individuele inspectieresultaten](https://www.nvwa.nl/onderwerpen/productonderzoeken-op-merknaam), (<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/productonderzoeken-op-merknaam>) actief openbaar te maken. Deze resultaten geven een indicatie hoe het ervoor staat met de veiligheid van de onderzochte consumentenproducten en ze geven inzicht in de mate waarin het bedrijfsleven de verantwoordelijkheid voor productveiligheid oppakt bij het op de markt brengen van consumentenproducten.

Naar aanleiding van productonderzoeken in de periode 2012 - 2015 heeft de NVWA maatregelen zoals schriftelijke waarschuwingen en boetes opgelegd. In deze gevallen moet de ondernemer ook de verhandeling van het product stoppen. Hieronder is per productgroep aangegeven voor welk percentage van het aantal onderzochte productmonsters maatregelen zijn opgelegd.

	aantal monsters:	aantal maatregelen:	in %:
Gastoeestellen (koffermodel gastoeestellen)	30	27	90%
Speelgoed	570	108	19%
Tatoeëren en piercen (tatoeagekleurstoffen)	508	95	19%
Chemische stoffen en biociden	585	101	17%
Elektrotechnische producten	352	55	16%
Machines	20	3	15%
Cosmetica	304	39	13%

>> Rapportages productgericht toezicht, p. 60

Het toezicht op deze productgroepen is over het algemeen risicogericht. Bovenstaande cijfers zijn gebaseerd op selectieve steekproeven in de markt. De kans dat het onderzochte product niet voldoet aan wettelijke voorschriften is daarmee groter. Deze werkwijze verhoogt de effectiviteit van het toezicht, maar geeft geen exacte cijfers over de naleving in een bepaalde sector.

Verantwoordelijkheid bedrijfsleven voor consumentenproducten

Het bedrijfsleven is primair verantwoordelijk voor het op de markt brengen van veilige consumentenproducten. Het bedrijfsgerichte toezicht van de NVWA levert inzicht in de mate waarin bedrijven de op hun producten van toepassing zijnde wet- en regelgeving op het gebied van productveiligheid naleven. In het geval dat bedrijven niet aan de wettelijke voorschriften voldoen, legt de NVWA maatregelen op. Bijvoorbeeld omdat bedrijfsprocessen niet in orde zijn waardoor het bedrijf niet in staat is om, bij het ontstaan van risico's door een fout in het productieproces, deze zo snel mogelijk weg te nemen. De NVWA stelt de geïnspecteerde bedrijven van de maatregelen op de hoogte.

Hieronder is weergegeven hoe vaak bij inspecties bij bedrijven die de genoemde productgroepen produceren, importeren, verhandelen, beschikbaar stellen of verkopen, deze de regels niet naleven. Per productgroep is aangegeven hoeveel bedrijfsinspecties zijn uitgevoerd en in welk deel er door de NVWA een overtreding van de betreffende wet- en regelgeving werd geconstateerd en er een maatregel (onder andere schriftelijke waarschuwingen, boetes en verbod op verhandelen van de desbetreffende producten) is opgelegd.

Ook hier geldt dat het toezicht risicogericht is en dat deze cijfers dus gebaseerd zijn op selectieve steekproeven in de markt. Dit leidt ertoe dat bij deze inspecties relatief vaker geconstateerd wordt dat bedrijven niet aan de eisen voldoen en geeft inzicht in het aantal inspecties waar bij de onderzochte bedrijven niet aan wet- en regelgeving wordt voldaan. Het betreft de periode 2012 - 2015.

	aantal bedrijfscontroles:	aantal maatregelen:	maatregelen in %:
Speeltoestellen	230	100	44%
Attractietoestellen	418	140	34%
Tatoeëren en piercen	1423	388	27%
Cosmetica	276	71	26%
Speelgoed	154	38	25%
Chemische stoffen, inclusief biociden	444	50	11%
Elektrotechnische producten	140	8	6%
Voedselcontactmaterialen	457	19	4%
Baby –en kinderartikelen	98	3	3%

>> [Rapportages bedrijfsgericht toezicht, p. 65](#)

Signalen uit de maatschappij

De consument kan (vermeende) onveilige consumentenproducten melden bij het bedrijf dat het product heeft geleverd of bij de NVWA. Bedrijven zijn verplicht om onveilige producten te melden aan de NVWA. Ook komen er meldingen van andere lidstaten over onveilige producten bij de NVWA, o.a. via het RAPEX⁷-systeem. Deze producten kunnen namelijk ook in Nederland op de markt zijn.

Het aantal en de aard van klachten, vragen en meldingen van consumenten en bedrijven geven een indicatie van productgroepen, waarover consumenten zich relatief vaak zorgen maken en/of waaruit relatief vaak onveilige producten worden gemeld.

De NVWA ontvangt jaarlijks rond de 32.500 (2015) klachten/meldingen⁸ en vragen⁹ van zowel consumenten als bedrijven. Ongeveer 2400 daarvan betreffen consumentenproducten. De NVWA reageert indien nodig op de signalen en gebruikt deze signalen om haar toezicht gericht in te zetten.

>> [Overzicht totaal aantal signalen \(meldingen en klachten\) in de periode 2012 - 2015, p. 113](#)

In de periode 2012 - 2015 zijn de meeste signalen ontvangen over de volgende productgroepen:

Klachten/meldingen

1. tatoeages en piercings;
2. elektrotechnische producten;
3. speelgoed;
4. cosmetica.

Vragen

1. cosmetica;
2. voedselcontactmaterialen;
3. chemische stoffen.

>> [Overzicht per productgroep, p. 67](#)

Als wordt gekeken naar de resultaten van de verschillende indicatoren zit er een zekere consistentie in en komen productgroepen als tatoeëren en piercen, speelgoed, cosmetica en elektrotechnische producten steeds terug.

⁷ EU systeem voor snelle uitwisseling van informatie over onveilige producten tussen de lidstaten.

⁸ Als er ergens iets mis is met consumentenproducten, kan een consument of een bedrijf een klacht of een melding indienen bij de NVWA. In de huidige registratie is er geen onderscheid gemaakt tussen klacht en melding. Daarom worden ze hier als signalen uit beide bronnen hier bij elkaar geteld. In de toekomst zal een melding betrekking hebben op situaties waarbij een consument of een bedrijf een onveilig product meldt.

⁹ Als er iets onduidelijk is over consumentenproducten, kan een consument of een bedrijf een vraag stellen aan de NVWA.

Consument en productveiligheid

Het gedrag van de consument of de omstandigheden waarin een product wordt gebruikt, zijn de oorzaken van een groot gedeelte van de ongevallen met acute gezondheidsschade waarbij een consumentenproduct betrokken is.

De consument herkent situaties waarbij mogelijke lange-termijngezondheidsschade kan ontstaan meestal niet. Uit onderzoek blijkt dat het merendeel van de Nederlandse consumenten behoefte heeft aan informatie over de gezondheidsrisico's van consumentenproducten waarin chemische stoffen zijn verwerkt.

>> [Lees meer, p. 72](#)

Nederlandse consumenten hebben vertrouwen in de veiligheid van consumentenproducten, meer dan de rest van de Europese consumenten.

>> [Zie tabel 4, p. 73](#)

Consumenten zijn zich in het algemeen bewust van de acute risico's van consumentenproducten. Dit bewustzijn is afhankelijk van factoren als leeftijd, inschattingsvermogen, ervaring, informatiepositie en gebruiksomstandigheden.

Omdat de ene groep beter in staat is om een onveilig product te herkennen en beter weet hoe vervolgens met dat onveilige product om te gaan dan de andere, onderscheid de wet kwetsbare groepen. Met name jonge kinderen worden expliciet als kwetsbare groep gezien. De gevolgen van een onveilig product kunnen voor de ene groep ernstiger zijn dan voor de andere groep. Zo zal een val door bijvoorbeeld een te zwak geconstrueerde tuinstoel voor een oudere ernstigere gevolgen kunnen hebben dan voor een jongere.

Risicocommunicatie en voorlichting door de overheid verhogen het risicobewustzijn van de consument en het inzicht in de gevolgen van het eigen gedrag. [Openbaarmaking van toezichtresultaten \(https://www.nvwa.nl/over-de-nvwa/inhoud/hoe-de-nvwa-werkt/namen-bekend-maken-van-gecontroleerde-bedrijven-en-producten/in-welke-gevallen-noemt-nvwa-productnamen\)](https://www.nvwa.nl/over-de-nvwa/inhoud/hoe-de-nvwa-werkt/namen-bekend-maken-van-gecontroleerde-bedrijven-en-producten/in-welke-gevallen-noemt-nvwa-productnamen) geeft de consument het handelingsperspectief om veiligheid mee te laten wegen bij de keuze tussen verschillende typen consumentenproducten. Daarnaast is de beschikbare informatie via onder andere internet en de wijze waarop (sociale) media, non-gouvernementele organisaties (NGO's) en politici spreken over de risico's van consumentenproducten, van invloed op het risicobewustzijn van de consument.

Trends en ontwikkelingen

Trends en ontwikkelingen kunnen extra of nieuwe risico's voor de volksgezondheid met zich meebrengen en/of gevolgen hebben voor het toezicht van de NVWA. De NVWA volgt deze trends en ontwikkelingen, spreekt hierover met het bedrijfsleven, onderzoekt zo nodig de risico's en adviseert beleidsmakers hierover. Hiertoe beoordeelt de NVWA deze trends en ontwikkelingen in het kader van het risicogerichte toezicht en neemt dit mee bij het ontwikkelen van nieuwe en effectieve toezichtinstrumenten.

De belangrijkste trends en ontwikkelingen op consumentenproductengebied¹⁰

Verbeterde analysemethoden

Onderzoek en verbeterde analysemethoden bieden steeds meer inzicht in de mogelijke gevaren van bepaalde chemische stoffen en onze blootstelling daaraan. Zo is formaldehyde vrij recent als kankerverwekkend geclassificeerd en is er toenemende aandacht voor het feit dat chemische stoffen uit (gerecycled) papier via de verpakking in voedingsmiddelen terecht kunnen komen.

¹⁰ De ontwikkelingen zijn in willekeurige volgorde opgenomen.

Inzicht in de cumulatieve effecten van risico's uit verschillende bronnen.

Consumenten gebruiken steeds vaker meer (verschillende) consumentenproducten gedurende langere tijd. Ook wordt steeds duidelijker dat er sprake kan zijn van een optelsom van gezondheidsrisico's. Er zijn onderzoeken naar mogelijke stapeling van gezondheidsschade doordat steeds meer (verschillende) consumentenproducten gedurende langere tijd door consumenten worden gebruikt (blauw licht bij gebruik van smartphone, computer, interactieve televisie, gehoorschade door herhaaldelijke blootstelling aan een te hoog geluidsniveau). Ook wordt het gebruik van consumentenproducten onderzocht die dezelfde chemische stoffen bevatten zoals conserveermiddelen in cosmetica en in schoonmaakmiddelen.

Nieuwe technologie

Het gebruik van nieuwe en nog niet volledig geteste technologie in consumentenproducten, zoals op elektrotechnisch gebied, kan voor extra of nieuwe risico's zorgen waarvan op dit moment de gevolgen voor de volksgezondheid nog niet of niet goed zijn in te schatten. Bijvoorbeeld (de gevolgen van) het gebruik van niet voor consumptiegebruik geschikte plastics bij het maken van drinkbekers met een 3d-printer.

Hormoonverstorende stoffen

Er is op Europees niveau nog veel discussie over de vraag welke chemische stoffen hormoonverstorend zijn. Voor biociden en gewasbeschermingsmiddelen zijn criteria voorgesteld, voor andere chemische stoffen nog niet. Hormoonverstorende stoffen in consumentenproducten zullen naar verwachting de komende jaren steeds meer aandacht van het toezicht vragen, gelet op de grote maatschappelijke impact door de vele toepassingen van deze stoffen.

>> [Lees meer, p. 74](#)

Gebruik van nanodeeltjes in consumentenproducten

De toepassing van [nanotechnologie](https://www.nvwa.nl/onderwerpen/nanotechnologie) (https://www.nvwa.nl/onderwerpen/nanotechnologie) in consumentenproducten zet door. Het identificeren en kwantificeren van nanodeeltjes in consumentenproducten is nog lastig, en er is nog gebrek aan kennis over de veilige toepassing ervan.

Mondiaal aanbod

Het aanbod en de omvang van import-consumentenproducten uit landen buiten de EU, vooral uit Azië, blijft groeien. Toezicht op EU-importeurs wordt daarom nog belangrijker.

Maatschappelijke trends en ontwikkelingen met mogelijke gevolgen voor productveiligheid in Nederland

De volgende meer algemene maatschappelijke trends¹¹ zijn betekenisvol voor het borgen van de productveiligheid.

Hergebruik

Een belangrijke maatschappelijke trend is het gebruik van tweedehandsproducten en hergebruik van materialen en consumentenproducten. Bij het gebruik van tweedehandsproducten zijn de risico's gering omdat deze consumentenproducten al eerder in de handel waren. Een wijziging van een product kan echter risico's veroorzaken bijvoorbeeld wanneer consumenten elektrotechnische producten zodanig aanpassen dat er een elektrische schok kan optreden.

Hergebruik brengt nieuwe uitdagingen met zich mee zoals het verwerken van oude producten tot grondstoffen voor nieuwe producten. Een voorbeeld daarvan is het toepassen van granulaat van autobanden in rubber infill in kunstgrasvelden of rubbertegels op speelplaatsen. Vergeleken met nieuwe grondstoffen is er bij gerecyclede grondstoffen meer kans op verontreiniging met ongewenste chemische stoffen. Voorbeeld hiervan is gerecyclede papier dat gebruikt wordt voor verpakkingsmaterialen voor levensmiddelen en dat verontreinigd kan zijn met minerale oliën.

¹¹ De trends zijn in willekeurige volgorde opgenomen.

Gedeeld gebruik

Een andere trend is het delen van consumentenproducten via websites zoals PeerbyGo, Nextdoor (buurt-apps). Verantwoordelijkheidsverdeling (beheer) kan hier een rol spelen, bijvoorbeeld bij achterstalig onderhoud aan speeltoestellen die door een aantal buurtgenoten zijn aangeschaft. Dit kan leiden tot onveilige situaties.

Internethandel

Internethandel kan risico's inhouden voor de productveiligheid omdat consumenten deze consumentenproducten ook kunnen bestellen in landen buiten Europa waar andere veiligheidseisen gelden. In de reguliere handel worden deze risico's ondervangen doordat de importeur verantwoordelijk is voor het voldoen aan Nederlandse (of Europese) normen; bij rechtstreekse levering door een buitenlandse producent of handelaar bestaat deze borging niet. Door rechtstreekse levering aan de consument vallen de via het internet aangeboden consumentenproducten buiten het zicht van de NVWA. De NVWA onderzoekt de komende jaren de risico's van op internet aangeboden consumentenproducten en past op basis hiervan haar handhavingstrategie zo nodig aan.

Gebruik professionele apparaten

Consumenten kunnen steeds vaker professionele apparaten en consumentenproducten kopen of huren. Deze apparaten hebben meestal hogere vermogens; ze zijn zwaarder en groter. Het gebruik ervan verlangt ervaring en kennis, soms zelfs verplichte vakbekwaamheid. Het gebruik van deze apparaten kan daarom risicovol zijn bij ondeskundig gebruik.

Transparantie en de betrokkenheid van burgers

Politiek en bestuur hebben in het kader van transparantie en betrokkenheid van burgers een toenemende behoefte om burgers te betrekken bij maatschappelijke processen. Burgers willen op hun beurt betrokken zijn bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid. Dat kan gevolgen hebben voor productveiligheid. Zo leiden initiatieven van gemeenten om burgers een rol te geven bij de inrichting van de openbare ruimte met bijvoorbeeld speeltoestellen tot een discussie over wie verantwoordelijk is voor de veiligheid en het toezicht op de speeltoestellen. Dit heeft raakvlakken met de uitvoering van het toezicht door de NVWA omdat er mogelijk onduidelijkheid bestaat over de verantwoordelijkheidsverdeling.

Verantwoordelijkheden bij veilige consumentenproducten

Productveiligheid heeft een grensoverschrijdend karakter. Europese en nationale overheden, inspectiediensten/toezichthouders en bedrijfsleven moeten elk hun verantwoordelijkheid nemen, vanuit hun eigen rol, voor het op de markt plaatsen en verhandelen van veilige consumentenproducten en om te zorgen voor een gelijk speelveld in het kader van wet- en regelgeving¹².

Het bedrijfsleven is volgens de wet primair verantwoordelijk voor het op de markt brengen van veilige consumentenproducten. Het beheersen van bestaande, maar ook het signaleren van nieuwe risico's bij consumentenproducten, valt onder deze verantwoordelijkheid.

Uit onderzoek blijkt dat de Nederlandse detailhandel relatief veel kennis heeft van wetgeving, vergeleken met het gemiddelde van de Europese detailhandel.

>> [Lees meer, p. 75](#)

¹² Verordening (EG) Nr. 765/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 9 juli 2008 tot vaststelling van de eisen inzake accreditatie en markttoezicht betreffende het verhandelen van producten

Productveiligheid kent een uitgebreid stelsel van Europese en nationale wet- en regelgeving. [Zie brondocument Bijlage 2 \(http://www.staatvan.nl/productveiligheid/brondocument-staatvan-productveiligheid.pdf\)](http://www.staatvan.nl/productveiligheid/brondocument-staatvan-productveiligheid.pdf). Dit stelsel moet door het bedrijfsleven worden nageleefd zodat veilige consumentenproducten op de Europese markt worden aangeboden. Risicosignalen en -adviezen van het bedrijfsleven, politiek en/of de toezichthouder zorgen zo nodig ook voor nieuwe wet- en regelgeving. Voorbeelden hiervan zijn het stimuleren van onderzoek naar de risico's van nanomaterialen en het publiceren van een tijdelijk Warenwetbesluit e-sigaret.

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) ontwikkelt het beleid voor productveiligheid ter bescherming van de gezondheid van de burger. De NVWA houdt toezicht op basis van de wetgeving; kennisinstituten vervullen een belangrijke rol als het gaat om de (actuele) kennis over risico's. De wet- en regelgeving rond productveiligheid is relatief complex en omvangrijk. Dat vraagt inspanningen van het bedrijfsleven en de NVWA. De Europese commissie stuurt op het eenvoudiger maken van het stelsel.

De consument heeft een eigen verantwoordelijkheid daar waar het gaat om de aanschaf van consumentenproducten en het veilig gebruik daarvan. Daar waar het product of het gebruik ervan tot risico's leidt, kunnen consumenten dat melden aan het bedrijfsleven of de overheid. Soms communiceert de toezichthouder erover en/of vragen de media er aandacht voor. Bedrijven reageren hierop of nemen zelf initiatief na klachten door bijvoorbeeld consumentenproducten niet meer te verkopen of terug te halen uit de handel, of terug te laten halen bij de consument (terugroepactie). In de periode 2012 - 2015 zijn er 254 terugroepacties uitgevoerd waarbij relatief veel speelgoed en elektrotechnische producten waren betrokken.

In hoeverre de consument zijn verantwoordelijkheid ook kan waarmaken, is voor zowel de producent als voor de overheid voortdurend een punt van aandacht. Risicocommunicatie en voorlichting door de overheid geeft de consument handelingsperspectief om veilige consumentenproducten te kunnen kopen en veilig te gebruiken. Openbaarmaking van toezichtresultaten geeft de consument inzicht in de risico's van specifieke consumentenproducten. De NVWA heeft in 2015 en 2016 de inspectieresultaten openbaar gemaakt van onder andere de volgende productengroepen: [baby en kinderartikelen, cosmetica, elektronische producten en speelgoed \(https://www.nvwa.nl/onderwerpen/productonderzoeken-op-merknaam\)](https://www.nvwa.nl/onderwerpen/productonderzoeken-op-merknaam). Deze informatie wordt veelvuldig geraadpleegd.

Consumenten(belangen)organisaties proberen door eigen onderzoek en via het publieke debat het handelen van het bedrijfsleven en de overheid te beïnvloeden om veiligere consumentenproducten te krijgen. Onderwerpen zijn onder andere hormoonverstorende stoffen zoals bisfenol A, minerale oliën in verpakkingsmateriaal en chemische stoffen in textiel.

Toeziht en opsporing

De NVWA borgt de volksgezondheid door onder andere toe te zien op de naleving van de wettelijke eisen rond de veiligheid van consumentenproducten in Nederland. Dat doet de NVWA vanuit een breed scala aan wet- en regelgeving.

De NVWA is een handhavingsorganisatie in de brede zin van het woord. De NVWA houdt toezicht op de naleving van wet- en regelgeving door bedrijven en instellingen. De handhaving richt zich op het beïnvloeden van nalevingsgedrag door toezicht te houden (inspecties, importcontroles, audits, handhavingscommunicatie en het uitvoeren van opsporingsonderzoek) en door risicocommunicatie.

Samenwerken en vernieuwen

De NVWA speelt in op resultaten van het toezicht en signalen uit de omgeving. Door de dynamiek van productinnovaties moet de NVWA snel reageren op productontwikkelingen in de markt.

Door de mondiale markt van consumentenproducten zijn er veel samenwerkingsverbanden tussen (internationale) toezichtautoriteiten. Relevant voor het toezicht zijn signalen van consumenten en signalen van of over onveilige producten, binnen en buiten Nederland. Deze laatste komen meestal via het Europees RAPEX-systeem.

Toezicht wordt vaak ingezet in combinatie met andere instrumenten om de naleving door bedrijven te bevorderen of af te dwingen. Zo kan toezicht, in combinatie met voorlichting, risicocommunicatie en specifieke doelgroepenbenadering, de risico's van consumentenproducten voor de consument beperken. De effecten van toezicht op bedrijven kunnen (deels) ook verkregen en/of vergroot worden door branches en bedrijven op de juiste manier te benaderen en hun gedrag te beïnvloeden. De NVWA zet meer in op gedragsbeïnvloeding van de consument (onder andere campagne 'Kinderen zien dingen anders', app voor [verantwoord zonnebank gebruik](https://www.nvwa.nl/onderwerpen/zonnebanken/inhoud/app-voor-verantwoord-zonnebankgebruik) (<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/zonnebanken/inhoud/app-voor-verantwoord-zonnebankgebruik>) en van bedrijven ([Trade route Asia](http://traderouteasia.nl/), <http://traderouteasia.nl/>).

Risicocommunicatie wordt door de NVWA steeds vaker ingezet als instrument gericht op bewustwording van de consument en het bieden van een handelingsperspectief. Zo is voor het veilig laten zetten en verwijderen van tatoeages en piercings een [voorlichtingscampagne](https://www.nvwa.nl/onderwerpen/tatoeages-en-permanente-make-up/nieuws/2015/04/16/nvwa-waarschuwt-consument-voor-tatoeages-met-gevaarlijke-kleurstoffen) (<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/tatoeages-en-permanente-make-up/nieuws/2015/04/16/nvwa-waarschuwt-consument-voor-tatoeages-met-gevaarlijke-kleurstoffen>) ingezet en hebben VeiligheidNL en de NVWA in de periode 2010-2015 jaarlijks campagnes gevoerd over de nieuwe etikettering op huishoudchemicaliën. Voorbeelden zijn 'De Etikettenloterij' en 'Geef kinderen geen keus'.

>> [Zie campagnes, p. 76](#)

Risicocommunicatie wordt ook ingezet om via de consument de handelwijze van bedrijven/ondernemers te beïnvloeden.

De NVWA zet de komende jaren in op het verder [openbaar maken van toezichtgegevens](https://www.nvwa.nl/onderwerpen/productonderzoeken-op-merknaam) (<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/productonderzoeken-op-merknaam>). Dit stimuleert bedrijven om te voldoen aan de wettelijke veiligheidsvoorschriften. Tegelijkertijd wordt de consument geïnformeerd en krijgt daarmee een handelingsperspectief om veilige consumentenproducten te kunnen kopen en te gebruiken. Daarnaast zet de NVWA in op het actief en doelgericht communiceren over risico's van consumentenproducten via internetplatforms.

Opsporing

Namaak en fraude staan internationaal steeds vaker op de agenda. Onbekend is in welke mate deze artikelen veiligheidsrisico's met zich meebrengen.

De afgelopen jaren heeft de NVWA zich bij opsporing gericht op een aantal specifieke consumentenproducten. Dit betrof met name consumentenproducten die verhandeld worden aan de onderkant van de markt, waar moeilijk zicht op te krijgen is, daar waar met 'reststromen' uit productie en handel wordt gewerkt (bijvoorbeeld de dumphandel en handel in restpartijen) en met namaakproducten. Het vervalsen van keuringsrapporten of verplichte documenten bij het importeren van goederen.

Het betrof laserpointers, cosmetica en attractietoestellen. Bij laserpointers gaat het om pointers met een hoeveelheid straling die niet is toegestaan en die oogschade kan veroorzaken. Bij cosmetica betreft het namaakproducten waarin verboden stoffen aanwezig kunnen zijn die (mogelijk) een gevaar voor de volksgezondheid kunnen opleveren. Een voorbeeld van frauduleuze handelingen bij attractietoestellen is het vervalsen van keuringsrapporten.

Inhoudelijke aandachtspunten voor het toezicht 2017 – 2020

De NVWA oefent kennisgedreven risicogericht toezicht uit aan de hand van een gestructureerde analyse van risicobeelden, toezichtbeelden en fraudebeelden. Die speerpunten voor het toezicht worden bepaald op basis van analyses van ongevallenregistraties en meldingen, klachten, marktontwikkelingen en ontwikkelingen in wet- en regelgeving, signalen van (internationale) collega-toezichthouders en kennisinstututen, en signalen en informatie over (mogelijk) risicovolle consumentenproducten of over (slechte) naleving van bedrijven en bedrijfstakken. Dit is een continu proces waarbij de NVWA alert is op nieuwe ontwikkelingen die aandacht in het toezicht vragen.

>> [Lees meer, p. 108](#)

Onderstaande onderwerpen en productgroepen zijn momenteel prioritair in het toezicht van de NVWA, op het niveau van productonderzoeken en bedrijveninspecties.

- goedkope consumentenproducten (onderkant van de markt);
- hormoonverstorende stoffen in consumentenproducten;
- gehoorbescherming;
- UV-bescherming (bijvoorbeeld zonnebrillen en textiel met UV bescherming);
- draagbare elektrische energie (bijvoorbeeld batterijen en USB-laders);
- eerlijke voorlichting aan de consument (claims/etikettering op consumentenproducten).

Daarnaast heeft de NVWA ook per productgroep speerpunten vastgesteld.

>> [Speerpunten per productgroep, p. 78](#)

Samenvattend

Deze Staat van productveiligheid en het onderliggende brondocument geven een integraal overzicht van het thema productveiligheid. De Staat van productveiligheid beschrijft het stelsel van wet- en regelgeving en de actoren en hun verantwoordelijkheden en laat zien dat het thema productveiligheid zich kenmerkt door een breed scala aan consumentenproducten, grote volumes, hoge omzetsnelheden en veel productinnovatie.

De uitgebreide wet- en regelgeving op het gebied van veiligheid van consumentenproducten is gericht op het beheersen van bekende risico's, het reageren op concrete signalen van onveilige consumentenproducten én op het signaleren van mogelijke nieuwe risico's.

De NVWA vervult als toezichthouder een cruciale rol in dit stelsel en houdt risicogericht toezicht op de naleving, zowel op het niveau van consumentenproducten als op niveau van de bedrijven die deze producten produceren en verhandelen. De NVWA richt haar toezicht in op basis van speerpunten die de resultante zijn van eigen gegevens en gegevens van derden, waaronder signalen van bedrijven en consumenten.

De NVWA oriënteert zich permanent op trends en ontwikkelingen die kunnen leiden tot nieuwe risico's. Zo nodig signaleert en adviseert zij hierover aan beleid.

Uit analyse van ongevals- en toezichtgegevens blijkt dat er onveilige consumentenproducten op de Nederlandse markt komen. De NVWA heeft de omvang hiervan gekwantificeerd aan de hand van 4 indicatoren

>> [Vier indicatoren, p. 80](#)

Van de bijna 200.000 geregistreerde ongevallen met letsel waarbij consumentenproducten betrokken zijn, is 60 tot 80% toe te schrijven aan een verkeerd of onzorgvuldig gebruik van het consumentenproduct. Anders gezegd: tussen de 40.000 en 80.000 ongevallen zijn dus toe te schrijven aan factoren zoals productfalen, omgevingsfactoren en lichamelijke factoren. Daarvan is maximaal 20 – 50% (20.000 – 40.000) van de ongevallen gerelateerd aan consumentenproducten, toe te schrijven aan onveilige consumentenproducten. Kanttekening hierbij is dat het hier gaat om acute gezondheidsschade en dat het alleen de geregistreerde ongevallen betreft.

Ook uit de toezichtgegevens blijkt dat er regelmatig onveilige producten op de markt komen en dat er bedrijven zijn die desbetreffende wet- en regelgeving onvoldoende naleven. Signalen van bedrijven en consumenten onderstrepen dit beeld.

De omvang van onveilige consumentenproducten op de Nederlandse markt moet echter wel worden afgezet tegen de enorme omvang van het enorme gebruik en de grote variëteit aan consumentenproducten.

Inleiding

De Staat van productveiligheid geeft op hoofdlijnen een beeld van de Nederlandse consumentenmarkt. Het beschrijft de veiligheid van consumentenproducten aan de hand van vier indicatoren: gezondheidsschade gerelateerd aan het gebruik van consumentenproducten, de mate waarin consumentenproducten voldoen aan wettelijke eisen, de verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven en de signalen uit de maatschappij. Specifiek worden de diverse marktpartijen en hun rol en verantwoordelijkheden beschreven. De van invloed zijnde wet- en regelgeving en de rol en werkwijze van de NVWA als toezichthouder worden belicht. Aspecten die van invloed zijn op de veiligheid van consumentenproducten zoals trends en ontwikkelingen komen aan de orde, evenals de risico's zoals de NVWA die ziet. Deze Staat van productveiligheid belicht het onderwerp productveiligheid vanuit de rol van de toezichthouder, de NVWA. Andere risico's zoals financiële en economische risico's vallen buiten dit kader. Tot slot volgt een antwoord op de vraag hoe veilig consumentenproducten in Nederland zijn.

De Staat van productveiligheid beschrijft hoe het staat met de veiligheid van consumentenproducten¹³ in Nederland. Het betreft een grote diversiteit aan consumentenproducten waarmee de consument in aanraking komt in het dagelijks leven: van huidverzorgingsproducten als gezichtscrème tot huishoud-chemicaliën als wasmiddel, doe-het-zelfproducten als verf en huishoudelijke als een koelkast en keukenapparatuur.

>> [Zie figuur, p. 81](#)

Met de rapportage 'De Staat van productveiligheid' beoogt de NVWA de politiek en de samenleving te informeren over het thema productveiligheid. Met deze informatie geeft de NVWA invulling aan haar reflectieve, agenderende en signalerende functie op het gebied van productveiligheid.

Deze Staat van productveiligheid

- geeft een algemeen beeld van de stand van zaken rond productveiligheid: hoe staat het met de veiligheid van consumentenproducten, zowel wat betreft de risico'¹⁴ van consumentenproducten als wat naleving van de van toepassing zijnde regelgeving door bedrijven en het fraudebeeld;
- laat zien wat van invloed is op de veiligheid van consumentenproducten;
- benoemt trends en ontwikkelingen;
- geeft inzicht in waarom de NVWA actief moet zijn binnen het thema productveiligheid;
- geeft een beeld van de activiteiten van de NVWA binnen het thema productveiligheid;
- maakt achtergrondgegevens zichtbaar via het brondocument en webdossiers;
- laat zien hoe de NVWA haar maatschappelijke verantwoordelijkheid als reflectieve toezichthouder vervult.

¹³ Consumentenproducten worden verder in het rapport aangeduid met consumentenproducten of producten.

¹⁴ De benoemde risico's in deze Staat van productveiligheid zijn risico's (bedreigingen) die van invloed zijn op de publieke belangen binnen het thema volksgezondheid.

De eerste Staat van productveiligheid

De Staat van productveiligheid is onderdeel van een reeks 'De Staten van' die de NVWA periodiek publiceert. De informatie in deze eerste Staat van productveiligheid gaat uit van de bij de NVWA beschikbare gegevens op het terrein van productveiligheid. Van sommige productgroepen¹⁵ zijn minder gegevens beschikbaar, wat onder meer te maken heeft met prioriteiten in het toezicht. Ook zijn gegevens op onderdelen niet compleet of niet specifiek te benoemen. Dit wordt meegenomen in de informatiebehoefte voor de volgende Staat van productveiligheid wordt dit meegenomen. Voor specifieke informatie over de onderwerpen in deze Staat van productveiligheid wordt verwezen naar het [Brondocument Productveiligheid \(http://www.staatvan.nl/productveiligheid/brondocument-staatvan-productveiligheid.pdf\)](http://www.staatvan.nl/productveiligheid/brondocument-staatvan-productveiligheid.pdf) en/of de webdossiers.

Begrippen

Voor de NVWA worden productveiligheid en de begrippen die ermee samenhangen grotendeels bepaald door de beschrijving in de desbetreffende wetgeving.

Hieronder volgt een korte beschrijving van consumentenproducten, de reikwijdte van de EU-Richtlijn algemene productveiligheid en het begrip productveiligheid.

Consumentenproducten

Deze Staat van productveiligheid richt zich op de veiligheid van non-food consumentenproducten, verder in de tekst 'consumentenproducten' genoemd. Een consumentenproduct betreft ieder artikel bestemd voor de verkoop aan of het waarschijnlijke gebruik door consumenten, ongeacht of het om een nieuw, gebruikt of hersteld product gaat¹⁶ Voor de NVWA als toezichthouder op productveiligheid is de Europese Richtlijn algemene productveiligheid¹ bepalend. Hierbinnen vallen in beginsel¹⁷ alle producten die consumenten gebruiken of die worden aangeboden via verkoopkanalen die voor de consument toegankelijk zijn. Het betreft dus ook tweedehandsproducten, en producten die in eerste aanleg niet voor de consument zijn ontwikkeld, maar wel aan consumenten ter beschikking staan zoals kermisattracties, verhuur van professionele doe-het-zelf-materialen of het toepassen van tatoeage-inkten door tatoeëerders.

Een veilig product

Een consumentenproduct is volgens de wet veilig¹⁸ wanneer het bij normale of redelijkerwijs te verwachten gebruiksomstandigheden geen enkel risico oplevert. Hieronder vallen ook gebruiksduur en eventueel ingebruikname, installatie en onderhoudseisen. Een product is ook veilig als er slechts beperkte risico's zijn: risico's die aanvaardbaar en verenigbaar zijn met het beoogd gebruik van het product en die de gezondheid en de veiligheid van personen niet schaden.¹¹

Een onveilig product

Een product wordt als onveilig beschouwd wanneer het, gezien zijn bestemming en te verwachten gebruik, bij gebruik in bepaalde (gebruiks-)omstandigheden letsel of andere gezondheidsschade aan mens of dier toebrengt. De gezondheidsschade hoeft nog niet daadwerkelijk te zijn ontstaan.

¹⁵ Productgroepen zijn voor de NVWA de 15 thema's (domeinen) op het gebied van productveiligheid: attractietoestellen, baby- en kinderartikelen, biociden, chemische stoffen in consumentenproducten, cosmetica, draagbaar klimmateriaal, elektrotechnische producten, gastoestellen, machines, voedselcontactmaterialen, persoonlijke beschermingsmiddelen, speelgoed, speeltoestellen voor gebruik in openbare ruimten, tatoeëren en piercen, textiel.

¹⁶ (Richtlijn 2001/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 3 december 2001 inzake algemene productveiligheid, 2016).

¹⁷ Uitgezonderd: antiek en producten die gerepareerd worden.

¹⁸ Richtlijn 2001/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 3 december 2001 inzake algemene productveiligheid, 2016).

Het is niet zo dat een product met duidelijke gevaareigenschappen altijd als een onveilig product wordt beschouwd; denk bijvoorbeeld aan kettingzagen of chemische middelen als antikalkmiddelen en wc- of toiletreinigers. De wetgever acht het risico dat een gebruiker per ongeluk letsel oploopt aanvaardbaar, maar laat dit wel gepaard gaan met het voorschrijven van een waarschuwing op de verpakking tegen onzorgvuldig gebruik en aanwijzingen (voorzorgsmaatregelen), om te vermijden dat het onverhoopt toch misgaat. Een overweging hierbij is, dat de gebruiker over het algemeen bekend is met de risico's van onzorgvuldig gebruik van dit soort consumentenproducten.

>> **Begrippenkader Staat van productveiligheid, p. 82**

Op 1 januari 2016 telde Nederland bijna 17 miljoen inwoners en 7,7 miljoen huishoudens^{III}. De consument komt 24 uur per dag in aanraking met consumentenproducten. Elk huishouden heeft honderden consumentenproducten in huis, zoals was- en reinigingsmiddelen, elektrotechnische producten variërend van lampen tot computers, gasverbruikende toestellen voor koken en verwarmen, persoonlijke verzorgingsartikelen, kinderartikelen, speelgoed, textiel en tuin- en doe-het-zelf artikelen. Buitenshuis komen daar nog bij de consumentenproducten die via dienstverleners ter beschikking staan van de consument (bijvoorbeeld zonnepanelen, fitnessapparatuur, kermisattracties, speeltoestellen en nieuwe consumentenproducten zoals kleine drones).

7:00 - 8:00 uur de dag beginnen	verschoonkussen, baby crème, babyflesje, shampoo, tandpasta, deodorant, parfum, dagcrème, make-up, scheerapparaat, elektrische tandenborstel, föhn, kleding, schoenen, koffiezetapparaat, waterkoker, broodrooster, kinderstoel
8:00 - 9:00 uur onderweg	fietszitje, autostoeltje, motorhelm, fietshelm, zonnebril
9.00 - 16.00 uur thuis, op het werk, in de speeltuin, dagje uit	vloerbedekking, jaloezieën, cv-ketel, koelkast, zonnepanelen, stofzuiger, strijkijzer, traphekje, box, computer, telefoon, printer, tablet, usb-lader, 3D-printer, wasmiddel, reinigingsmiddel, driewieler, klimtoestel, schommel, trampoline, waterglijbaan, achtbaan, reuzenrad
16.00 - 18.00 uur sport, vrije tijd	scheenbeschermers, paardrijhelm, reddingsvest, anti-zonnebrandmiddel, zonnebank, hoverboard, step, skateboard, polsbeschermers, fitnessapparatuur, ontharingslaser, drone, tatoeage-inkt, speelgoed
18.00 - 20.00 uur spelen, koken	vingerverf, boetseerleij, bellenblaas, laserpen, keramische schalen, pan met antiaanbaklaag, kunststof eetgerei, kartonnen levensmiddelenverpakking, snijplank, bakvorm, mixer, gastoestel, aansteker, keukentrap
20.00 - 22.00 uur klussen, ontspannen	ladder, verf, lijm, bouwchemicaliën, boormachine, verfbrander, stofmasker, gehoorbeschermer, veiligheidsbril, auto-onderhoudsmiddelen, e-sigaret, terrasverwarmer, desinfecteermiddel, insecticide, oordoppen voor muziek, televisie, theeglas
22.00 - 7.00 uur slapen	knuffel, kinderbedje, fopspeen, nachtkleding, matras, nachtlampje, CO-melder, wekkerradio

Figuur 1 Beeld van consumentenproducten waarmee een Nederlandse consument op een willekeurige dag in contact kan komen.

Leeswijzer

Hoofdstuk 1 gaat in op de markt van consumentenproducten en beschrijft de rol van de betrokken marktpartijen. In hoofdstuk 2 staat het wettelijk kader centraal. Hoofdstuk 3 geeft een beeld van het toezicht. Hoofdstuk 4 schenkt aandacht aan de indicatoren die de mate van veiligheid van de consumentenproducten bepalen en tot slot volgt het antwoord op de vraag hoe veilig consumentenproducten in Nederland zijn.

1. De markt van consumentenproducten

De consument komt 24 uur per dag in aanraking met een groot aantal **consumentenproducten** (p. 81) als huidverzorgingsproducten, wasmiddelen, doe-het-zelfproducten, keukenapparatuur en speeltoestellen. Deze consumentenproducten worden voor een deel in Nederland gemaakt of verhandeld. Zo'n 75% komt van buiten de EU, en daarvan komt weer een groot deel uit China. Via de haven van Rotterdam komt 25% van alle binnen de EU geïmporteerde consumentenproducten terecht bij 510 miljoen Europese consumenten^{IV} (januari 2016). Voor een groot aantal productgroepen gelden specifieke normen en eisen, afgestemd op de gebruikersgroep. Het doel hiervan is dat de consumentenproducten die op de markt worden gebracht veilig genoeg zijn voor consumentengebruik.

Het bedrijfsleven en brancheorganisaties, de consumenten en consument(belangen)organisaties, de Europese commissie en lidstaten (voor wet- en regelgeving), evenals de overheid, de toezichthouders en kennisinstituten en de media hebben alle invloed op of dragen bij aan productveiligheid. Ondanks de inspanningen van alle marktpartijen om de veiligheid van consumentenproducten te waarborgen, gebeuren er toch ongevallen en kan er gezondheidsschade optreden.

Economisch belang

In Nederland bedroeg in 2015 de omzet aan consumentenproducten ongeveer 85 miljard euro^V. De waarde van de handelsstroom in consumentenproducten binnen de EU bedraagt volgens een berekening door de Europese Commissie rond de 3000 miljard euro^{VI}. (maart 2016).

In de import en export van consumentenproducten gaan miljarden om. Binnen bepaalde marktsegmenten, bijvoorbeeld machines en textiel, is de concurrentie fel door nieuwe marktspelers en toename van de internethandel. Hierdoor staan verkoopprijzen onder druk. Fraude, zoals namaak, wordt steeds vaker aangetroffen. Uit een schatting in 2015 blijkt dat 5 tot 7% van de wereldhandel bestaat uit namaak-/imitatieproducten van bekende merken^{VII}. Onbekend is in welke mate deze artikelen veiligheidsrisico's met zich meebrengen. Signalen, dat dit in Nederland ook speelt, zijn tot nu toe schaars.

>> [Lees meer, p. 83](#)

1.1 De consument

De consument is verantwoordelijk voor veilig gebruik van consumentenproducten. In hoeverre de consument deze verantwoordelijkheid ook kan waarmaken, is voor zowel producent als overheid voortdurend een punt van aandacht. De consument mag op grond van de Warenwet rekenen op bescherming tegen mogelijke negatieve gevolgen van productgebruik. De rechter gaat in de praktijk vrij ver in wat daar onder valt aan gebruiksscenario's en hoe ver de fabrikant moet gaan in het nemen van veiligheidsmaatregelen. In een aantal gevallen is bijvoorbeeld de grens niet duidelijk tussen in gebruiksinstructies voorgeschreven veilig gebruik en het gebruik in de praktijk. Niet altijd is duidelijk of de consument ogenschijnlijk duidelijk herkenbare gevaren ook inderdaad als zodanig herkent. En deze dan vervolgens kan beheersen, vooral wanneer hij/zij behoort tot een kwetsbare groep^{VIII}.

Over het algemeen herkent de consument onveilige consumentenproducten die een direct en waarneembaar gevaar kunnen opleveren. Bijvoorbeeld het zich branden aan een onverwacht heet oppervlak of vingerbeknelling bij een klapstoel. Dit geldt niet, of in mindere mate, voor onveilige consumentenproducten met een niet direct zichtbaar risico dat zich pas op lange termijn manifesteert, zoals het in contact komen met risicovolle chemische stoffen in consumentenproducten. Over het algemeen beseffen consumenten wel dat schoonmaak- en oplosmiddelen chemische stoffen bevatten. Dat geldt in mindere mate voor textiel, meubels, verzorgingsproducten, cosmetica en speelgoed.

Uit onderzoek^{IX} blijkt dat de meeste Nederlandse consumenten behoefte hebben aan informatie over de gezondheidsrisico's van consumentenproducten waarin chemische stoffen zijn verwerkt.

>> [De mening van consumenten, p. 84](#)

1.1.1 Risicobewustzijn van de consument

Consumenten zijn zich in het algemeen goed bewust van de risico's van acute gezondheidsschade bij het gebruik van consumentenproducten. Dit risicobewustzijn is wel afhankelijk van factoren als leeftijd, inschattingsvermogen, ervaring, informatiepositie en gebruiksomstandigheden.

Een onveilig product kan gezondheidsschade veroorzaken. Uit analyse van ongevalsregistraties met consumentenproducten blijkt echter dat gedrag en omstandigheden bij ongevallen een belangrijke rol spelen. Bepaalde doelgroepen, zoals jonge kinderen, lopen door hun handelingsmogelijkheden het meeste risico. De gevolgen van een onveilig product kunnen voor de ene groep ernstiger zijn dan voor de andere groep. Bij de productgroep 'draagbaar klimmateriaal' zijn bijvoorbeeld vooral ouderen vertegenwoordigd in de ongevalsregistraties. Enerzijds komt dit omdat men de eigen mogelijkheden overschat, anderzijds zijn de gevolgen van valongevallen bij ouderen over het algemeen ernstiger dan bij jongeren.

De gevolgen van het gebruik van een onveilig product kunnen voor de ene groep ernstiger zijn dan voor de andere. Zo kan een val van bijvoorbeeld een te zwak geconstrueerde tuinstoel voor een oudere persoon ernstigere (botbreuk) gevolgen hebben dan voor een kind.

Consumenten maken zich bij het gebruik van consumentenproducten in en rondom het huis het meest zorgen over risico's voor kinderen, vooral voor jonge kinderen tot 3 jaar. Zo zijn er signalen dat kinderen (verpakkingen van) huishoudchemicaliën en doe-het-zelf producten aantrekkelijker vinden dan speelgoed^X.

Sommige productgroepen ervaart de consument niet als risicovol, terwijl deze dat wel degelijk zijn. Voorbeelden zijn attractietoestellen (aanzienlijke krachten, snelheden en hoogtes), draagbaar klimmateriaal (ladders en dergelijke), elektrotechnische producten (voeding 220 Volt) en gastoestellen (onvoldoende onderhoud cv-ketels).

Bepaalde categorieën consumentenproducten, bijvoorbeeld baby- en kinderartikelen, krijgen veel aandacht in de media en op internetfora (bijvoorbeeld vergelijkingswebsites). Mediaberichten kunnen voor consumenten aanleiding zijn om informatie te gaan zoeken en vragen te stellen. De consument verzamelt informatie via internet en sociale media over een product, stelt daar vragen en uit daar zijn zorgen.

De inschatting van de consument over de vraag wanneer een product veilig is, kan verschillen van de inschatting van de NVWA en experts van kennisinstituten. De consument kan via bijvoorbeeld sociale media, op verschillende manieren informatie verzamelen over een product waardoor hij/zij zich kan laten leiden door meningen van anderen. Percepties van de consument, politiek en van de expert kunnen uiteen lopen doordat belangen verschillen. Media besteden regelmatig aandacht aan zaken die vanuit het perspectief van de toezichthouder (nog) geen prioriteit hebben. Organisaties als non-gouvernementele organisaties (NGO's) die mogelijke gevaren melden, kunnen strengere normen hanteren dan normen die de wet voorschrijft.

^{IX}Hoe veilig zijn consumentenproducten in Nederland?

Consumenten(belangen)organisaties zoeken vanuit hun belang het publieke debat en proberen het handelen van bedrijfsleven en overheid te beïnvloeden, opdat consumentenproducten veiliger worden. Binnen Nederland zijn een aantal NGO's actief. NGO's en media maken consumenten bijvoorbeeld bewust van risico's door hen te attenderen op het gebruik van risicovolle chemische stoffen in consumentenproducten. Regelmatig wordt door NGO's aandacht gevraagd voor bepaalde consumentenproducten, terwijl deze consumentenproducten voldoen aan huidige wet- en regelgeving. Voorbeelden hiervan zijn: parabenen en UV-filters in anti-zonnebrandmiddelen.

Over het algemeen heeft de Nederlandse consument meer dan de andere Europeanen vertrouwen in onafhankelijke consumentenorganisaties, verkopers en leveranciers, de overheid en bescherming door de in Nederland geldende regelgeving. Ook hebben Nederlandse consumenten meer vertrouwen in productveiligheid dan andere Europese consumenten. Volgens de EU-barometer is dit vertrouwen zelfs gestegen de afgelopen jaren.^{XI}

>> [Lees meer, p. 88](#)

1.1.2 Gebruiksveranderingen

Consumentenproducten die in de handel verkrijgbaar zijn, voldoen aan de veiligheidseisen en normen voor de gebruikersgroep waarvoor ze bestemd zijn. Door een wijziging van gebruikersgroep, bijvoorbeeld gebruik door consumenten uit een andere leeftijdscategorie dan waar het product oorspronkelijk voor was bedoeld, kan het zijn dat de eisen en normen die voor het product gelden niet afdoende zijn voor deze nieuwe gebruikersgroep. Een voorbeeld is het gebruik van cosmetica (decoratieve make-up) door jonge kinderen. Wijzigingen in de gebruikersgroep vereisen extra aandacht van alle betrokkenen voor een blijvend veilig gebruik.

Wijzigingen in onder andere leefwijze zorgen voor verandering van de productie of het gebruik van consumentenproducten. Zo zorgen meer aandacht voor gezondheid en voedselkwaliteit, de toename van internetgebruik, nieuwe politieke opvattingen zoals meer aandacht voor duurzame verpakkingsmaterialen, of de trend dat ouderen langer zelfstandig moeten blijven wonen, evenals vergrijzing van de Nederlandse bevolking ook voor ander gebruik van consumentenproducten en zo mogelijk voor andere normen of voor innovatieve consumentenproducten.

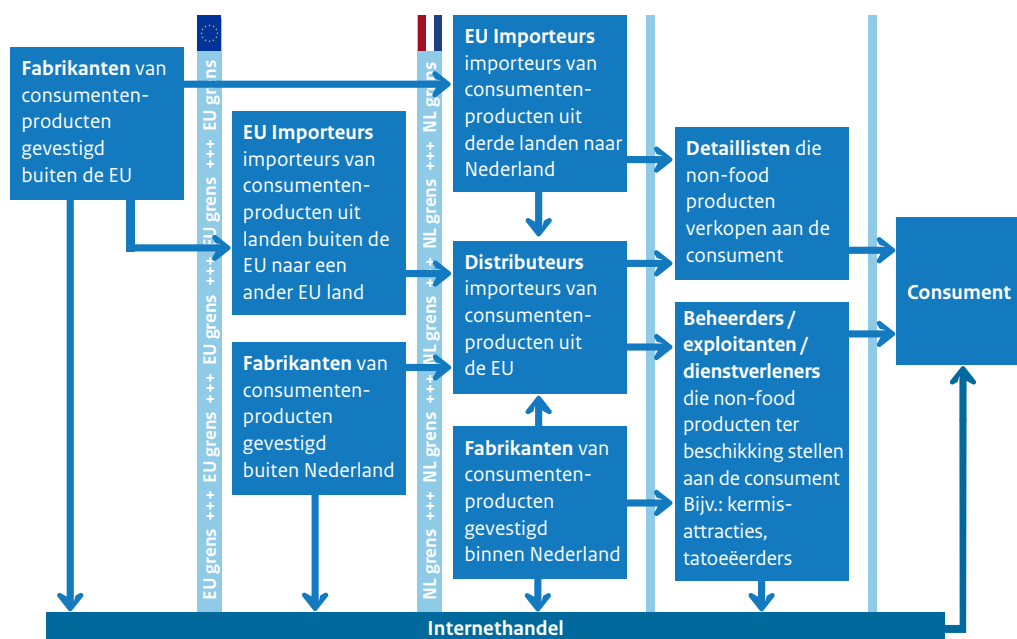
1.2 Het bedrijfsleven

Het bedrijfsleven is primair verantwoordelijk voor het op de markt brengen van veilige consumentenproducten. De handel in consumentenproducten is mondiaal en omvangrijk.

1.2.1 Verantwoordelijkheid van het bedrijfsleven voor veilige consumentenproducten

Fabrikanten, importeurs en distributeurs

Het aanbod van fabrikanten en aanbieders aan consumentenproducten is zeer talrijk en gevarieerd. Vaak is er sprake van een combinatie van rollen. Veel fabrikanten zijn bijvoorbeeld ook EU-importeur. Import van bepaalde consumentenproducten kan een nevenactiviteit zijn. Dat kan mogelijk resulteren in minder aandacht voor productveiligheid.

Figuur 2: verantwoordelijke partijen binnen het bedrijfsleven, handelsstromen en ketens productveiligheid.

Internetaankopen, tweedehandshandel, recycling, branchevervaging und handel in wisselende consumentenprodukten sind hedendaagse Entwicklungen die von Einfluss sind auf die Sicherheit von Konsumentenprodukten. Produzenten von und Händlern in Konsumentenprodukten sind verantwortlich für das Anbieten von sicheren Konsumentenprodukten auf dem Markt, die müssen den für das betreffende Produkt geltenden Gesetzgebung entsprechen. Entsprechen sie hier nicht, dann muss das Produkt aus der Handelskette genommen werden. Bei einem ernstigen Sicherheitsrisiko muss das Produkt auch bei dem Konsumenten zurückgerufen werden.

Verhauer bilden eine besondere Gruppe innerhalb der Distributoren, da sie verantwortlich sind für die richtige Installation und für ausreichende Wartung und zugehörige Sicherheitsanweisungen. Es betrifft zum Beispiel Verhauer von gasnetabhängigen Geräten (Geysers und CV-Kessel in Wohnungen), sondern auch Verhauer von elektrotechnischen Produkten (zum Beispiel Baumärkte die von Bauwerkzeugen und anderen professionellen Geräten verhuren).

Dienstverlener, exploitanten, beheerders

Dienstverlener, exploitanten oder Beheerders die Konsumentenprodukten anbieten, tragen vor allem die Verantwortung für gutes Management und Wartung dieser Konsumentenprodukten, und manchmal für das Bereitstellen von Informationen über den sicheren Gebrauch davon.

Het betreft:

- kinderopvang^{XII XIII} en speelotheken waar kinderen spelen met consumentenproducten;
- kappers en schoonheidsinstituten die cosmeticaproducten en huidverzorgingsapparatuur gebruiken;
- zonnestudio's;
- tatoeëerders en piercers
- beheerders en exploitanten van in de openbare ruimte geplaatste speeltoestellen en van attractietoestellen (attractieparken en kermisexploitanten).

Brancheorganisaties

Brancheorganisaties leveren onder andere een bijdrage aan het naleefgedrag van aangesloten leden. Zo geven zij bijvoorbeeld voorlichting en advies aan hun leden over de interpretatie van nieuwe regelgeving voor specifieke consumentenproducten.

1.2.2 Risicobewustzijn van het bedrijfsleven

Handelsstromen en innovaties brengen risico's voor productveiligheid mee. Het bedrijfsleven is primair verantwoordelijk voor het beheersen van deze risico's. De producent is ook verantwoordelijk voor de veiligheid van het op de markt brengen van consumentenproducten op basis van onder andere nieuwe technieken en nieuwe materialen. Hiertoe moeten door de producent alle potentiële effecten in de keten en de rest van de industrie worden bekeken en alle relevante stakeholders moeten tijdig worden betrokken^{XIV}.

De Nederlandse detailhandel is, vergeleken met de Europese detailhandel, goed bekend met relevante wetgeving. Verder blijkt dat een op de vijf detailhandelaren denkt dat consumentenproducten significant onveilig zijn. Een grote meerderheid (meer dan 80%) denkt dat er sprake is van actief toezicht^{XV XVI}.

De naleefbereidheid door en het risicobewustzijn van het bedrijfsleven verschillen per productgroep. Niet-naleven van regels kan voorkomen uit gebrek aan kennis en/of onduidelijkheid in de regelgeving. Van enkele productgroepen (bijvoorbeeld attractietoestellen) is kennis een aantal producenten of exploitanten over de wettelijke verplichtingen gebrekkig. Bij andere productgroepen als baby- en kinderartikelen handelen fabrikanten en EU-importeurs over het algemeen weloverwogen en bewust.

[>> Kennis en bewustzijn van bedrijfsleven, p. 89](#)

1.3 Overheid, toezichthouders en kennisinstituten

1.3.1 Nationale overheid

De rol van de overheid is kaderscheppend, beleidsbepalend, wetgevend en toezichthoudend. Ook vervult de overheid de rol van 'kennismakelaar'. Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) ontwikkelt het beleid voor productveiligheid ter bescherming van de gezondheid van de burger. Het ministerie van Economische zaken (EZ) heeft een rol in het EU-wetgevingstraject vanuit het oogpunt van de interne markt.

De Nederlandse overheid zorgt voor nationale wetgeving, daar waar er geen Europese regels zijn.

1.3.2 Europese Unie en Raad van Europa

Op Europees niveau, in een samenspel tussen de Europese Commissie, de Europese Raad en het Europees parlement wordt onder andere door de Europese Commissie geharmoniseerde wet- en regelgeving uitgevaardigd in afstemming met de EU-lidstaten. Daarnaast is de Raad van Europa (Council of Europe) betrokken bij een aantal specifieke productgroepen waar voor nog geen geharmoniseerde wetgeving voor geldt.

1.3.3 Toezicht

Toezichthouders zien erop toe dat de regels worden nageleefd. De NVWA is in Nederland één van de zes markttoezichthouders die met consumentenproducten te maken heeft (Verordening 765/2008). Elk heeft een eigen toezichtgebied: de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid (Inspectie SZW), de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT), Rijksdienst voor het wegverkeer (RDW), Agentschap Telecom (AT) en de Inspectie Gezondheidszorg (IGZ).

>> **Extra toelichting, p. 93**

De NVWA ziet toe op de naleving van de wetgeving voor consumentenproducten. Het toezicht door de NVWA is van belang bij het borgen van de productveiligheid en is gericht op het bevorderen en zo nodig afdwingen van naleving van wet- en regelgeving door het opleggen van maatregelen. Naast deze handhavingstaak heeft de NVWA ook een taak op het gebied van [risicobeoordeling, het signaleren van en adviseren over nieuwe risico's, en voor de risicocommunicatie: het communiceren \(nieuwe\) risico's naar ondernemers, consumenten en burgers](#) (<https://www.nvwa.nl/over-de-nvwa/inhoud/organisatie/opbouw-van-de-nederlandse-voedsel-en-warenautoriteit/bureau-risicobeoordeling-onderzoeksprogrammering-buro>)

1.3.4 Kennisinstituten

Kennisinstituten zorgen voor (toegepaste wetenschappelijke) kennis over productveiligheid en verzorgen analyses en keuringen. De wetenschappelijke kennisfunctie van de overheid voor chemische veiligheid van producten is belegd bij het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM). Op Europees niveau is deze rol belegd bij ECHA voor chemische stoffen in producten, en bij EFSA voor voedselcontactmaterialen. De kennisfunctie voor de fysische, mechanische en elektrotechnische productveiligheid zit vooral bij (commerciële) onderzoeksinstituten met een wettelijke bevoegdheid om consumentenproducten te keuren voor toelating op de Europese of Nederlandse markt. Het gaat hierbij om zogenoemde Notified Bodies (Nobo's) en om aangewezen keuringsinstellingen (AKI's).

VeiligheidNL is een instituut met veel deskundigheid op het gebied van ongevallen en veilig gedrag, zorgt voor monitoring van ongevallen.

>> **Tweedelijntoezicht op AKI's en Nobo's, p. 26**

1.3.4.1 Instituten voor ongevallenregistraties

Instituten die ongevallen registreren waarbij consumentenproducten betrokken kunnen zijn en die op deze wijze kennis opdoen, zijn [VeiligheidNL](https://www.veiligheid.nl/) (<https://www.veiligheid.nl/>) (die gegevens krijgt van onder andere de Spoedeisende Hulp (SEH)-afdelingen van ziekenhuizen, de Vereniging Samenwerkende Nederlandse Brandwondencentra Nederland (VSBN <https://www.rkz.nl/vsbn>), het Nationaal Vergiftigingen Informatiecentrum (NVIC <https://www.vergiftigingen.info>) en het RIVM <http://www.rivm.nl/>).

1.4 Media en internet

De consument krijgt via de media en internet informatie over onveilig gedrag, over mogelijke risico's en over resultaten van inspecties van de NVWA. Daarnaast gebruik^{KEN} bedrijven de media en internet voor het waarschuwen van consumenten voor gevaarlijke producten en om producten waar iets nie^{TME} in orde is, terug te roepen. Media hebben invloed op de wijze waarop de politiek onderwerpen met betrekking tot de productveiligheid waarneemt en oppakt. Op consumentenfora op het internet en via sociale media wisselen consumenten informatie uit over ervaringen met (het gebruik van) consumentenproducten.

1.5 Trends, ontwikkelingen

Mondiaal

Consumentenproducten worden wereldwijd geproduceerd. Een groot aantal consumentenproducten – naar schatting zo'n 75% – komt van buiten de EU. De meeste komen uit China. Nederland heeft een bijzondere positie en verantwoordelijkheid in de EU door de haven van Rotterdam. Hier komt 25% van alle EU-importconsumentenproducten binnen. Eenmaal de EU binnengekomen en doorgelaten, heeft het product vrije toegang tot de markten van alle EU-lidstaten met 510 miljoen consumenten (januari 2016^{XVIII}). Productielocaties verschuiven in de komende jaren, onder andere van China naar landen als Vietnam, India, Pakistan, Maleisië, Indonesië en Thailand. Ook keert productie terug richting Europa (bijvoorbeeld naar Turkije) of de Verenigde Staten.

>> [Zie figuur 7: Importeurs uitgesplitst naar land \(Research voor beleid, 2009\), p. 95](#)

Voor de productenstroom uit China ontwikkelde Nederland een aparte aanpak die is vastgelegd in een Memorandum of Understanding (MOU), voornamelijk in de vorm van een pilot voor speelgoedartikelen. Het doel daarvan is om de import van onveilige consumentenproducten te beperken. Ontwikkelingen laten zien dat steeds meer import vanuit andere (Aziatische) landen plaatsvindt. Dit kan import van meer onveilige consumentenproducten betekenen.

>> [Samenwerking met China en andere landen buiten de Europese Unie, p. 96](#)

Verkooppunten

Speciaalzaken verdwijnen en branches vervagen door branchevreemde verkoop in bijvoorbeeld supermarkten of door de verkoop van dumppartijen via het internet. Consumentenproducten in Nederland worden aangeboden of zijn beschikbaar op ongeveer 250.000 locaties: variërend van groothandels en reguliere winkels tot speelplaatsen. Door branchevervaging en branchevreemde verkoop bestaat de kans op gebrekkige kennis bij importeurs en detaillisten over specifieke gevaarsaspecten van de consumentenproducten die zij aanbieden. Daardoor weten zij mogelijk niet dat ze op de veiligheid moeten letten, waardoor zij eventueel onveilige consumentenproducten aanbieden en/of ze consumenten niet (kunnen) adviseren over veilig gebruik. Voor de consument betekent dit dat specifieke aandachtspunten ontbreken voor het gebruik van een consumentenproduct.

Internethandel

Het aandeel online-aankopen van consumentenproducten groeit nog steeds en de complexiteit van het productaanbod neemt toe. In Nederland winkelen circa 12 miljoen mensen online met een omzet van 8 miljard aan consumentenproducten (2015)^{XIX}. Dit is 19% van de totale omzet in Retail consumentenproducten^{XX}. De verkoop van bijvoorbeeld speelgoed via webwinkels was in 2014 goed voor €150 miljoen. Bij internetaankopen van buiten de EU worden de consumentenproducten rechtstreeks aan de consument geleverd. Hierdoor vallen deze buiten het toezicht van de toezichthouder. Momenteel vindt twee derde van de aankopen nog in de fysieke winkels plaats.

Fulfillment houses

In de EU verschijnen steeds meer voorraadmagazijnen (fulfillment houses) van buiten de EU gevestigde webshops om sneller internetbestellingen te kunnen afleveren. Dit heeft als voordeel dat de EU-toezichthouders toezicht kunnen houden op de geïmporteerde consumentenproducten, voordat deze naar de consument gaan.

Duurzame verpakkingen

Er is vraag naar duurzame verpakkingen. Hierin wordt een groei verwacht van 20 tot 30% in 2020. Bij deze nieuwe ontwikkeling is aandacht voor de veiligheids- en gezondheidsaspecten belangrijk.

2. Wettelijk kader

De Europese Unie kent een geharmoniseerd wettelijk kader¹⁹ voor productveiligheid. Dit kader voorkomt enerzijds dat onveilige consumentenproducten op het grondgebied van de EU komen, anderzijds zorgt het voor een interne markt waarbij consumentenproducten binnen de EU vrij worden verhandeld mits ze veilig zijn.

De wetgeving kent algemene kwalitatieve veiligheidseisen, maar ook concrete kwantitatieve eisen voor consumentenproducten als elektrotechnische producten', cosmetica en speelgoed. Zie [brondocument Bijlage 2](http://www.staatvan.nl/productveiligheid/brondocument-staatvan-productveiligheid.pdf) (<http://www.staatvan.nl/productveiligheid/brondocument-staatvan-productveiligheid.pdf>). De Nederlandse overheid zorgt voor nationale wetgeving, daar waar er geen Europese regels zijn.

2.1 Verantwoordelijke partijen

Bedrijfsleven

Ondernemers die consumentenproducten produceren en verhandelen, zijn verantwoordelijk voor het aanbod van veilige consumentenproducten op de markt. Daartoe moeten ze voldoen aan de voor het desbetreffende product geldende wetgeving.

Overheid

Op Europees niveau worden wetten en regels uitgevaardigd die eisen stellen aan de productveiligheid op de Europese markt. De Europese Commissie, de Europese Raad, het Europese parlement en de lidstaten spelen hierin een rol, evenals de Raad van Europa. Deze laatste is betrokken bij een aantal specifieke productgroepen waarvoor nog geen geharmoniseerde wetgeving geldt, zoals tatoeagekleurstoffen. De Nederlandse overheid zorgt voor nationale wetgeving daar waar er geen Europese regels zijn.

Het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) ontwikkelt het beleid voor productveiligheid ter bescherming van de gezondheid van de burger zowel in nationaal als in EU-verband. Het ministerie van Economische zaken (EZ) heeft een rol in het EU-wetgevingstraject vanuit het oogpunt van de interne markt. Dit heeft onder andere geresulteerd in zogenoemde nieuwe aanpak richtlijnen die zowel de interne markt voor producten realiseren als productveiligheidseisen stellen.

De NVWA ziet als nationale toezichthouder voor consumentenproducten toe op de naleving door fabrikanten, EU-importeurs en distributeurs van de wet- en regelgeving voor productveiligheid. Aanpak van fraude door de NVWA-IOD op het domein productveiligheid gaat in beginsel via de Warenwet. In de Warenwet zijn drie artikelen opgenomen waarvan overtreding aangemerkt wordt als misdrijf (artikel 21 lid 2, artikel 27 lid 2 en artikel 30 lid 3 van de Warenwet). Deze drie artikelen bieden in de praktijk in veel gevallen echter onvoldoende grond voor de inzet van de NVWA-IOD. Veel bepalingen in de Warenwet hebben betrekking op bestuursrechtelijke kwesties. In die gevallen is een bestuurlijke afdoening door de toezichtdivisie van de NVWA de geëigende aanpak.

>> [Regelgeving aanpak fraude, p. 97](#)

¹⁹ EU verordening 265/2008 <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2008:218:0030:0047:en:PDF>

2.2 Wet- en regelgeving productveiligheid

Op Europees niveau zijn wetten en regels van toepassing die eisen stellen aan de veiligheid van consumentenproducten op de Europese markt. In de hele EU gelden dezelfde productveiligheidseisen.

Voor het gebruik van intrinsiek risicovolle consumentenproducten door kwetsbare groepen schrijft de wetgeving aanvullende maatregelen voor: aanwijzingen voor veilig gebruik, kinderveilige sluitingen, beperking van chemische toevoegingen en valpreventieve middelen.

>> [Productnormen, p. 102](#)

Het is van belang onderscheid te maken tussen een (intrinsiek) onveilig product en een product waarmee onveilig wordt omgegaan, of waarmee door omstandigheden een ongeval gebeurt. Een onveilig product voldoet niet aan de algemene en/of specifieke wettelijke eisen en kan daardoor een risico opleveren. Ook een product dat onveilig is bij redelijkerwijs te verwachten gebruik, valt in de regel onder een onveilig product. Producten die wel voldoen aan wettelijke eisen kunnen toch gezondheidsschade opleveren door het gedrag van de consument zelf, de omgeving of de omstandigheden waarin het product wordt gebruikt. Een scherp keukenmes of kettingzaag die voldoet aan de wettelijke eisen wordt bijvoorbeeld pas gevaarlijk als deze verkeerd wordt gebruikt.

Onveilig product →

Fout in het ontwerp:

- stukjes metaal breken af
- lage mechanische stabiliteit: product breekt
- product geeft gevaarlijke chemische stof af

Onveilig gebruik van een product →

Onveilig gedrag:

- vallen op of struikelen over een product
- gebruik niet volgens gebruiksaanwijzing
- roekeloosheid/onvoorzichtigheid

2.2.1. Richtlijn algemene productveiligheid (APV)

De Richtlijn algemene productveiligheid is in Nederland opgenomen in de Warenwet en in het Warenwetbesluit algemene productveiligheid en schrijft voor dat alle consumentenproducten die op de markt worden gebracht en verhandeld, veilig moeten zijn. Deze richtlijn werkt als juridisch vangnet voor die consumentenproducten die niet onder een specifieke productveiligheidsrichtlijn vallen.

>> [Richtlijn algemene productveiligheid, p. 98](#)

De Europese Commissie kan samen met de lidstaten normen (technische specificaties) aanwijzen voor die productgroepen die niet onder een specifieke productveiligheidsrichtlijn vallen. Dit is gedaan voor een groot aantal soorten consumentenproducten. Als consumentenproducten aan deze (vrijwillige) normen voldoen, hebben zij het (wettelijk) vermoeden te voldoen aan de algemene productveiligheidseis. De Europese Commissie is bevoegd om voor een specifiek product tijdelijk nadere veiligheidsregels te stellen via een zogenoemde spoedmaatregel. Wanneer nodig kan dit een permanent verbod worden zoals bij ftalaten in speelgoed.

Naast de algemene veiligheidseisen voor consumentenproducten, legt de APV fabrikanten, importeurs, handelaren en lidstaten een aantal aanvullende verplichtingen op.

Zo zijn fabrikanten, wanneer ze kennis hebben van (ernstige) productrisico's, verplicht om de consumentenproducten waarvoor dit geldt uit de markt te halen, de consument te informeren en een melding te doen bij de verantwoordelijke toezichthouder. In Nederland is dat de NVWA.

Lidstaten moeten in dat geval ook de consument informeren en de overige lidstaten waarschuwen via het RAPEX²⁰-systeem. Het RAPEX-systeem is een Europees systeem voor snelle uitwisseling van informatie over onveilige consumentenproducten tussen de lidstaten. Naast het RAPEX-systeem bestaat het ICSMS-systeem, waarin op termijn alle resultaten van door lidstaten onderzochten producten zijn opgenomen

>> [Lees meer, p. 99](#)

2.2.2 Wetgeving algemene chemische productveiligheid

Alle (consumenten)producten bevatten of bestaan geheel uit chemische stoffen. Om risico's van chemische stoffen te beheersen, is er wetgeving om onder andere de consument te beschermen tegen deze chemische stoffen tijdens het gebruik van de producten. Er is algemene wetgeving, gericht op risicobeheersing van alle chemische stoffen die zijn verwerkt in voorwerpen, of die in de handel zijn gebracht als eindproduct (REACH-verordening) en gericht op het indelen en etiketteren van chemische stoffen en mengsels zoals schoonmaakmiddelen (CLP-verordening). Ook is er wetgeving gericht op risicobeheersing van chemische stoffen in bepaalde specifieke productgroepen als cosmetica en speelgoed.

>> [Wetgeving chemische productveiligheid, p. 100](#)

2.2.3 Wetgevend kader CE-gemarkeerde consumentenproducten

Naast de algemene productveiligheidseisen is er Europese regelgeving voor productgroepen met specifieke risico's, zoals elektrotechnische producten, cosmetica en speelgoed. Vanaf 1985 zijn er zogenoemde nieuwe aanpak richtlijnen opgesteld, die gaan over de veiligheid van specifieke productgroepen als speelgoed of elektrische apparaten [i]. Elk product dat voldoet aan de essentiële eisen van een nieuwe aanpak richtlijn en daarom rechtmatig is voorzien van een CE-markering, heeft vrije toegang tot de Europese markt.

>> [Wetgevend kader CE-gemarkeerde producten, p. 101](#)

De product-specifieke richtlijnen bevatten soms heel concrete kwantitatieve eisen, soms meer algemene kwalitatieve eisen. Ook staan concrete producteisen in de geharmoniseerde Europese productnormen.

Inmiddels is ongeveer 85% van de totale handelsomzet in producten binnen de EU genormaliseerd. De richtlijnen zijn in Nederland geïmplementeerd in de Warenwet, of op basis van de Warenwet, in algemene maatregelen van bestuur en in ministeriële regelingen.

Kleine fabrikanten beschikken soms niet over voldoende informatie over regelgeving. Daardoor voldoen zij soms (onbewust) niet aan specifieke regelgeving. Bijvoorbeeld wanneer zij een CE-markering aanbrengen op consumentenproducten die niet (helemaal) voldoen aan de vereisten.

Fabrikanten en EU-importeurs zijn verantwoordelijk voor het in de handel brengen van veilige consumentenproducten. Die veiligheid moeten ze kunnen aantonen. Dat gebeurt door te voldoen aan eisen van specifieke regelgeving (bijvoorbeeld de Cosmeticaverordening), van geharmoniseerde Europese productnormen, of door te voldoen aan andere algemeen bekende (nationale) normen of bronnen. De belangrijkste zijn de geharmoniseerde Europese normen.

>> [Voorlichtingscampagnes, p. 103](#)

²⁰ Rapid Alert System for dangerous non-food products (RAPEX)

2.2.4 Nationale regelgeving

Het overgrote deel van de productveiligheidsregelgeving is Europees geharmoniseerde regelgeving. Voor een beperkt aantal toezichtgebieden is (nog) geen Europese regelgeving. Dit is het geval bij attractie- en speeltoestellen, tatoeagekleurstoffen, kinderbedden en –boxen, draagbaar klimmateriaal, contactdozen voor huishoudelijk gebruik en bepaalde voedselcontactmaterialen.

Er zijn soms nationale conformiteitprocedures geregeld, bijvoorbeeld in het Warenwetbesluit Attractie- en Speeltoestellen (WAS). De toezichthouder controleert dan de uitvoering van deze procedures door de daartoe aangewezen instanties.

>> [Tweedelijntoezicht op AKI's en Nobo's, p. 94](#)

2.3 Kennis van wetgeving

Het vinden en begrijpen van nationale wetgeving van andere EU-landen ervaart het bedrijfsleven als belemmerend om te voldoen aan wet- en regelgeving. Uit Europees vergelijkend onderzoek blijkt dat de kennis over wetgeving bij de Nederlandse detailhandel relatief groot is, vergeleken met de gemiddelde aanwezige kennis bij de Europese detailhandel.^{XXI XXII}

2.4 Samenwerking

Nationale toezichthouders werken breed samen onder leiding van de NVWA in het kader van de Europese Verordening inzake Accreditatie en Markttoezicht voor het verhandelen van consumentenproducten (765/2008/EG)^{XIII}. Binnen dit samenwerkingsverband worden onder andere nationale toezichtplannen afgestemd en gedeeld met de Europese Commissie. Ook dragen de groepsleden bij aan de ontwikkeling van Europese strategieën voor het markttoezicht op internethandel, en aan de evaluatie van markttoezicht en buitengrenscontroles door de lidstaten.

>> [Nationale toezichthouders, p. 93](#)

2.5 EU-ontwikkelingen

De EU-lidstaten discussiëren momenteel over de reikwijdte van REACH en de relatie/overlap met specifieke productwetgeving. De vraag is of REACH bijvoorbeeld niet alle eisen gesteld aan chemische stoffen moet omvatten die nu nog op verschillende manieren in specifieke regelgeving zijn opgenomen.

De Europese Commissie discussieert ook over de huidige wettelijke eisen voor chemische stoffen in voedselcontactmaterialen. Binnen enkele jaren worden de eisen waarschijnlijk aanzienlijk strenger, bijvoorbeeld voor lood en cadmium. Mogelijk worden er ook (meer) eisen gesteld aan andere (zware) metalen als antimoon, arseen, barium, chroom, kobalt, kwik, nikkel, aluminium, selenium en minerale oliën.

Ook probeert de Europese Commissie al enige jaren criteria op te stellen voor het gebruik van hormoonverstorende stoffen (in consumentenproducten). Sinds het voorjaar van 2016 zijn criteria voor biociden en gewasbeschermingsmiddelen uitgewerkt, maar nog niet vastgesteld. Voor andere type chemische stoffen zijn nog geen voorstellen gedaan. In de toekomst moet worden bezien wat de gevolgen zijn voor andere regelgeving waaronder REACH^{XXIV}.

3. Toezicht

Er zijn zes toezichthouders in Nederland die met **consumentenproducten** te maken hebben.

(http://www3.vwa.nl/import/web/Verordening%20765_2008.pdf)

>> **Nationale toezichthouders, p. 93**

De NVWA ziet in Nederland toe op de naleving van de wetgeving voor consumentenproducten en draagt daarmee bij aan het borgen van de volksgezondheid.

De NVWA ontleent haar bevoegdheid aan een breed scala aan wet- en regelgeving. Zij ziet daarbij actief toe en handhaaft wanneer hier niet aan wordt voldaan, ook in het kader van fraude. Het dynamische karakter van de markt, de enorme omvang van de productstromen en de diversiteit van consumentenproducten vragen van de toezichthouder een kennisgedreven, risicogericht en selectief optreden en het inzetten van een goed, effectief instrumentarium van handhavingsmethoden en –technieken. Omdat er sprake is van een mondiale markt en internationale productstromen van consumentenproducten zijn er veel samenwerkingsverbanden tussen (internationale) toezichtautoriteiten.

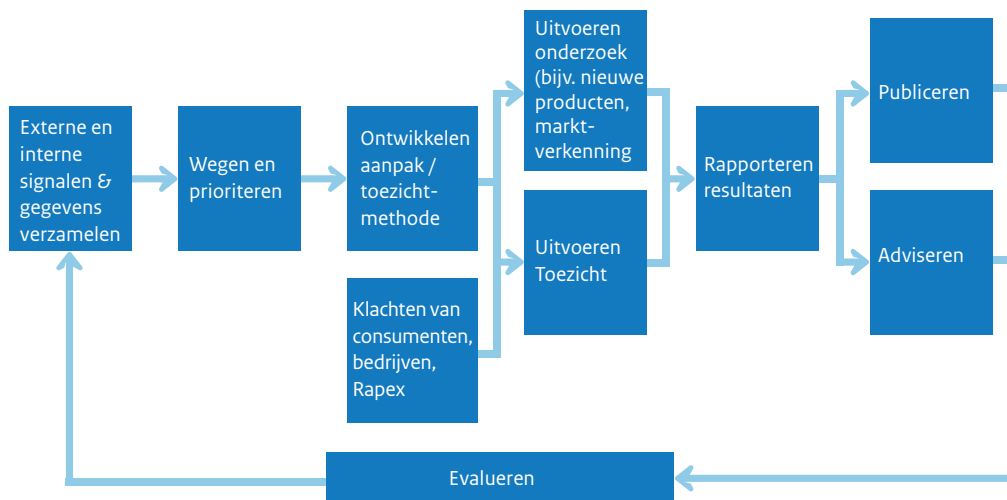
De producent van elk onderdeel in de productieketen is primair verantwoordelijk voor naleving van wet- en regelgeving en daarmee voor het borgen van de productveiligheid. Toezicht gebeurt zo vroeg mogelijk in de productieketen bij fabrikanten of eerste importeurs binnen de grenzen van de Europese Unie (EU-importeurs).

Door het analyseren van toezichtresultaten en signalen uit de maatschappij krijgt de NVWA een indicatie van de mate van veiligheid van consumentenproducten.

3.1 Handhavingsregie

De huidige werkwijze (2015) van de NVWA op het thema productveiligheid is gestoeld op het principe van handhavingsregie. De NVWA maakt beredeneerde en herleidbare keuzes voor toezichtmethoden en –instrumenten, passend bij het risicoprofiel en de nalevingsmotieven van een doelgroep. De NVWA gebruikt, volgens de systematiek van handhavingsregie, verschillende methoden en instrumenten om naleving in alle relevante bedrijven te bevorderen. Daarbij moet de organisatie voortdurend afwegen of het gekozen handhavingsinstrument het meest geschikt is om goed te kunnen handhaven.

Ongevallenregistraties en meldingen, klachten, marktontwikkelingen en ontwikkelingen in wet- en regelgeving, signalen van (internationale) collega-toezichthouders en kennisinstituten, en informatie over (mogelijk) risicovolle consumentenproducten of (slechte) naleving van bedrijven leiden tot analyses op basis waarvan de NVWA een risico-inschatting en –prioritering voor toezicht maakt. Daarna bepaalt de NVWA het toezichttype en de onderzoekinzet. Na afloop van de acties rapporteert en publiceert de NVWA de resultaten en/of wordt een beleidsadvies gegeven. De NVWA verwerkt in het toezicht ook klachten van consumenten of bedrijven.

Figuur 4: Stappen handhavingsregie als basis voor het toezicht op productveiligheid

>> Zie brondocument,
<http://www.staatvan.nl/productveiligheid/brondocument-staatvan-productveiligheid.pdf>

De NVWA moet de effectiviteit van haar toezicht kunnen onderbouwen en zich ervoor kunnen verantwoorden. Daartoe voert de NVWA ook effectmetingen uit. Bedrijfsinspecties kunnen uitwijzen of de gekozen toezichtvormen het beoogde effect sorteren.

3.2 De uitvoering van het productveiligheidstoezicht

De NVWA hanteert voor het thema productveiligheid verschillende methoden om de naleving van de wet- en regelgeving voor consumentenproducten na te gaan: bedrijfsgericht toezicht, productgericht toezicht, tweedelijns toezicht en opsporing.

Bedrijfsgericht toezicht

• **Systemtoezicht**

Systemtoezicht is toezicht op bedrijven die beschikken over een (al dan niet gecertificeerd) kwaliteitssysteem dat afdoende borging moet bieden van het voldoen aan de wettelijke veiligheidseisen. Via systeemaudits gaat de NVWA na of deze borging inderdaad afdoende is.

• **Bedrijfsgericht producttoezicht**

Per jaar rangschikt de NVWA de te onderzoeken bedrijven op prioriteit aan de hand van de ernst en mate van afwijkingen, soorten consumentenproducten en volumes.

In het bedrijfsgericht producttoezicht staan het bedrijf en het naleefgedrag centraal voor alle relevante productgroepen die het bedrijf verhandelt. Binnen het thema productveiligheid doet de NVWA dat door een breed spectrum van consumentenproducten te onderzoeken door monsternames en documentencontroles. Het naleefgedrag van het hele bedrijf wordt op deze manier bekeken.

• **Toezicht op basis van meldingen, signalen en klachten (reactief toezicht)**

De dynamiek van het bedrijvenbestand waarop de NVWA toezicht houdt, is groot. Zo zijn veel bedrijven klein in omvang (aantal werknemers), maar groot in volumes (aantal consumentenproducten). En veel bedrijven komen en gaan in een rap tempo en duiken vaak weer op onder een andere naam en zijn daardoor lastig vindbaar. Toch kunnen zij grote gezondheidsschade veroorzaken (eenmalige partijen met grote risico's). Na klachten en meldingen via consumenten, of door berichten in de media en meldingen van lidstaten die de NVWA ontvangt, kunnen dergelijke bedrijven alsnog onderwerp van toezicht worden.

Productgericht toezicht

- **Productgericht toezicht**

Bij productgericht toezicht worden productmonsters van een bepaalde groep bedrijven uit de handelsketen onderzocht op veiligheidsgebreken. De NVWA koppelt de bevindingen terug naar de desbetreffende bedrijven. Bij gebleken tekortkoming(en) legt de NVWA passende maatregelen op. Productgericht toezicht biedt de NVWA de mogelijkheid om naleefbeelden van specifieke groepen consumentenproducten te geven. Daardoor kan de NVWA over de veiligheid van deze specifieke consumentenproducten publiceren, bijvoorbeeld via een persbericht en via sociale media.

- **Buitengrenscontroles/importcontroles**

Consumentenproducten worden voor het overgrote deel buiten Nederland geproduceerd en daarom geïmporteerd. De goederen kunnen via de zee, de lucht of over het land Nederland binnenkomen. Buitengrenscontroles/importcontroles zijn controles van import van goederen uit landen buiten de Europese Unie.

Het toezicht van de NVWA is van belang voor het borgen van de productveiligheid en is gericht op het bevorderen, en zo nodig afdwingen, van naleving van wet- en regelgeving. Daarbij hoort ook het signaleren van en adviseren over nieuwe risico's ([risicobeoordeling https://www.nvwa.nl/over-de-nvwa/inhoud/hoe-de-nvwa-werkt/risicobeoordeling-en-onderzoeksprogrammering/adviezen](https://www.nvwa.nl/over-de-nvwa/inhoud/hoe-de-nvwa-werkt/risicobeoordeling-en-onderzoeksprogrammering/adviezen)) en het communiceren over (nieuwe) risico's naar bedrijfsleven en consumenten (risicocommunicatie). Bijvoorbeeld de voorlichtingscampagne: 'Kinderen zien dingen anders' (over huishoudchemicaliën). Deze campagne heeft als doel bewustwording te stimuleren van de gevaren die zijn verbonden aan het gebruik van chemische consumentenproducten (zogenaamde 'mengsels') te stimuleren en consumenten te wijzen op het handelingsperspectief dat voor veilig gebruik wordt gegeven via de etiketten op deze chemische consumentenproducten.

>> [Voorlichtingscampagnes, p. 103](#)

De NVWA zet ook handhavingscommunicatie in om de naleving te bevorderen en de productveiligheid te verhogen. De NVWA zet in op het verder doorvoeren van openbaarmaking van toezichtgegevens. Sinds november 2015 worden de resultaten van in principe alle productgerichte onderzoeken met vermelding van merk en type openbaar gemaakt. Hierdoor wordt zowel het bedrijfsleven als de consument geïnformeerd en krijgt de consument een beter handelingsperspectief. De consument wordt in staat gesteld actie te ondernemen indien een reeds aangekocht product niet aan de [veiligheidseisen](#) voldoet.

(<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/productonderzoeken-op-merknaam>)

Tweedelijns toezicht

De NVWA houdt ook toezicht op private keuringsinstanties die in de wet beschreven keuringen van consumentenproducten uitvoeren. Notified Bodies (NoBo's) voeren de wettelijk voorgeschreven keuringsprocedures (conformiteitsprocedure) uit voor productgroepen met specifieke productrisico's. NoBo's zijn keuringsinstellingen voor EU-geharmoniseerde typekeuringen.

Aangewezen Keuringsinstellingen (AKI's) voeren nationale typekeuringen uit.

>> [Tweedelijns toezicht op AKI's en NoBo's, p. 94](#)

In de periode 2012 - 2015 inspecteerde de NVWA 62 maal (inclusief herinspecties) AKI's en NoBo's. De NVWA inspecteert AKI's 1 maal per jaar en NoBo's ongeveer 1 maal per 2 jaar. Deze inspectiefrequentie is afhankelijk van het risico en eventueel ontvangen klachten of meldingen.

>> [Aantal inspecties AKI's en NoBo's, p. 94](#)

Opsporing

De NVWA-Inlichtingen en Opsporingsdienst (NVWA-IOD) richtte zich de afgelopen jaren op de productveiligheid van een aantal specifieke consumentenproducten. Dit betrof met name consumentenproducten die verhandeld worden aan de onderkant van de markt, waar moeilijk zicht op te krijgen is, daar waar met 'reststromen' uit productie en handel wordt gewerkt (bijvoorbeeld de dumphanandel en handel in restpartijen) en met namaakproducten. Het vervalsen van keuringsrapporten of verplichte documenten bij het importeren van goederen.

Het betrof laserpointers, cosmetica en attractietoestellen. Bij laserpointers gaat het om pointers met een hoeveelheid straling die niet is toegestaan en die oogschade kan veroorzaken. Bij cosmetica betreft het namaakproducten waarin verboden stoffen aanwezig kunnen zijn die (mogelijk) een gevaar voor de volksgezondheid kunnen opleveren. Een voorbeeld van frauduleuze handelingen bij attractietoestellen is het vervalsen van keuringsrapporten.

>> Website NVWA, <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/richtlijnen/2015/10/16/toezichtkader-nvwa>

>> Zie brondocument, (<http://www.staatvan.nl/productveiligheid/brondocument-staatvan-productveiligheid.pdf>)

3.3 Inhoudelijke aandachtspunten voor het toezicht 2017 - 2020

De NVWA oefent kennisgedreven risicogericht toezicht uit aan de hand van een gestructureerde analyse van risicobeelden, toezichtbeelden en fraudebeelden. Die speerpunten voor het toezicht worden bepaald op basis van analyses van ongevallenregistraties en meldingen, klachten, marktontwikkelingen en ontwikkelingen in wet- en regelgeving, signalen van (internationale) collega-toezichthouders en kennisinstituten, en signalen en vergaren van informatie over (mogelijk) risicovolle productenconsumentenproducten over (slechte) naleving van bedrijven en bedrijfstakken. Dit is een continu proces waarbij de NVWA alert is op nieuwe ontwikkelingen die aandacht in het toezicht vragen.

>> [Lees meer, p. 77](#)

Onderstaande onderwerpen en productgroepen zijn momenteel prioritair in het toezicht van de NVWA, op het niveau van productonderzoeken en bedrijveninspecties.

- goedkope consumentenproducten;
- hormoonverstorende stoffen in consumentenproducten;
- gehoorbescherming;
- UV-bescherming (bijvoorbeeld zonnebrillen en textiel met UV bescherming);
- draagbare elektrische energie (bijvoorbeeld batterijen en USB-laders);
- eerlijke voorlichting aan de consument (claims/etikettering op consumentenproducten).

Daarnaast heeft de NVWA ook per productgroep speerpunten vastgesteld.

>> [Speerpunten per productgroep, p. 78](#)

3.4 Interventiebeleid

De NVWA grijpt in wanneer een Nederlandse ondernemer zich niet aan de normen en regels houdt. De NVWA legt dan maatregelen op. De ernst van de overtreding bepaalt de zwaarte van een maatregel. Maatregelen hebben twee doelen: de geconstateerde overtreding en daaraan verbonden risico's voor de consument opheffen, en herhaling ervan voorkomen. Het interventiebeleid van de NVWA is te vinden op de website van de NVWA (<https://www.nvwa.nl/over-de-nvwa/inhoud/hoe-de-nvwa-werkt/toezicht-maatregelen-en-boetes/interventiebeleid/interventiebeleid-productveiligheid>).

Naast een algemeen interventiebeleid is er ook een specifiek interventiebeleid voor productveiligheid^{XXV}.

>> Zie ook brondocument, (<http://www.staatvan.nl/productveiligheid/brondocument-staatvan-productveiligheid.pdf>)

>> [Optreden bij overtredingen van wet- en regelgeving, p. 105](#)

3.5 Samenwerking

De NVWA leidt een breed samenwerkingsverband van nationale toezichthouders (zoals genoemd in figuur 3) in het kader van de Europese Verordening Accreditatie en Markttoezicht voor het verhandelen van consumentenproducten^{xxvi}. Het samenwerkingsverband stemt onder meer nationale toezichtplannen af en deelt deze met de Europese Commissie. Ook draagt het samenwerkingsverband bij aan de ontwikkeling van Europese strategieën voor het markttoezicht op internethandel en de evaluatie van markttoezicht en buitengrenscontroles door de lidstaten.

Verder kent de NVWA nog andere samenwerkingsverbanden met de nationale toezichthouders.

>> **Figuur 3: Toezichthouders betrokken bij consumentenproducten, p.93**

>> **Lees meer, p. 106**

De consumentenmarkt is een mondiale markt met internationale productstromen. Voor het toezicht op productveiligheid betekent dit ook internationale samenwerking.

>> **Internationaal, met China en andere landen buiten de EU, p. 96;**

>> **Toezicht in Europees verband via onder andere het Europese samenwerkingsverband van toezichthouders op het gebied van productveiligheid – PROSAFE, p. 107;**

>> **Internationale meldingen van risicovolle consumentenproducten via het RAPEX-systeem, p.108**

4. Hoe veilig zijn consumentenproducten in Nederland

Bij productveiligheid gaat het over de mogelijke gezondheidsschade (risico's) die het gebruik van consumentenproducten met zich mee kan brengen. Jonge kinderen zijn de belangrijkste risicogroep voor onveilige consumentenproducten. Product- en gedragsfactoren spelen in samenhang een rol bij de veiligheid van consumentenproducten. Daarnaast kunnen trends en ontwikkelingen extra of nieuwe risico's voor de volksgezondheid met zich meebrengen en/of gevolgen hebben voor het toezicht van de NVWA.

De NVWA beschrijft aan de hand van een aantal indicatoren hoe het staat met de veiligheid van consumentenproducten in Nederland.

4.1 Gezondheidsschade en consumentenproducten

Gezondheidsschade als gevolg van een onveilig product laat zich indelen in acute en langetermijn- gezondheidsschade:

- Acute gezondheidsschade treedt op tijdens of direct na een ongeval, bijvoorbeeld botbreuken, brandwonden, snijwonden, amputaties, elektrocuties, hoofd- of hersenletsel. In de meeste gevallen zijn technische of elektrische producten de oorzaak van deze letsels.
- Chronische of langetermijn-gezondheidsschade treedt pas na lange(re) tijd op en wordt daardoor ook minder snel herkend. Voorbeelden zijn kanker, DNA-schade, verstoring van de hormoonhuishouding, schade bij de voortplanting en allergieën). In de meeste gevallen zijn chemische stoffen of componenten de oorzaak van deze gezondheidsschade. Risicoschattingen zijn hier doorgaans gebaseerd op een berekening van de dosis waaraan mensen worden blootgesteld via inademing, inslikken of huidcontact. Die dosis wordt vergeleken met de toxicologische kennis over de stof.

VeiligheidNL heeft op verzoek van de NVWA op basis van letsel- en meldingenregistraties de belangrijkste gezondheidsgevaaren benoemd. Het gaat hier veelal om acute gezondheidsgevaaren. De top 3 bestaat uit letsels en meldingen ten gevolge van:

- vallen van hoge positie (val van hoogte, val door sprong, val van trap/ladder);
- in aanraking komen met bewegende delen/objecten;
- overgevoelighedsreacties door contact met chemische stoffen.

>> Tabel 1. Gezondheidsgevaaren waarbij jaarlijks de meeste letsels worden gemeld of geregisteerd, p. 57

Een nadere detaillering van de gegevens laat zien dat niet-gemotoriseerde vervoersmiddelen (onder andere vallen van een fiets), sportartikelen (in aanraking komen met bewegende delen/objecten) en cosmetica (overgevoelighedsreacties) de meest voorkomende consumentenproducten zijn die in de privésfeer leiden tot gezondheidsschade.

>> Tabel 2: Overzicht per gezondheidsgevaar van de productgroepen met de grootste aantallen SEH's of klachten/meldingen, p. 58

4.2 Risicogroepen en risicobewustzijn

Consumenten zijn zich over het algemeen goed bewust van de risico's van acute gezondheidsgevaaren bij het gebruik van consumentenproducten. Dit risicobewustzijn is wel afhankelijk van factoren als leeftijd, inschattingsvermogen, ervaring, informatiepositie en gebruiksomstandigheden.

Omdat de ene gebruikersgroep beter in staat is om een onveilig product te herkennen en beter weet hoe vervolgens met dat onveilige product om te gaan dan de andere, maakt de wetgeving onderscheid tussen kwetsbare groepen. Risicogroepen als ouderen en jong volwassenen noemt de wetgever niet expliciet. Wel worden ze genoemd in de veiligheidseisen van productnormen. De belangrijkste risicogroep voor onveilige consumentenproducten is die van jonge kinderen.

>> [ICSMS, p. 99](#)

De consument herkent situaties waarbij mogelijke langetermijn- gezondheidsschade kan ontstaan meestal niet. Uit onderzoek blijkt dat het merendeel van de Nederlandse consumenten behoefte heeft aan informatie over de gezondheidsrisico's van consumentenproducten waarin chemische stoffen zijn verwerkt.

>> [Lees meer, p. 72](#)

Risicocommunicatie en voorlichting door de overheid verhogen het risicobewustzijn van de consument en het inzicht in eigen handelingsperspectief.

Openbaarmaking van toezichtresultaten kan de consument bewust maken van de risico's van (het gebruik van) consumentenproducten, het geeft inzicht welke producten niet voldoen en geeft de consument handelingsperspectief.

Ook zijn de beschikbare informatie en de wijze waarop door de (sociale) media, NGO's en in de Tweede Kamer wordt gesproken over de risico's van consumentenproducten van invloed op het risicobewustzijn van de consument.

Uit analyses blijkt dat een groot deel van de ongevallen met acute gezondheidsschade waarbij een consumentenproduct betrokken is, wordt veroorzaakt door het gedrag van de consument of door de omstandigheden waarin het product wordt gebruikt.

4.3 Trends en ontwikkelingen

Verbeterde analysemethoden

Onderzoek en verbeterde analysemethoden bieden steeds meer inzicht in mogelijke gevaren van bepaalde chemische stoffen en onze blootstelling daaraan. Zo is formaldehyde vrij recent als kankerverwekkend geclassificeerd en is er toenemende aandacht voor het feit dat chemische stoffen uit (gerecycled) papier via de verpakking in voedingsmiddelen terecht kunnen komen.

Inzicht in de cumulatieve effecten van risico's uit verschillende bronnen.

Consumenten gebruiken steeds vaker meer (verschillende) consumentenproducten gedurende langere tijd. Ook wordt steeds duidelijker dat er sprake kan zijn van een optelsom van gezondheidsrisico's. Er zijn onderzoeken naar mogelijke stapeling van gezondheidsschade doordat steeds meer (verschillende) consumentenproducten gedurende langere tijd door consumenten worden gebruikt (blauw licht bij gebruik van smartphone, computer, interactieve televisie, gehoorschade door herhaaldelijke blootstelling aan een te hoog geluidsniveau). Ook wordt het gebruik van consumentenproducten die dezelfde chemische stof bevatten, onderzocht zoals conserveermiddelen in cosmetica en in schoonmaakmiddelen.

Nieuwe technologie

Het gebruik van nieuwe en nog niet volledig geteste technologie in consumentenproducten, zoals elektrotechnische producten, kan voor extra of nieuwe risico's zorgen waarvan op dit moment de gevolgen voor de volksgezondheid nog niet of niet goed zijn in te schatten. Bijvoorbeeld (de gevolgen van) het gebruik van niet voor consumptiegebruik geschikte plastics bij het maken van drinkbekers met een 3d-printer.

Hormoonverstorende stoffen

Er is op Europees niveau nog veel discussie over de vraag welke chemische stoffen hormoonverstorend zijn. Voor biociden en gewasbeschermingsmiddelen zijn criteria voorgesteld, voor andere chemische stoffen nog niet. Hormoonverstorende stoffen in consumentenproducten zullen, gelet op de grote maatschappelijke impact door de vele toepassingen van deze stoffen, naar verwachting de komende jaren steeds meer aandacht vragen van het toezicht.

>> [Lees meer, p. 74](#)

Gebruik van nanodeeltjes in consumentenproducten

De toepassing van nanotechnologie (<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/nanotechnologie>) in consumentenproducten zet door. Het identificeren en kwantificeren van nanodeeltjes in consumentenproducten is nog lastig, en er is nog gebrek aan kennis over de veilige toepassing ervan.

Mondiaal aanbod

Het aanbod en de omvang van import-consumentenproducten uit landen buiten de EU, vooral uit Azië, blijft groeien. Toezicht op EU-importeurs wordt daarom nog belangrijker.

Maatschappelijke trends en ontwikkelingen met mogelijke gevolgen voor productveiligheid in Nederland
De volgende meer algemene maatschappelijke trends zijn betekenisvol voor het borgen van de productveiligheid²¹.

Hergebruik

Een belangrijke maatschappelijke trend is het gebruik van tweedehandsproducten en hergebruik van materialen en consumentenproducten. Bij het gebruik van tweedehandsproducten zijn de risico's gering omdat deze consumentenproducten al eerder in de handel waren. Een wijziging van een product kan echter risico's veroorzaken bijvoorbeeld wanneer consumenten elektrotechnische producten zodanig aanpassen dat er een elektrische schok kan optreden.

Hergebruik brengt nieuwe uitdagingen met zich mee zoals het verwerken van oude producten tot grondstoffen voor nieuwe producten. Een voorbeeld daarvan is het toepassen van granulaat van autobanden in rubber infill in kunstgrasvelden of rubbertegels op speelplaatsen. Vergeleken met nieuwe grondstoffen is er bij gerecyclede grondstoffen meer kans op verontreiniging met ongewenste chemische stoffen. Voorbeeld hiervan is gerecyclede papier dat gebruikt wordt voor verpakkingsmaterialen voor levensmiddelen en dat verontreinigd kan zijn met minerale oliën.

Gedeeld gebruik

Een andere trend is het delen van consumentenproducten via websites zoals PeerbyGo, Nextdoor (buurt-apps). Verantwoordelijkheidsverdeling (beheer) kan hier een rol spelen, bijvoorbeeld bij achterstalig onderhoud aan speeltoestellen die door een aantal buurtgenoten zijn aangeschaft. Dit kan leiden tot onveilige situaties.

²¹ De trends zijn in willekeurige volgorde opgenomen.

Internethandel

Internethandel kan risico's inhouden voor de productveiligheid omdat consumenten deze consumentenproducten ook kunnen bestellen in landen buiten Europa waar andere veiligheidseisen gelden. In de reguliere handel worden deze risico's ondervangen doordat de importeur verantwoordelijk is voor het voldoen aan Nederlandse (of Europese) normen; bij rechtstreekse levering door een buitenlandse producent of handelaar bestaat deze borging niet. Door rechtstreekse levering aan de consument vallen de via het internet aangeboden consumentenproducten buiten het zicht van de NVWA. De NVWA onderzoekt de komende jaren de risico's van op internet aangeboden consumentenproducten en past op basis hiervan haar handhavingstrategie zo nodig aan.

Gebruik professionele apparaten

Consumenten kunnen steeds vaker professionele apparaten en consumentenproducten kopen of huren. Deze apparaten hebben meestal hogere vermogens; ze zijn zwaarder en groter. Het gebruik ervan verlangt ervaring en kennis, soms zelfs verplichte vakbekwaamheid. Het gebruik van deze apparaten kan daarom risicovol zijn als het ondeskundig gebeurt.

Transparantie en de betrokkenheid van burgers

Politiek en bestuur hebben in het kader van transparantie en betrokkenheid van burgers een toenemende behoefte om burgers te betrekken bij maatschappelijke processen. Burgers willen op hun beurt betrokken zijn bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid. Dat kan gevolgen hebben voor productveiligheid. Zo leiden initiatieven van gemeenten om burgers een rol te geven bij de inrichting van de openbare ruimte met bijvoorbeeld speeltoestellen tot een discussie over wie verantwoordelijk is voor de veiligheid en het toezicht op de speeltoestellen. Dit heeft raakvlakken met de uitvoering van het toezicht door de NVWA omdat er mogelijk onduidelijkheid bestaat over de verantwoordelijkheidsverdeling.

>> [Ontwikkelingen op korte termijn, p. 108](#)

4.4 Indicatoren voor de mate van veiligheid van consumentenproducten

Het gebruik van onveilige consumentenproducten kan leiden tot acute of langetermijn-gezondheidsschade. Acute letsels en de daarbij betrokken consumentenproducten worden gericht geregistreerd. De factor gedrag speelt sterk mee bij het ontstaan van deze letsels. Gezondheidsschade op lange termijn is moeilijk meetbaar (moeilijk te onderscheiden van schade door andere factoren zoals milieu, voeding of infecties) en meestal niet te koppelen aan een specifiek product of specifieke stof. Dit is de reden dat geen of nauwelijks registraties beschikbaar zijn van de langetermijneffecten van onveilige consumentenproducten.

Registraties van ongevallen met letsel naar aanleiding van het gebruik van een consumentenproduct en resultaten van productgericht toezicht en bedrijfsgericht toezicht geven een beeld van de mate van veiligheid van consumentenproducten, alsmede signalen van onder andere consumenten en bedrijven. Het veiligheidsniveau van consumentenproducten is niet direct te meten. Daarom maakt de NVWA gebruik van indicatoren die iets zeggen over de veiligheid. De NVWA beschrijft aan de hand van 4 indicatoren hoe het staat met de veiligheid van consumentenproducten in Nederland.

Die indicatoren zijn:

- het aantal ongevallen met letsel en overige gezondheidsschade gerelateerd aan het gebruik en de veiligheid van consumentenproducten;
- de mate waarin consumentenproducten voldoen aan de wettelijke eisen;
- de mate waarin bedrijven hun verantwoordelijkheid nemen om veilige consumentenproducten op de markt te brengen;
- de signalen uit de maatschappij (meldingen van bedrijven en consumenten).

4.4.1 Gezondheidsschade gerelateerd aan het gebruik van consumentenproducten

Diverse instanties registreren ongevallen waarbij consumentenproducten in het geding zijn geweest en de daaruit voortvloeiende gezondheidsschade. Op basis van deze registraties is een indicatie van de mate van veiligheid van consumentenproducten op de Nederlandse markt mogelijk.

>> [Instanties die ongevallen met gezondheidsklachten en ongevalsmeldingen over consumentenproducten registreren, p. 50](#)

4.4.1.1 Acute gezondheidsschade

Bij een beperkt deel van het aantal jaarlijkse dodelijke ongevallen (4.100) en gewonden (1,2 miljoen) in de privésfeer zijn consumentenproducten betrokken. Hoe beperkt dit deel is, is niet te kwantificeren.

>> [Aantal gewonden en doden door een ongeval in de privésfeer, p. 51](#)

De NVWA heeft de registraties van ongevallen geanalyseerd waarbij een aantal specifieke productgroepen (onder andere machines, elektrotechnische apparatuur en kinderartikelen) betrokken zijn. Daaruit blijkt dat in 60 – 80% van deze ongevallen de oorzaak van het ongeval een verkeerd en onzorgvuldig gebruik van het consumentenproduct is. Deze registraties laten niet zien welk deel van de resterende 20 tot 40% is toe te schrijven aan productfactoren als een onveilig consumentenproduct of andere factoren zoals omgevingsfactoren en lichamelijke factoren. De informatie uit de analyse laat zien dat van de bovengenoemde 20 – 40%, maximaal 20 – 50% van de ongevallen gerelateerd aan consumentenproducten, toe te schrijven is aan onveilige consumentenproducten.

>> [De rol van het product bij het ongeval, p. 53](#)

Deze analyse kan ook worden geëxtrapoleerd naar alle geregistreerde ongevallen met letsel. Uit de tabel 1 en 2 blijkt dat er per jaar 200.000 geregistreerde ongevallen met letsel zijn, waarvan dus naar schatting 120.000 – 160.000 toe te schrijven is aan het verkeerd of onzorgvuldig gebruik van het betreffende consumentenproduct. De overige ongevallen (40.000 – 80.000 ongevallen) zijn toe te schrijven aan omgevingsfactoren, lichamelijke factoren en productfactoren, waarvan een gedeelte (20 – 50%) aan productfalen. Hiervan uitgaande is maximaal 20.000 – 40.000 van deze ongevallen toe te schrijven aan een onveilig product.

>> [Zie tabel 1 en 2, p. 54](#)

Bovenstaande analyses zijn afgeleid van registraties van behandelingen op de Spoedeisende Hulp (SEH) na ongevallen waarbij een consumentenproduct is betrokken. Door consumenten zelf behandelde letsels zijn niet geregistreerd. Het aantal bij deze ongevallen betrokken consumentenproducten is een fractie van het totale aantal in Nederland verhandelde consumentenproducten. Naar schatting zijn dit er tussen de ruim 700 miljoen en enkele miljarden per jaar (gebaseerd op omzetcijfers in 2015: circa 85 miljard euro).

>> [Lees meer, p. 56](#)

4.4.1.2 Langetermijn-gezondheidsschade

De genoemde ongevals cijfers geven geen volledig beeld van de aard en omvang van alle ongevallen en gezondheidsschade. Deze cijfers gaan voornamelijk over acute gezondheidsschade. Langetermijn-gezondheidsschade als gehoorschade, schadelijke effecten bij chronische blootstelling aan chemische stoffen (CMRS²²), verstoring van de hormoonhuishouding, invloed op het afweersysteem en stralingsschade wordt niet of zeer beperkt meegenomen. Deze laatste vormen van schade worden niet systematisch geregistreerd en zijn ook lastig aan specifieke consumentenproducten toe te schrijven, waardoor de chronische ziektelast niet is te kwantificeren. Wel besteden productveiligheidsonderzoeken door kennisinstituten aandacht aan risico's als langetermijn-gezondheidsschade. Zo doen kennisinstituten veel onderzoek naar de risico's van chemische stoffen in consumentenproducten, ook in de vorm van nanomaterialen.

4.4.2 De mate waarin consumentenproducten voldoen aan de wettelijke eisen

De NVWA houdt toezicht op naleving van wet- en regelgeving door bedrijven en instellingen, met als uiteindelijke doel het borgen van het publieke belang, in deze de volksgezondheid. Als de naleving niet in orde is, treedt de NVWA handhavend op.²³

Resultaten uit productgericht toezicht laten zien hoe het staat met de veiligheid van de consumentenproducten en geven inzicht in de mate waarin consumentenproducten voldoen aan de wettelijke eisen. In productonderzoeken controleert de NVWA of specifieke productgroepen voldoen aan de geldende veiligheidseisen.

Indien noodzakelijk laat de NVWA onveilige consumentenproducten van de markt halen, en informeert en waarschuwt het bedrijfsleven en anderen zoals consumenten en andere lidstaten via de Europese Commissie/overheid. Over de resultaten van deze productonderzoeken communiceert de NVWA via factsheets en door individuele [inspectieresultaten \(https://www.nvwa.nl/onderwerpen/productonderzoeken-op-merknaam\)](https://www.nvwa.nl/onderwerpen/productonderzoeken-op-merknaam) actief openbaar te maken. Deze resultaten geven een indicatie van hoe het ervoor staat met de veiligheid van de onderzochte consumentenproducten en ze geven inzicht in de mate waarin het bedrijfsleven de verantwoordelijkheid voor productveiligheid oppakt bij het op de markt brengen van consumentenproducten.

Naar aanleiding van productonderzoeken in de periode 2012 - 2015 heeft de NVWA maatregelen opgelegd zoals schriftelijke waarschuwingen en boetes. In deze gevallen moet de ondernemer ook de verhandeling van het product stoppen. Hieronder is per productgroep aangegeven voor welk percentage van het aantal onderzochte productmonsters maatregelen zijn opgelegd.

	aantal monsters:	aantal maatregelen:	in %:
Gastoestellen (koffermodel gastoestellen)	30	27	90%
Speelgoed	570	108	19%
Tatoeëren en piercen (tatoeagekleurstoffen)	508	95	19%
Chemische stoffen en biociden	585	101	17%
Elektrotechnische producten	352	55	16%
Machines	20	3	15%
Cosmetica	304	39	13%

>> [Rapportages productgericht toezicht, p. 60](#)

²² CMRS = aanduiding voor een groep stoffen met de volgende gevaareigenschappen: Carcinogeen (kankerverwekkend), Mutageen (veranderingen in erfelijke eigenschappen inducerend), Reproductief toxisch (schadelijk voor de voortplanting of het nageslacht) en/of Sensibiliserend (leidend tot allergieën).

²³ De NVWA is een handhavingsorganisatie in den brede zin van het woord. In het kader van handhaven houdt de NVWA toezicht op de naleving van wet – en regelgeving door bedrijven en instellingen.

Het toezicht op deze productgroepen is over het algemeen risicogericht. Bovenstaande cijfers zijn gebaseerd op selectieve steekproeven in de markt. De kans dat het onderzochte product niet voldoet aan wettelijke voorschriften is daarmee groter. Deze werkwijze verhoogt de effectiviteit van het toezicht, maar geeft geen exacte cijfers over de naleving in een bepaalde sector.

4.4.3 Verantwoordelijkheid bedrijfsleven voor consumentenproducten

Het bedrijfsleven is primair verantwoordelijk voor het op de markt brengen van veilige consumentenproducten.

Het bedrijfgerichte toezicht van de NVWA levert inzicht in de mate waarin bedrijven de op hun producten van toepassing zijnde wet- en regelgeving op het gebied van productveiligheid naleven. In het geval dat bedrijven niet aan de wettelijke voorschriften voldoen, legt de NVWA maatregelen op. Bijvoorbeeld omdat bedrijfsprocessen niet in orde zijn waardoor het bedrijf niet in staat is om, bij het ontstaan van risico's door een fout in het productieproces, deze zo snel mogelijk weg te nemen. De NVWA stelt de geïnspecteerde bedrijven van de maatregelen op de hoogte.

Hieronder is weergegeven hoe vaak bij inspecties bij bedrijven die de genoemde productgroepen produceren, importeren, verhandelen, beschikbaar stellen of verkopen, deze de regels niet naleven. Per productgroep is aangegeven hoeveel bedrijfsinspecties zijn uitgevoerd en in welk deel er door de NVWA een overtreding van de betreffende wet- en regelgeving werd geconstateerd en een maatregel (onder andere schriftelijke waarschuwingen, boetes en verbod op verhandelen betreffende producten) is opgelegd.

Ook hier geldt dat het toezicht risicogericht is en dat deze cijfers dus gebaseerd zijn op selectieve steekproeven in de markt. Dit leidt ertoe dat bij deze inspecties relatief vaker geconstateerd wordt dat bedrijven niet aan de eisen voldoen en geeft inzicht in het aantal inspecties waar bij de onderzochte bedrijven niet aan wet- en regelgeving wordt voldaan. Het betreft de periode 2012 - 2015.

	aantal bedrijfscontroles:	aantal maatregelen:	maatregelen in %:
Speeltoestellen	230	100	44%
Attractietoestellen	418	140	34%
Tatoeëren en piercen	1423	388	27%
Cosmetica	276	71	26%
Speelgoed	154	38	25%
Chemische stoffen, inclusief biociden	444	50	11%
Elektrotechnische producten	140	8	6%
Voedselcontactmaterialen	457	19	4%
Baby –en kinderartikelen	98	3	3%

>> [Rapportages bedrijfgericht toezicht, p. 65](#)

4.4.4 Signalen uit de maatschappij

De consument kan (vermeende) onveilige consumentenproducten melden bij het bedrijf dat het product heeft geleverd of bij de NVWA. Bedrijven zijn verplicht om onveilige producten te melden aan de NVWA. Ook komen meldingen van andere lidstaten over onveilige producten bij de NVWA binnen, onder andere via het RAPEX²⁴-systeem. Deze producten kunnen namelijk ook in Nederland op de markt zijn.

Het aantal en de aard van klachten, vragen en meldingen van consumenten en bedrijven geven een indicatie van productgroepen, waarover consumenten zich relatief vaak zorgen maken en/of waaruit relatief vaak onveilige producten worden gemeld.

²⁴ EU systeem voor snelle uitwisseling van informatie over onveilige producten tussen de lidstaten.

De NVWA ontvangt jaarlijks rond de 32.500 (2015) klachten/meldingen²⁵ en vragen van zowel van consumenten als bedrijven. Ongeveer 2400 daarvan betreffen consumentenproducten. De NVWA reageert indien nodig op de signalen en gebruikt deze signalen om haar toezicht gericht in te zetten.

[>> Overzicht totaal aantal signalen \(meldingen en klachten\) in de periode 2012 - 2015, p. 113](#)

In de periode 2012 - 2015 zijn de meeste signalen ontvangen over de volgende productgroepen:

Klachten/meldingen

1. tatoeages en piercings
2. elektrotechnische producten
3. speelgoed
4. cosmetica

Vragen

1. cosmetica
2. voedselcontactmaterialen
3. chemische stoffen

[>> Overzicht per productgroep, p. 67](#)

Als wordt gekeken naar de resultaten van de verschillende indicatoren zit er een zekere consistentie in en komen productgroepen als tatoeëren en piercen, speelgoed, cosmetica en elektrotechnische producten steeds terug.

4.5 Conclusie

De Staat van productveiligheid beschrijft het stelsel productveiligheid met zijn wet- en regelgeving, actoren en verantwoordelijkheden van deze actoren. Deze uitgebreide wet- en regelgeving is gericht op het beheersen van bekende risico's, het reageren op concrete signalen van onveilige consumentenproducten én op het signaleren van mogelijke nieuwe risico's in een dynamische en innovatieve markt. Er is sprake van een robuust en flexibel stelsel met heldere verantwoordelijkheden als het gaat om de beheersing van deze risico's.

Hoe veilig zijn consumentenproducten die op de Nederlandse markt komen? Door middel van indicatoren geeft dit rapport een aanzet om te kwantificeren in hoeverre er veilige en onveilige consumentenproducten in de handel zijn. Deze indicatoren laten zien dat het overgrote deel van de consumentenproducten veilig kan worden gebruikt door consumenten maar dat er, ondanks inspanningen van het bedrijfsleven, de overheid en consumenten, toch onveilige consumentenproducten op de Nederlandse markt komen. Op basis van de beschikbare gegevens (uit letselregistraties, eigen inspecties, meldingen, et cetera) heeft de NVWA een goed beeld van de productgroepen die mogelijk acute gezondheidsschade opleveren, van welke consumentenproducten het risico op (gezondheids)schade het grootst is en van de ontwikkelingen die daarbij een rol spelen. Voor productgroepen die bij gebruik mogelijk langetermijn-gezondheidsschade opleveren is dit niet aan te geven. 100% veiligheid kan het stelsel van productveiligheid met zijn uitgebreide wet- en regelgeving, veelheid aan actoren en diversiteit aan verantwoordelijkheden niet garanderen. De NVWA intervenueert daar waar de kans op onveilige producten het grootst is en het toezicht het meest effectief.

²⁵ Als er ergens iets mis is met consumentenproducten, kan een consument of een bedrijf een klacht of een melding indienen bij de NVWA. In de huidige registratie is er geen onderscheid gemaakt tussen klacht en melding. Daarom worden ze hier als signalen uit beide bronnen bij elkaar geteld. In de toekomst melding betrekking hebben op situaties waarbij een consument of een bedrijf een onveilig product meldt.

Productveiligheid kenmerkt zich door een breed scala aan consumentenproducten, grote volumes, hoge omzetsnelheden en veel productinnovatie. Voor de NVWA betekent dat: prioriteiten, toezichtmethoden en werkwijzen aanpassen aan de wisselingen in de markt en de toegenomen complexiteit van de markt. Maar de NVWA is als toezichthouder onderdeel van een breder maatschappelijk krachtenveld dat van invloed is op de veiligheid van consumentenproducten. Met deze Staat van productveiligheid informeren we andere actoren om hun rol en bijdrage in het geheel op te pakken.

Eindnoten

- I Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen. 15.1.2002. Richtlijn 2001/95/EG van het Europees Parlement en de Raad van 3 december 2001 inzake algemene productveiligheid
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/NL/TXT/?uri=CELEX%3A32001L0095>
- II EUR Lex. RICHTLIJN 2001/95/EG VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD. 2002. Eur.lex-europe.eu
- III CBS: Huishoudens; samenstelling, grootte, regio; op 1 januari 2016; zie:
<http://statline.cbs.nl/StatWeb/publication/?VW=T&DM=SLNL&PA=71486ned&LA=NL>
- IV Eurostat: Population of the EU-28 on 1 January 2015. <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00001&plugin=1>
- V Thuiswinkel Markt Monitor Q2 2016
- VI European Commission / DG GROW: Inception Impact Assessment, 2017/GROW/007, 13 mei 2016.
http://ec.europa.eu/smart-regulation/roadmaps/docs/2017_grow_007_enforcement_compliance_en.pdf
- VII Safety + Health. Beware of counterfeit electrical equipment. The official magazine of the NSC congress & expo. 26-10-2015. <http://www.safetyandhealthmagazine.com/articles/print/13169-beware-of-counterfeit-electrical-equipment>
- VIII Boom, W.H., van Doorn, C.J.M.: Productaansprakelijkheid en productveiligheid. www.professorvanboom.eu, 2006.
- IX Onkenhout, Hans et al: Informatiebehoefte omtrent producten in en om het huis, waarin chemische stoffen zitten (intern), Ruigrok / Netpanel, VeiligheidNL, 12 december 2014.
- X VeiligheidNL: Helft jonge kinderen verkiest huishoudchemicaliën boven speelgoed, 2015.
<https://www.nvwa.nl/actueel/nieuws/nieuwsbericht/2068041>
- XI Flash eurobarometer 358, Europese commissie, 6 juni 2013. Houdingen van consumenten ten opzichte van grensoverschrijdende handel en consumentenbescherming.
- XII Kinderopvang, Rabo cijfers en trends, 39e jaargang 2014/2015.
- XIII Gegevens kinderopvanglocaties LRKP. Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2015. <https://data.overheid.nl/data/dataset/71a8a55e-8b4d-4fcd-b164-606fbbbe1c00d> laatst gezien 5 oktober 2015
- XIV Perceptie en imago, Papier- en kartonproducten zijn onderdeel van een duurzame circulaire en biobased economie, Koninklijke Vereniging van Papier- en Kartonproducten.
- XV TNS Political & Social (op verzoek van de Europese Commissie): Retailer's attitudes towards cross-border trade and consumer protection, 6 juni 2013 (Flash Eurobarometer 359)
- XVI TNS Political & Social (op verzoek van de Europese Commissie): Resultaten voor Nederland. Retailer's attitudes towards cross-border trade and consumer protection, 6 juni 2013. (Flash Eurobarometer 359)
- XVII Rijksbrede Trendverkenning Strategiebeeraad Rijksbreed, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Juni 2013.
- XVIII Eurostat: Population of the EU-28 on 1 January 2015. <http://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00001&plugin=1>
- XIX Thuiswinkel Markt Monitor Q2 2016
- XX Thuiswinkel Markt Monitor Q2 2016
- XXI Flash Eurobarometer 359, Retailer's attitudes towards cross-border trade and consumer protection, TNS Political & Social (at the request of the European Commission), 6 juni 2013.
- XXII Flash Eurobarometer 359, Resultaten voor Nederland. Retailer's attitudes towards cross-border trade and consumer protection, TNS Political & Social (at the request of the European Commission), 6 juni 2013.
- XXIII Europees Parlement en de Raad: Verordening (EG). Nr. 765/2008, tot vaststelling van de eisen inzake accreditatie en markttoezicht betreffende het verhandelen van producten en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 339/93, 9 juli 2008. EU monitor.

- xxiv Europese Commissie: Endocrine disruption. http://ec.europa.eu/health/endocrine_disruptors/policy/index_en.htm
- xxv Specifiek interventiebeleid productveiligheid, Versie 03. NVWA. 13-05-2015.
- xxvi Verordening (EG). Nr. 765/2008 van het Europees Parlement en de Raad van 9 juli 2008 tot vaststelling van de eisen inzake accreditatie en markttoezicht betreffende het verhandelen van producten en tot intrekking van Verordening (EEG) nr. 339/93. EU monitor.

Bijlagen

Staat van
productveiligheid

Bijlage 1

Overzicht consumentenproducten

7:00 - 8:00 uur de dag beginnen	verschoonkussen, baby crème, babyflesje, shampoo, tandpasta, deodorant, parfum, dagcrème, make-up, scheerapparaat, elektrische tandenborstel, föhn, kleding, schoenen, koffiezetapparaat, waterkoker, broodrooster, kinderstoel
8:00 - 9:00 uur onderweg	fietszitje, autostoeltje, motorhelm, fietshelm, zonnebril
9:00 - 16.00 uur thuis, op het werk, in de speeltuin, dagje uit	vloerbedekking, jaloezieën, cv-ketel, koelkast, zonnepanelen, stofzuiger, strijkijzer, traphekje, box, computer, telefoon, printer, tablet, usb-lader, 3D-printer, wasmiddel, reinigingsmiddel, driewieler, klimtoestel, schommel, trampoline, waterglijbaan, achtbaan, reuzenrad
16.00 - 18.00 uur sport, vrije tijd	scheenbeschermers, paardrijhelm, reddingsvest, anti-zonnebrandmiddel, zonnebank, hoverboard, step, skateboard, polsbeschermers, fitnessapparatuur, ontharingslaser, drone, tatoeage-inkt, speelgoed
18.00 - 20.00 uur spelen, koken	vingerverf, boetseerlei, bellenblaas, laserpen, keramische schalen, pan met antiaanbaklaag, kunststof eetgerei, kartonnen levensmiddelenverpakking, snijplank, bakvorm, mixer, gastoestel, aansteker, keukentrap
20.00 - 22.00 uur klussen, ontspannen	ladder, verf, lijm, bouwchemicaliën, boormachine, verfbrander, stofmasker, gehoorbeschermer, veiligheidsbril, auto-onderhoudsmiddelen, e-sigaret, terrasverwarmer, desinfecteermiddel, insecticide, oordoppen voor muziek, televisie, theeglas
22.00 - 7.00 uur slapen	knuffel, kinderbedje, fopspeen, nachtkleding, matras, nachtlampje, CO-melder, wekkerradio

Bijlage 2

Instanties die ongevallen met gezondheidsklachten en ongevalsmeldingen over consumentenproducten registreren

Ongevalscijfers van consumentenproducten

Om een indruk te krijgen van de omvang van deze negatieve effecten van consumentenproducten wordt hieronder een samengesteld overzicht gegeven van beschikbare registraties van ongevallen met, en gezondheidsklachten en ongevalsmeldingen over consumentenproducten.

Er worden door diverse partijen onafhankelijk van elkaar gegevens hierover bijgehouden:

- In het Letsel Informatie Systeem (LIS) van VeiligheidNL staan slachtoffers geregistreerd die na een ongeval zijn behandeld op de Spoedeisende Hulp (SEH)- afdelingen van ziekenhuizen.
- De Vereniging Samenwerkende Brandwondencentra Nederland (VSBN) houdt het aantal brandwonden-behandelingen bij.
- Het Nationaal Vergiftigingsinformatiecentrum (NVIC) houdt alle vragen en meldingen van artsen van vergiftigingsgevallen (intoxicaties) bij.
- Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) heeft tot en met 2014 gefungeerd als meldpunt voor gezondheidsklachten van consumenten over cosmetica.

Verder zijn er gegevens gebruikt uit de monitor Ongevallen en Bewegen in Nederland (OBiN)¹, dat ongevallen en letsels in de privésfeer registreert die zijn opgetreden tijdens het sporten, in het verkeer en tijdens het werk.

Deze registraties tezamen geven een beeld van de aard en omvang van ongevallen, klachten en meldingen en de producten die daarbij betrokken zijn. Het is echter geen volledig beeld omdat de registraties zich beperken tot bijvoorbeeld behandelingen in ziekenhuizen of vragen/meldingen van huisartsen. Door consumenten zelf behandelde letsels en de bijna-ongevallen worden niet geregistreerd. Verder beperken de registraties zich tot ongevallen waarbij acute schadelijke effecten zijn opgetreden en waarbij hulpverlening wordt ingeschakeld. Ongevallen waarbij langetermijneffecten kunnen optreden, zoals blootstelling aan kankerverwekkende stoffen of stoffen die allergische reacties veroorzaken, worden meestal niet herkend en dus niet geregistreerd.

De NVWA krijgt via haar meldkamer vragen en meldingen binnen van consumenten over producten die al dan niet gefaald hebben, maar ontvangt doorgaans geen ongevalsmeldingen (dat is voor consumentenproducten niet verplicht). Zij houdt zelf geen registratie bij van ongevallen, gezondheidsklachten en ongevalsmeldingen. Voor het verkrijgen van deze gegevens werkt ze daarom samen met de hierboven genoemde organisaties.

Voor een kennisgedreven toezichthouder zijn goede en betrouwbare ongevalsgegevens die te relateren zijn aan de rol van het product van belang, omdat ze een indicatie geven van mogelijke problemen met de veiligheid van producten.

¹ De OBiN-registratie loopt tot en met 2014, daarna is het de Leefstijlmonitor geworden

Bijlage 3

Aantal gewonden en doden door een ongeval in de privésfeer

Tabel 38. Jaarlijks gemiddeld (2006 - 2014) lopen ruim 1,2 miljoen personen een letsel op door een ongeval in de privésfeer.

	aantal	%
Ergens aan gesneden, geprikt	30.600	3
Ergens tegenaan gestoten of gebotst	76.200	6
Geraakt door een (bewegend) voorwerp	30.100	2
Beknelling, ergens tussen gezeten	24.400	2
Van een vaste trap gevallen	62.800	5
Ergens anders vanaf gevallen	58.500	5
Uitglijden	112.000	9
Struikelen, ergens over gevallen	118.000	10
Ergens tegenaan gevallen	14.400	1
Verstappen, verzwikken, verdraaien	145.000	12
Op een andere manier gevallen	63.300	5
Lichamelijk contact	32.600	3
Beet, schop, trap van een paard/pony	7.500	1
Door verbranding aan iets heets of door vuur	5.700	0
Gewicht te zwaar, bijvoorbeeld vertillen	42.800	4
Een verkeerde beweging	107.000	9
Door steeds dezelfde houding	19.800	2
Verkeerd neerkomen na een sprong	10.300	1
Overbelasting door herhaalde beweging	20.600	2
Overig/Onbekend	230.000	19
Totaal	1.210.000	100

Bron: Ongevallen en Bewegen in Nederland 2006 - 2014, VeiligheidNL

Tabel 39. Het aantal overledenen n.a.v. een privé-ongeval was in 2015 volgens het CBS 4.129. Onderstaande tabel geeft de diverse doodsoorzaken weer (voor zover bekend).

	aantal	%
Vallen gelijk niveau	921	22
Vallen ongelijk niveau	645	16
Vallen, niet gespecificeerd	1.935	47
Contact met object	60	1
Alcohol	12	0
Drugs	47	1
Medicatie	109	3
Verstikking	145	4
Verbranding	44	1
Verdrinking	101	2
Koolmonoxide	19	0
Onbekend	91	2
Totaal	4.129	100

Bron: Doodsoorzakenstatistiek 2015, Centraal Bureau voor de Statistiek

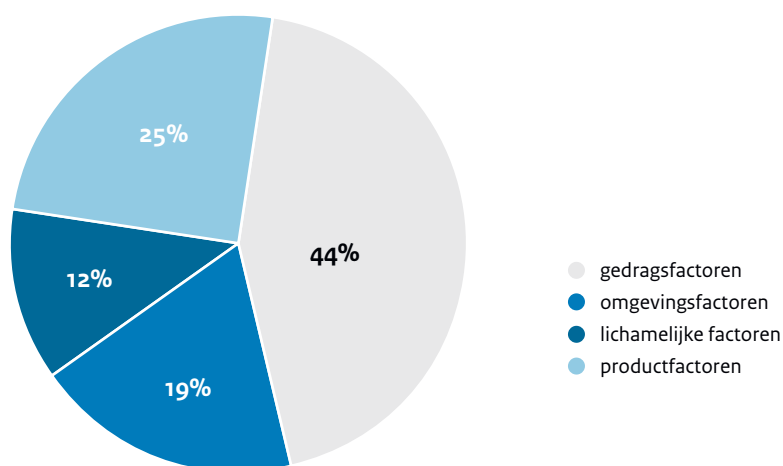
Bijlage 4

Uit analyse van de ongevalsregistraties (bijlage 2) blijkt dat er in 2015 ruim 4100 personen zijn overleden als gevolg van een ongeval in de privésfeer¹. Dit zijn ongevallen in huis, in openbare gebouwen, op straat of tijdens vrijetijdsbesteding (dus niet in het verkeer of op het werk). Bij een beperkt deel daarvan is een consumentenproduct direct betrokken, of oorzaak van het ongeval. Daarnaast lopen jaarlijks gemiddeld ruim 1,2 miljoen mensen een letsel op ten gevolge van een privéongeval¹¹. Dit zijn alle privéongevallen, ongeacht of er een consumentenproduct bij betrokken is.

Bijlage 5

De rol van het product bij het ongeval

Ongevallen vinden plaats als gevolg van een samenloop van factoren. Productfactoren (zoals eigenschap of gebrek), gedragsfactoren (bijvoorbeeld onvoorzichtigheid of pech), omgevingsfactoren (bijvoorbeeld obstakels of weersomstandigheden) of lichamelijke factoren (zoals vermoeidheid, gezichtsvermogen) spelen in samenhang een rol bij de veiligheid. Figuur 2^{III} toont een overzicht van de oorzakelijke factoren, gebaseerd op SEH-behandelingen voor speelgoed als voorbeeld.

Figuur 2. SEH-behandelingen voor speelgoed, verdeeld naar meest genoemde oorzakelijke factoren (%) (VeiligheidNL, 2013)

Hieruit blijkt dat bij speelgoed in 25% van de SEH-behandelingen het product volgens het slachtoffer een rol speelde bij de oorzaak van het behandelde letsel. Dat wil nog niet zeggen dat het product zelf onveilig is. Het percentage SEH-behandelingen als gevolg van onveilige producten ligt dus lager, maar op basis van huidige beschikbare gegevens is niet te bepalen hoeveel lager.

Ook voor een aantal andere productgroepen (onder andere machines, elektrotechnische apparatuur en kinderartikelen) heeft VeiligheidNL een nadere analyse uitgevoerd naar de mate waarin ongevallen door producten worden veroorzaakt^{IV}. De percentages lopen uiteen van 20 tot 40%. Met inachtneming van de opmerking hiervoor geeft dit percentage een indicatie van de staat van de veiligheid van consumentenproducten, voor het deel van producten dat in ongevalregistraties is opgenomen. Dit percentage betreft alleen het aantal geregistreerde ongevallen en zegt niets over het percentage producten betrokken bij een ongeval ten opzichte van het totaal aantal verhandelde producten. Dat zal, gelet op de omvangrijke consumentenproductenstroom, aanzienlijk lager zijn.

Het aantal ongevallen als gevolg van onveilige producten -en daarmee de negatieve maatschappelijke gevolgen- kan worden gereduceerd door verhoging van de veiligheid van de producten.

^{III} 'Hoe veilig zijn consumentenproducten in Nederland?'

Bijlage 6

De belangrijkste oorzaken van ongevallen

VeiligheidNL heeft op verzoek van de NVWA op basis van eerder genoemde registraties van ongevallen die zijn gerelateerd aan consumentenproducten, een top 7 samengesteld van gezondheidsgevaaren of bedreigingen waaraan een consument wordt blootgesteld, en het totaal aantal geregistreerde ongevallen en meldingen waarbij het genoemde gevaar tot uiting is gekomen (zie tabel 1)^V. Daarvoor is gebruik gemaakt van haar eigen registraties en die van anderen.

Tabel 1. Gezondheidsgevaaren waarbij jaarlijks de meeste letsels worden gemeld of geregistreerd

	jaarlijks aantal SEH-behandelingen in Nederland
Hoge valpositie (val van hoogte, val door sprong, val van trap/ladder)	95.510
Bewegende delen (contact met bewegend object)	31.730
Kan sensibiliseren of een allergische reactie veroorzaken	23.010*
Snijdende onderdelen / randen (snijden aan object)	13.490
Product vormt obstakel (stoten aan stilstaand object)	13.140
Acuut schadelijk voor mens (en dier) door inademing, orale inname of huidcontact	12.452*
Kleine dimensies (beknelling veroorzakend)	10.140

* betreft meldingen aan het NVIC of klachten over cosmetica

(VeiligheidNL, 2015)

De ongevalscijfers worden uitgedrukt in aantallen slachtoffers die door de Spoedeisende Hulp (SEH)-afdeling in een ziekenhuis zijn geregistreerd of waarover door een arts contact is geweest met het NVIC. Een belangrijke kanttekening daarbij is dat de ongevalsregistraties voornamelijk betrekking hebben op acute effecten en zeer beperkt op chronische of langetermijneffecten. Deze laatste zijn vaak lastig vast te stellen en worden daardoor ook niet systematisch bij gehouden.

Tabel 2: Overzicht per gezondheidsgevaar van de productgroepen met de grootste aantallen SEH's of klachten/meldingen

	aantal slachtoffers	grootste doelgroep per product	indicatie % Letselniveau 3 * (grootste doelgroep)	indicatie % Letselniveau 4 ** (grootste doelgroep)
Hoge valpositie (val van hoogte, val door sprong, val van trap/ladder):				
Niet-gemotoriseerde vervoermiddelen (o.a. fiets)	47.900	3-14 jr	2 (3-14)	<1 (75+)
Meubels	14.000	20-54 jr	8 (75+)	4 (75+)
Speeltoestellen	11.240	0-14 jr	3 (20-54)	5 (3-14)
Sportartikelen	9.900	jr	0	0
Speelgoed (o.a. trampoline)	4.800	3-14 jr	3 (3-14)	0
Baby en kinderartikelen	1.080	0-2 jr	12 (0-2)	<1 (0-2)
Persoonlijke hulpmiddelen (rollator)	850	75+ jr	9 (75+)	5 (75+)
Bewegende delen (contact met bewegend object):				
Sportartikelen (o.a. bal ³)	21.000	3-14 jr	0	0
Meubels	2.600	20-54 jr	<1 (0-2)	0
Niet-gemotoriseerde vervoermiddelen (o.a. fiets)	2.200	3-14 jr	2 (20-54)	<1(65-74)
Handgereedschap	1.700	20-54 jr	<1 (20-54)	0
Speeltoestellen (m.n. schommel)	340	3-14 jr	2 (3-14)	1 (20-54)
Kan sensibiliseren of een allergische reactie veroorzaken:				
Cosmetica	22.000	20-54-jr	onbekend	onbekend
Tatoeages en piercings	1.010	onbekend	onbekend	onbekend
Snijdende onderdelen / randen (snijden aan object):				
Gereedschap	6.400	20-54 jr	<1 (20-54)	0
Bestek en keukengerei	3.900	15-19 jr	0	0
Serviesgoed	1.500	0-2 jr	<1(20-54)	0
Product vormt obstakel (stoten aan stilstaand object):				
Meubels	7.000	20-54 jr	0	0
Sportartikelen	1.900	3-14 jr	0	0
Niet-gemotoriseerde vervoermiddelen (o.a. fiets)	790	3-14 jr	0	0
Elektrotechnische producten	420	75+ jr	0	0
Acuut schadelijk voor mens (en dier) door inademing, orale inname of huidcontact:				
Chemische mengsels	7.904	20-54 jr	onbekend	onbekend
Cosmetica	2.307	20-54 jr	onbekend	onbekend
Biociden	1.188	onbekend	onbekend	onbekend
Speelgoed	1.053	0-14 jr	onbekend	onbekend
Kleine dimensies (beknellend object):				
Niet-gemotoriseerde vervoermiddelen (o.a. fiets)	7.700	3-14 jr	0	0
Sportartikelen	610	3-14 jr	0	0

* Letselniveau 3 betekent: het functioneren is gedurende meer dan 6 maanden verstoord of leidt tot definitief verlies van een functie (doorgaans ziekenhuisopname vereist)

** Letselniveau 4 betekent: verwonding of gevolg dat dodelijk is of leidt tot zwaar functieverlies

(VeiligheidNL, 2015)

³ Bijvoorbeeld vallen, nadat men op een bal is gaan staan (of een val van het dak bij het halen van een bal die op het dak gekomen is).

Bijlage 7

In Nederland worden steeds meer consumentenproducten via het internet gekocht. De Nederlandse bevolking bestaat uit bijna 17 miljoen mensen, waarvan 96% het internet gebruikt. Van die laatste groep winkelen circa 12 miljoen inwoners online. Ten opzichte van 2014 vertoonde de handel in 2015 een stijging van 17%. De omzet in 2014 is bijna 14 miljard euro, waarvan ongeveer 7,1 miljard aan consumentenproducten^{VI}. In 2015 is dit ruim 16 miljard euro, waarvan 8 miljard aan consumentenproducten^{VII}. Met een aandeel van online aankopen van 19% (2015) binnen het totale marktsegment komt de totale omzet in retail consumentenproducten in 2015 op bijna 85 miljard euro^{VIII}.

Bijlage 8

De belangrijkste oorzaken van ongevallen

VeiligheidNL heeft op verzoek van de NVWA op basis van eerder genoemde registraties van ongevallen die zijn gerelateerd aan consumentenproducten, een top 7 samengesteld van gezondheidsgevaaren of bedreigingen waaraan een consument wordt blootgesteld, en het totaal aantal geregistreerde ongevallen en meldingen waarbij het genoemde gevaar tot uiting is gekomen (zie tabel 1)^{IX}. Daarvoor is gebruik gemaakt van haar eigen registraties en die van anderen.

Tabel 1. Gezondheidsgevaaren waarbij jaarlijks de meeste letsels worden gemeld of geregistreerd

	jaarlijks aantal SEH-behandelingen in Nederland
Hoge valpositie (val van hoogte, val door sprong, val van trap/ladder)	95.510
Bewegende delen (contact met bewegend object)	31.730
Kan sensibiliseren of een allergische reactie veroorzaken	23.010*
Snijdende onderdelen / randen (snijden aan object)	13.490
Product vormt obstakel (stoten aan stilstaand object)	13.140
Acuut schadelijk voor mens (en dier) door inademing, orale inname of huidcontact	12.452*
Kleine dimensies (beknelling veroorzakend)	10.140

* betreft meldingen aan het NVIC of klachten over cosmetica

(VeiligheidNL, 2015)

De ongevals cijfers worden uitgedrukt in aantallen slachtoffers die door de Spoedeisende Hulp (SEH)-afdeling in een ziekenhuis zijn geregistreerd of waarover door een arts contact is geweest met het NVIC. Een belangrijke kanttekening daarbij is dat de ongevalsregistraties voornamelijk betrekking hebben op acute effecten en zeer beperkt op chronische of langetermijneffecten. Deze laatste zijn vaak lastig vast te stellen en worden daardoor ook niet systematisch bij gehouden.

Uit bovenstaande tabel blijkt dat van de geregistreerde ongevallen 'vallen in de privésfeer' verreweg de belangrijkste oorzaak van letsel is. Gevolgd door het in aanraking komen met bewegende delen, en door overgevoeligheidsreacties of allergische reacties ten gevolge van contact met stoffen op de derde plaats.

Bijlage 9

De belangrijkste risicoproducten

In tabel 2 wordt per soort gezondheidsgevaar aangegeven welke productgroepen de grootste aantallen slachtoffers tot gevolg hadden. In de laatste 2 kolommen worden indicaties gegeven van de ernst van het ongeval. Daarbij wordt voor de 2 hoogste letselniveaus weergegeven wat het percentage slachtoffers is in de grootste doelgroep. Van de gezondheidsrisico's van de consumentenproducten waarvan vragen/meldingen bij het NVIC (over vergiftigingen) of cosmeticaklachten (over overgevoeligheidsreacties en allergische reacties) zijn geregistreerd, is geen ernst van het letsel bekend.

Uit de tabel blijkt dat de grootste risicogroep bij de meeste producten weliswaar de leeftijdsgroep van 3-14 jaar is, maar de meest ernstige letsels – behalve bij speeltoestellen en baby- en kinderartikelen – vooral voorkomen bij de leeftijdsgroep ouder dan 75 jaar.

Producten kunnen leiden tot meerdere typen gezondheidsgevaren. Wanneer van een productgroep alle aantallen slachtoffers worden opgeteld, dan voeren niet-gemotoriseerde vervoermiddelen, zoals fietsen, skates en rolstoelen de lijst aan, gevolgd door sportartikelen en cosmetica.

Naast de SEH-behandelingen vormen de meldingen van overgevoeligheidsreacties en allergische reacties een substantieel aantal. Cosmetica en tatoeages en piercings worden genoemd als veroorzakers van overgevoeligheidsreacties en allergische reacties.

Tabel 2: Overzicht per gezondheidsgevaar van de productgroepen met de grootste aantallen SEH's of klachten/meldingen

	aantal slachtoffers	grootste doelgroep per product	indicatie % Letselniveau 3 * (grootste doelgroep)	indicatie % Letselniveau 4 ** (grootste doelgroep)
Hoge valpositie (val van hoogte, val door sprong, val van trap/ladder):				
Niet-gemotoriseerde vervoermiddelen (o.a. fiets)	47.900	3-14 jr	2 (3-14)	<1 (75+)
Meubels	14.000	20-54 jr	8 (75+)	4 (75+)
Speeltoestellen	11.240	0-14 jr	3 (20-54)	5 (3-14)
Sportartikelen	9.900	jr	0	0
Speelgoed (o.a. trampoline)	4.800	3-14 jr	3 (3-14)	0
Baby en kinderartikelen	1.080	0-2 jr	12 (0-2)	<1 (0-2)
Persoonlijke hulpmiddelen (rollator)	850	75+ jr	9 (75+)	5 (75+)
Bewegende delen (contact met bewegend object):				
Sportartikelen (o.a. bal ³)	21.000	3-14 jr	0	0
Meubels	2.600	20-54 jr	<1 (0-2)	0
Niet-gemotoriseerde vervoermiddelen (o.a. fiets)	2.200	3-14 jr	2 (20-54)	<1(65-74)
Handgereedschap	1.700	20-54 jr	<1 (20-54)	0
Speeltoestellen (m.n. schommel)	340	3-14 jr	2 (3-14)	1 (20-54)
Kan sensibiliseren of een allergische reactie veroorzaken:				
Cosmetica	22.000	20-54-jr	onbekend	onbekend
Tatoeages en piercings	1.010	onbekend	onbekend	onbekend
Snijdende onderdelen / randen (snijden aan object):				
Gereedschap	6.400	20-54 jr	<1 (20-54)	0
Bestek en keukengerei	3.900	15-19 jr	0	0
Serviesgoed	1.500	0-2 jr	<1(20-54)	0
Product vormt obstakel (stoten aan stilstaand object):				
Meubels	7.000	20-54 jr	0	0
Sportartikelen	1.900	3-14 jr	0	0
Niet-gemotoriseerde vervoermiddelen (o.a. fiets)	790	3-14 jr	0	0
Elektrotechnische producten	420	75+ jr	0	0
Acuut schadelijk voor mens (en dier) door inademing, orale inname of huidcontact:				
Chemische mengsels	7.904	20-54 jr	onbekend	onbekend
Cosmetica	2.307	20-54 jr	onbekend	onbekend
Biociden	1.188	onbekend	onbekend	onbekend
Speelgoed	1.053	0-14 jr	onbekend	onbekend
Kleine dimensies (beknellend object):				
Niet-gemotoriseerde vervoermiddelen (o.a. fiets)	7.700	3-14 jr	0	0
Sportartikelen	610	3-14 jr	0	0

* Letselniveau 3 betekent: het functioneren is gedurende meer dan 6 maanden verstoord of leidt tot definitief verlies van een functie (doorgaans ziekenhuisopname vereist)

** Letselniveau 4 betekent: verwonding of gevolg dat dodelijk is of leidt tot zwaar functieverlies

(VeiligheidNL, 2015)

³ Bijvoorbeeld vallen, nadat men op een bal is gaan staan (of een val van het dak bij het halen van een bal die op het dak gekomen is).

Bijlage 10

Tabel: productgericht toezicht periode 2012 - 2015

productgericht toezicht	aantal onderzochte monsters	maatregelen	maatregelen in %
Baby –en kinderartikelen	101	15	15
Biociden	190	27	14
Cosmeticaverordening	304	39	13
Chemische stoffen consumentenproducten	395	74	19
Draagbaar klimmateriaal	72	5	7
Elektronische producten	352	55	16
Gastoeestellen	30	27	90
Machines voor privé gebruik	20	3	15
Voedselcontactmaterialen – Keukengerei uit China/Hongkong	812	9	1
Voedselcontactmaterialen	30	1	3
Overig producten			
Persoonlijke Beschermingsmiddelen	13	-	-
Speelgoed	570	108	19
Tatoeëren en piercen	508	95	19
Chemische stoffen in textiel	116	2	2

Rapportages productgericht toezicht per productgroep in de periode 2012 - 2015

Attractietoestellen

Voor de productgroep attractietoestellen loopt voor de NVWA geen product gericht project.

Baby- en kinderartikelen

Fopspenen (<https://www.nvwa.nl/documenten/communicatie/inspectieresultaten/consument/2016m/fopspenen-onderzoek-veiligheid-inspectieresultaten-2015>)

Na klachten over makkelijk door te bijten materiaal en de zwakke constructie van fopspenen is nader onderzoek verricht. Daaruit bleek dat er sprake was van een nieuwe afwijkende fabricagemethode. Dit onderzoek is medio 2014 uitgevoerd. Bij 1 van de 27 onderzochte merken en typen fopspenen werd één tekortkoming geconstateerd. Bij deze fopspeen scheurde de speen vlakbij het fopspeenschild af waardoor de speen nagenoeg in z'n geheel loskwam van de houder^x. De producent heeft de veiligheid van het product (merk/type) niet kunnen aantonen en heeft begin februari 2015 een volledige terugroepactie uitgevoerd, en het publiek gewaarschuwd.

Kinderstoelen (<https://www.inspectieresultaten.nvwa.nl/productonderzoek/kinderstoelen>)

In de periode mei-juli 2015 onderzocht de NVWA 24 kinderstoelen op onder andere vingerbeknelling, op openingen die ervoor zorgen dat een kind eruit kan vallen, en stabiliteit. 10 stoelen voldeden niet aan de gestelde eisen: 1 is instabiel, 3 kunnen vingerbeknelling veroorzaken, 3 hebben openingen waardoor een kind kan vallen en bij 3 ontbreekt de waarschuwing voor ouders om een kind niet alleen te laten in de kinderstoel. Verkoop van deze stoelen is verboden en voor de ene instabiele stoel is een publiekswaarschuwing geëist^{x1}. De onderzoeksgegevens zijn gepubliceerd op de website van de NVWA

Kinderbedjes http://prosafe.org/images/Documents/JA2013/JA2013-D11.2CCA-Final_Technical_Report_PROSAFE-v.2016-03-03.pdf

In de periode 1 januari 2013 - 30 april 2015 heeft Prosafe een joint action voor kinderbedjes uitgevoerd. Resultaten lieten zien dat 4 van de 50 onderzochte kinderbedjes niet aan de gestelde eisen voldeden. De deelnemende lidstaten hebben naar aanleiding van de resultaten 22 RAPEX-notificaties verstuurd, en 24 modellen kinderbedjes teruggeroepen, teruggetrokken of een verkoopverbod ingezet. 10 producten worden aangepast voor verdere verkoop^{XII}.

Biociden

In de verslagperiode is geen rapportage uitgebracht over een productgericht project. In 2015 is een verkenning uitgevoerd van met biociden behandelde producten. Dit onderwerp krijgt de komende jaren meer aandacht in het toezicht.

Cosmetica

Haarkleurstoffen in haarkleurproducten (<https://www.nvwa.nl/documenten/communicatie/inspectieresultaten/consument/2016m/haarkleurstoffen-in-haarkleurproducten>)

Controle op de aanwezigheid van 'verboden' stoffen: In 2014 zijn 96 haarkleurproducten onderzocht. Haarkleurproducten van zowel de gerenommeerde merken als ook de huismerken, voldoen voor het overgrote deel (94%) aan de gecontroleerde wettelijke verplichtingen. Bij producten die niet voldoen zijn corrigerende maatregelen opgelegd.

Anti-zonnebrandmiddelen rapportage, SPF-waarden, UV-filters en nitrosamines

(<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/anti-zonnebrandmiddelen/inhoud/resultaten-marktonderzoek-anti-zonnebrandmiddelen-2014>)

In 2014 zijn 176 producten van 60 merken onderzocht op UV-filter en nitrosamines. Uit de inventarisatie blijkt dat in alle producten filters aanwezig zijn die bescherming bieden tegen UV-A- en UV-B-straling. Van 58 producten is onderzocht of de opgegeven zonbeschermingsfactor (SPF) overeenkomt met de gemeten waarde. In 86% van de gevallen is deze juist opgegeven. Bij producten die niet voldoen zijn corrigerende maatregelen opgelegd.

Claims op cosmetische producten (<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/cosmetica/documenten/communicatie/diversen/archief/2016m/rapport-claims-op-cosmetische-producten>)

In 2015 is een verkennend onderzoek uitgevoerd waarbij de soorten claims op etiketten van kinderverzorgingsproducten en anti-zonnebrandmiddelen zijn geïnventariseerd. Uit vervolgonderzoek moet blijken of claims op cosmetica ook voldoende worden onderbouwd.

Chemische stoffen in consumentenproducten

- In de periode december 2013 tot februari 2014 is onderzoek gedaan naar de navulverpakkingen van de e-sigaret. Daarbij is gekeken naar veiligheid op het gebied van nicotinegehalte en tekortkomingen bij de verpakkingen- en etiketteringseisen. Bij 11% van de navulverpakkingen met een nicotinegehalte waarvoor een kindveilige sluiting (KVS) vereist is, ontbreekt deze. Op alle verpakkingen met mengsels zonder nicotine zit wel een KVS. Dit is een ongewenste situatie, vanwege de verwarring die dit over de gevaren van het nicotinehoudende mengsel kan opleveren. Bij 70% ontbreekt de voelbare gevaaraanduiding of is deze onjuist aangebracht. Op 61% van de gevaaretiketten ontbreken de verplichte symbolen. Daar waar het T-symbool verplicht is, ontbreekt dit in 68% van de gevallen. In alle gevallen wordt niet voldaan aan de juiste wijze van aanbrenge van het etiket.

Draagbaar klimmaterieel

In de verslagperiode is er gerapporteerd over twee projecten die in samenwerking met andere toezichthouders in Europa via Prosafe (http://prosafe.org/images/Documents/JA2012/JA2012_D11_2LD_Final_Technical_Report_Ladders.pdf) zijn uitgevoerd. Deze hadden betrekking op huishoudtrappen, reform- en uitschuifladders, telescopische ladders, en vouwladders. Prosafe rapporteert dat door deze projecten meer dan 50% van de laddertypes in de EU zijn onderzocht. De meerderheid van de geteste producten voldoet niet aan de eisen.^{XIII XIV} Het betrof voornamelijk afwijkingen op het gebied van gebruiksinstructies.

Elektrotechnische producten

- In juni 2014 onderzocht de NVWA bij zonnebanken de naleving van de leeftijdscontrole (<18) bij zonnestudio's (<https://www.nvwa.nl/documenten/communicatie/inspectieresultaten/consument/2016m/leeftijdscontrole-bij-gebruik-zonnebanken-inspectieresulaten-juni-2014>). Uit dit onderzoek blijkt dat 3 op de 4 jongeren beneden de 18 jaar het gebruik van een zonnebank niet wordt ontzegd. Slechts in 24% van de gevallen wordt een jongere geweigerd. Er is een significant verschil zichtbaar tussen zonnestudio's die zijn aangesloten bij branchevereniging Samenwerkingsverband Verantwoord Zonnen (52% weigering) en niet-aangesloten zonnestudio's (14 tot 17% weigering). Jongeren worden hierdoor onvoldoende weerhouden zonnebanken te gebruiken waardoor risico op huidkanker op latere leeftijd onvoldoende wordt tegengegaan^{XV}. De NVWA heeft de minister van VWS geadviseerd de wetgeving aan te passen waardoor handhaving mogelijk wordt. Dit wordt mogelijk in Europees verband geregeld.
- Eind 2014 en begin 2015 onderzocht de NVWA samen met het Agentschap Telecom en de Inspectie Leefomgeving en Transport de veiligheid van LED-lampen (<https://www.nvwa.nl/nieuws-en-media/nieuws/2015/06/18/led-verlichting-voldoet-niet-aan-de-europese-richtlijnen>). Uit technisch onderzoek bleek dat in een aantal gevallen de lampen de hoogspanningsbeproeving niet doorstonden, dat in veel gevallen de verbinding fase en nulgeleiders niet betrouwbaar was, dat het loodgehalte van de gebruikte soldeer te hoog was, en dat 6 lampen radiostoringen kunnen veroorzaken. Een groot deel van de afwijkingen betrof de administratieve verplichtingen. Door het niet voldoen aan die verplichtingen kan geen zekerheid worden verkregen of de producten aan de energie- en milieueisen voldoen. Ook kan daardoor niet worden beoordeeld of de lamp veilig is.

Gastoeestellen

- Onderzoek van koffermodel gaskooktoestellen (<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/gastoeestellen/documenten/communicatie/inspectieresultaten/consument/2016m/factsheet-koffermodel-gaskooktoestellen>) in 2013 van 15 verschillende typen producten levert het resultaat op dat allen onveilig waren. De NVWA heeft erop toe gezien dat bedrijven die onveilige toestellen hebben verkocht, de juiste en voldoende maatregelen namen. Enkele toestellen die een ernstig veiligheidsrisico opleveren voor de consument zijn genotificeerd via het RAPEX-systeem van de Europese Commissie.
- In juni 2015 onderzoekt Prosafe CO-melders (<https://www.nvwa.nl/documenten/communicatie/inspectieresultaten/consument/2016m/inspectieresultaten-koolmonoxidemelders-juni-2015>). 15 verschillende merken/typen CO-melders op de Nederlandse markt zijn bemonsterd. Voor zover onderzocht zijn bij 12 van de 15 op de Nederlandse markt bemonsterde en onderzochte merken/type CO-melders tekortkomingen vastgesteld ten opzichte van de eisen in de Europese normen. De niet-functionerende CO-melders zijn van de markt gehaald. De twee melders die een ernstig veiligheidsrisico opleveren voor de consument zijn genotificeerd via het RAPEX-systeem van de Europese Commissie. (NB: hoewel een CO-melder geen gasapparaat is, is het wel relevant voor de CO-problematiek. Daarom staat dit onderzoek hier vermeld).

Machines

In de verslagperiode is er niet gerapporteerd over productgerichte projecten.

Voedselcontactmaterialen

- In 2013 is onderzoek (<https://www.nvwa.nl/documenten/communicatie/diversen/archief/2016m/marktonderzoek-migratie-lood-en-cadmium-uit-tajines>) gedaan naar de migratie van lood en cadmium uit ambachtelijke en in kleine series vervaardigde tajines. Bijna alle tajines voldoen aan de huidige migratielimiten, ook al zijn ze meestal niet voorzien van een verklaring van overeenstemming.
- In 2014 is onderzoek gedaan bij grote en kleine producenten en importeurs van kunststof verpakkingen en gebruiksartikelen (<https://www.nvwa.nl/documenten/communicatie/inspectieresultaten/eten-drinken/2016m/food-contact-materials-in-de-levensmiddelenindustrie-inspectieresultaten-2014>)^{XVI} naar specifieke eisen voor de 'verklaring van overeenstemming.' De grote levensmiddelenproducenten hebben dit redelijk tot goed op orde. De kleine producenten en importeurs scoren beduidend slechter (<https://www.nvwa.nl/nieuws-en-media/nieuws/2014/05/26/70-van-kleine-levensmiddelenproducenten-en-importeurs-heeft-documentatie-food-contact-materials-niet-op-orde>). In enkele gevallen zijn schriftelijke waarschuwingen opgelegd, meestal vanwege het ontbreken van de Verklaring van Overeenstemming.

^{XVI} 'Hoe veilig zijn consumentenproducten in Nederland?'

- In 2014 is gerapporteerd over [importcontrole melamine en polyamide keukengerei uit China en Hongkong](#). Dit rapport geeft een overzicht van de resultaten van de verplichte controles vanaf de start van de controles in 2011 tot eind 2013. Partijen keukengerei waarin formaldehyde is aangetroffen zijn teruggestuurd naar het land van herkomst.

Persoonlijke beschermingsmiddelen

In de verslagperiode is niet gerapporteerd over productgerichte projecten.

Speelgoed

Bij productgericht toezicht worden veel monsters van pluche, zacht plastic of houten speelgoed onderzocht. Relatief veel afwijkingen worden al jaren geconstateerd bij weekgemaakt zacht plastic speelgoed.

In de periode 2012 - 2015 is gerapporteerd over de volgende productgerichte projecten:

- De resultaten van onderzoek naar vingerverf werden in november 2015 gepubliceerd en actief openbaar gemaakt^{XVII}. Bijna de helft (48%) van de onderzochte [vingerverf](https://www.inspectieresultaten.nvwa.nl/productonderzoek/vingerverf) (https://www.inspectieresultaten.nvwa.nl/productonderzoek/vingerverf) voldeed niet aan de veiligheidseisen. De NVWA heeft de verkoop van deze producten verboden. In 1 geval is een publiekswaarschuwing geëist. In 5 producten werd een te hoog gehalte van een chemische stof aangetroffen, waaronder de kankerverwekkende stof NDELA, de sensibiliserende stoffen BIT, CMI en MI. Er waren vooral afwijkingen op het etiket of de verpakking; dat vermeldde de waarschuwing of het toegevoegde conserveermiddel niet.
- De NVWA heeft in 2015 vragen gekregen over 'loom'-elastiekjes (<https://www.nvwa.nl/documenten/communicatie/inspectieresultaten/consument/2016m/onderzoek-loom-elastiekjes>). Dit zijn elastiekjes met een diameter van ongeveer 1 cm waarmee armbandjes, ringen of figuurtjes gehaakt kunnen worden. De elastiekjes waren een rage onder kinderen. De NVWA heeft verschillende merken en kleuren elastiekjes onderzocht op chemische samenstelling, en op de leeftijdsaanwijzing op de verpakking. De onderzochte elastiekjes bleken geen chemische stoffen af te geven en bevatten geen weekmakers.
- In de periode van 1 januari 2014 tot en met 30 december 2015 heeft [Prosafe](http://prosafe.org/images/Documents/JA2013/JA2013_Toys_Final_Technical_Report_24-02-2016.pdf) (http://prosafe.org/images/Documents/JA2013/JA2013_Toys_Final_Technical_Report_24-02-2016.pdf) een joint action uitgevoerd op het gebied van speelgoed voor kinderen van drie jaar of jonger. Op het gebied van fysisch mechanische eisen zijn 265 speelgoedproducten getest. Daarvan vormt 35% een serieus risico. Gerelateerd aan de migratie van specifieke chemische elementen (EN71-3) vormt 0,5% van de onderzochte speelgoedproducten een serieus risico. En van de 228 speelgoedproducten die op ftalaten zijn getest, vormt 12,3% een serieus risico^{XVIII}. De opvolgende maatregelen varieerden van vrijwillige en gedwongen terugroepacties, verkoopverboden, productaanpassingen en andere corrigerende maatregelen.

De NVWA heeft in 2015 bij een aantal nepwapens onderzocht of ze voldeden aan de eisen voor kinetische energie in de Speelgoedrichtlijn. Daarbij zijn geen afwijkingen aangetroffen.

Speeltoestellen

In de periode 2012 - 2015 zijn er rapportages uitgebracht over speeltoestellen.

Tatoeëren en piercen

- In april 2015 zijn de [resultaten van onderzoek aan tatoeage-inkten in de periode 2008-2013 gepubliceerd in combinatie met de voorlichtingscampagne ‘Think before you ink’^{XIX XX}](https://www.nvwa.nl/onderwerpen/tatoeages-en-permanente-make-up/nieuws/2015/04/16/nvwa-waarschuwt-consument-voor-tatoeages-met-gevaarlijke-kleurstoffen) (<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/tatoeages-en-permanente-make-up/nieuws/2015/04/16/nvwa-waarschuwt-consument-voor-tatoeages-met-gevaarlijke-kleurstoffen>). Doel van de campagne is om de consument meer bewust te maken van de mogelijke risico's van het zich laten tatoeëren en het vergroten van het veilig laten zetten en verwijderen van tatoeages. Naar schatting een derde van alle op de Nederlandse markt beschikbare en gebruikte tatoeage-inkten bevat stoffen die schadelijk kunnen zijn voor de gezondheid. Het onderzoek van tatoeagekleurstoffen (rood, geel, oranje, groen en zwart) heeft zich gericht op de aanwezigheid van chemische verontreinigingen zoals zware metalen en aromatische aminen, microbiologische verontreiniging en conserveringsmiddelen. Er is een afzonderlijk onderzoek uitgevoerd naar zwarte inkt. Daarbij werden in meer dan 40% van de inkten de kankerverwekkende polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's) aangetroffen. Ook is onderzocht of voldaan werd aan de etiketteringseisen. Bemonsterd werd bij reguliere importeurs, en bij buitenlandse leveranciers op beurzen en via internet, en bij dienstverleners die hun materiaal rechtstreeks importeren uit het buitenland.
- In 2011 beschikte 88% van de bij GGD en NVWA bekende tatoeage- en piercingshops (inclusief PMU) over een geldige vergunning. In 2012 was dat 86%, in 2013 93% en in 2014 90%. [In totaal zijn in de periode 2011 - 2014 zo'n 500 illegale tatoeërders opgespoord^{XXI}](https://www.nvwa.nl/onderwerpen/tatoeages-en-permanente-make-up/nieuws/2015/11/11/veel-illegale-tatoeërders-opgespoord-dankzij-meldingen) (<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/tatoeages-en-permanente-make-up/nieuws/2015/11/11/veel-illegale-tatoeërders-opgespoord-dankzij-meldingen>). Deze tatoeërders vallen niet onder bedrijfsgericht toezicht, maar onder aanleidingsgericht toezicht. Het genoemde aantal staat daarom niet in bovenstaande tabel.
- In oktober 2014 publiceerde de NVWA over [onaangekondigde hygiëne-inspecties die in 2012 en 2013](https://www.nvwa.nl/onderwerpen/tatoeages-en-permanente-make-up/nieuws/2014/10/16/direct-boete-voor-overtreding-door-tattoo-en-piercingshops) (<https://www.nvwa.nl/onderwerpen/tatoeages-en-permanente-make-up/nieuws/2014/10/16/direct-boete-voor-overtreding-door-tattoo-en-piercingshops>) zijn uitgevoerd. Naar aanleiding van deze inspecties is bij 36 van de 119 locaties (30%) een schriftelijke waarschuwing opgemaakt. In een aantal situaties kon worden volstaan met een mededeling. Dit betrof tekortkomingen die ad-hoc kon worden opgelost, bijvoorbeeld doordat informatie over risico's of nazorg direct werden gekopieerd om mee te geven aan de klant. Regelmatig kwam het echter voor dat de schriftelijke waarschuwing meerdere items uit de hygiënerichtlijn^{XXII} betrof. Na de waarschuwingen bleken bij nieuwe inspecties vrijwel alle tekortkomingen verholpen. De NVWA heeft door deze resultaten haar interventiebeleid aangescherpt. Tattoo- en piercingshops die de hygiëne-eisen heel zwaar overtreden, krijgen direct een geldboete.

Textiel

Er zijn geen rapportages van productgerichte projecten in de periode 2012-2015.

Bijlage 11

Tabel: bedrijfsgericht toezicht periode 2012 - 2015

bedrijfsgericht toezicht	aantal bedrijfscontroles	maatregelen	maatregelen in %
Attractieparken	97	-	-
Kermisexploitanten	418	140	34
Baby- en kinderartikelen	98	3	3
Biociden	15	5	33
Cosmetica	276	71	26
Chemische stoffen in consumenten producten	429	45	11
Draagbaar klimmateriaal	5	0	0
Elektrotechnische producten	140	8	6
Gastoestellen	10	-	-
Machines	3	-	-
Voedselcontactmaterialen	457	19	4
Persoonlijke beschermings middelen	1	-	-
Speelgoed	154	38	25
Speeltoestellen	230	100	44
Tatoeëren en piercen	1423	388	27
Textiel (chemische stoffen)	76	3	4

Resultaten van bedrijfsgericht toezicht in de periode 2012 - 2015

Attracties

- Toezicht attractieparken (rapportage inspectieresultaten 2010, 2011, 2012 en 2013 (<https://www.nvwa.nl/documenten/communicatie/inspectieresultaten/consument/2016m/kermisattracties-controle-op-veiligheidseisen-inspectieresultaten-2012-2013>), NVWA, 13 februari 2014 en rapportage inspectieresultaten 2014 (<https://www.nvwa.nl/documenten/communicatie/inspectieresultaten/consument/2016m/toezicht-kermisattracties-inspectieresultaten-2014-2015>), NVWA, mei 2015)
- Toezicht kermisattracties 2012 - 2013 (<https://www.nvwa.nl/documenten/communicatie/inspectieresultaten/consument/2016m/kermisattracties-controle-op-veiligheidseisen-inspectieresultaten-2012-2013>) (rapportage NVWA, 17 juni 2014). Uit selectieve controles van de NVWA blijkt dat bijna 1/3 van de in 2012 en 2013 onderzochte kermisexploitanten de veiligheidseisen voor kermisattracties niet goed naleeft. Het gaat hier vooral om het ontbreken van verplichte veiligheidskeuringen of het niet nakomen van onderhoudsverplichtingen. In een aantal gevallen zijn ook technische tekortkomingen geconstateerd. In 2013 is een lichte verbetering te constateren van de naleving in vergelijking met 2012.

Toezicht kermisattracties 2014 - 2015 (<https://www.nvwa.nl/documenten/communicatie/inspectieresultaten/consument/2016m/toezicht-kermisattracties-inspectieresultaten-2014-2015>) (rapportage NVWA, april 2016).

Chemische consumentenproducten

Bij chemische consumentenproducten worden in het kader van bedrijfsgericht toezicht uitgebreide dossiercontroles uitgevoerd. Daarbij wordt nagegaan of bedrijven zich houden aan de belangrijkste administratieve verplichtingen uit de REACH- en CLP-verordeningen.

Tabel 15. Resultaten van dossiercontroles van de belangrijkste REACH- en CLP-verplichtingen (2012 - 2015)

	totaal onderzochte bedrijven	% bedrijven dat verplichting naleeft		
		Registratieplicht	Informatieplicht	Etikettering
2012	36	100 %	0 %	60 %
2013	75	66 %	46 %	66 %
2014	45	67 %	53 %	34 %
2015	107	77 %	64 %	68 %

Bijlage 12

Overzicht per productgroep

In dit onderdeel wordt ook een overzicht gegeven van het aantal signalen dat de NVWA heeft ontvangen voor het toezicht. Het gaat dan om signalen van consumenten (vragen en klachten over producten), ondernemers (vragen, meldingen van eigen producten die niet voldoen aan regelgeving en waarop zelf actie is ondernomen, en klachten over andere ondernemers die niet voldoen aan regelgeving en daardoor marktverstoring bezig zijn) en signalen van andere overheden en instanties (meldingen van de Europese Commissie, van mede-toezichthouders uit andere lidstaten of van buiten Europa, van collega-inspecties, et cetera). Dit geeft een beeld van hoeveel er speelt in de betreffende productgroep.

Attractietoestellen

In de periode 2012 - 2015 zijn in totaal 284 signalen van consumenten en bedrijven ontvangen en is daaraan een opvolging gegeven. De meeste meldingen gaan over (bijna) ongevalssituaties/ letsels, gevaarlijke situaties of slecht onderhoud, en vragen gaan over keuringen en daarvoor geldende eisen. Na iedere melding wordt een inspectie uitgevoerd. De handhavingresultaten zijn onderdeel van de hierboven weergegeven inspectieresultaten.

Tabel 7. Signalen ten behoeve van toezicht op attractietoestellen (2012 - 2015)

totaal	vragen	klachten	meldingen
284	85	197	2

Baby- en kinder artikelen

In het RAPEX-systeem staan veel meldingen over koordjes in kinderkleding en fopspeenkoordjes. Er zijn 6 RAPEX-meldingen vanuit Nederland aan de commissie gedaan. Deze gingen onder andere over een babyloopstoeltje wegens slechte remwerking, en een kinderstoel die kan omvallen. In 2012 - 2015 zijn er door bedrijven 35 productwaarschuwingen over baby- en kinderartikelen gepubliceerd, onder andere over babymatrasjes, kinderbedjes, traphekjes en fopspenen.

Biociden

In de periode 2012 - 2015 zijn in totaal 375 signalen van consumenten en bedrijven ontvangen. Deze hebben een opvolging gekregen, en dat heeft, waar nodig, tot handhaving geleid. De meeste klachten gaan over (verkoop van) producten zonder toelatingsnummer (dus over niet-toegelaten middelen), over mogelijk onterechte claims en over ontbrekende etiketteringsinformatie. De vragen van consumenten gaan vooral over toepassing van producten. Vragen van bedrijven gaan over (toelatings)eisen van producten.

Tabel 10. Signalen ten behoeve van toezicht op biociden (2012 - 2015)

totaal	vragen	klachten	meldingen
375	184	190	1

Cosmetica

In de periode 2012 - 2015 zijn in totaal 923 signalen van consumenten en bedrijven ontvangen en is daaraan een opvolging gegeven. De meeste meldingen en vragen gaan over de samenstelling, de etikettering en het gebruik van cosmetische producten en allergische of overgevoeligheidsreacties.

Er zijn 15 RAPEX-meldingen vanuit Nederland aan de Commissie verstuurd in de verslagperiode. Deze gingen onder meer over crème met lidocaïne, huidbleekmiddelen, microbiologisch verontreinigde anti-rimpelcrème, huidverzorgingsproduct met schadelijke stof, haarverzorgingsproduct met schadelijke stof en een microbiologisch verontreinigde bodypaint.

Tabel 13. Signalen ten behoeve van toezicht op cosmetica (2012 - 2015)

totaal	vragen	klachten	meldingen
923	418	380	125

Chemische stoffen in consumentenproducten

In de periode 2012 - 2015 zijn in totaal 700 signalen van consumenten ontvangen en is er een opvolging aan gegeven. De meeste vragen van consumenten gaan over etikettering van huishoudchemicaliën. Daarna volgen vragen over de aanwezigheid van mogelijk gevaarlijke stoffen zoals asbest, cadmium, weekmakers en PAK's.

De 5 RAPEX-meldingen vanuit Nederland aan de Commissie gingen onder meer over corrosieve reinigingsmiddelen, lijm met een kankerverwekkende stof, schoonmaakmiddel zonder etiket brandbaar, refill-container/flesje e-sigaret zonder kinderveilige sluiting, en refill-container e-sigaret zonder waarschuwing.

Tabel 16. Signalen ten behoeve van toezicht op REACH en CLP (2012 - 2015)

totaal	vragen	klachten	meldingen
700	322	203	175

Draagbaar klimmateriaal

In de periode 2012 - 2015 zijn in totaal 62 signalen van consumenten en bedrijven ontvangen en is daaraan een opvolging gegeven. De meeste meldingen gaan over ondeugdelijke ladders en vragen gaan over eisen die van toepassing zijn op dit soort producten.

De twee RAPEX-meldingen vanuit Nederland aan de Commissie in de verslagperiode gingen over een vouwladder en een huishoudtrap, beide met onvoldoende sterkte.

Tabel 19. Signalen ten behoeve van toezicht op draagbaar klimmaterieel (2012 - 2015)

totaal	vragen	klachten	meldingen
62	29	28	5

Elektrotechnische producten

In de periode 2012 - 2015 zijn in totaal 1200 signalen van consumenten en bedrijven ontvangen en is daaraan een opvolging gegeven en waar nodig ook handhavend opgetreden. De meeste vragen gaan over eisen aan producten of toepassing ervan en klachten over onveilige producten. De meldingen zijn afkomstig van RAPEX, CPSC (Amerikaanse toezichthouder), collega-inspectiediensten en bedrijven. De 4 RAPEX-meldingen vanuit Nederland aan de Commissie gingen onder andere over een zonnepaneel en een USB-lader.

Tabel 21. Signalen ten behoeve van toezicht op elektrotechnische producten (2012 - 2015)

totaal	vragen	klachten	meldingen
1200	312	540	348

Gastoestellen

In de periode 2012 - 2015 zijn in totaal 167 signalen van consumenten en bedrijven ontvangen en is daaraan een opvolging gegeven, en zo nodig op gehandhaafd. De meeste klachten en meldingen gaan over onveilige toestellen. Vragen gaan over eisen aan deze producten. De 10 RAPEX-meldingen vanuit Nederland aan de Commissie gingen over een terrasverwarmer en verschillende koffermodel gaskooktoestellen uit eigen markt-onderzoek.

Tabel 23. Signalen ten behoeve van toezicht op gastoestellen (2012 - 2015)

totaal	vragen	kachten	meldingen
167	89	61	17

Machines voor privégebruik

In de periode 2012 - 2015 zijn in totaal 233 signalen van consumenten en bedrijven ontvangen en is daaraan een opvolging gegeven en indien nodig handhavend opgetreden. De meeste meldingen betreffen onveilige producten en vragen gaan over eisen aan producten. Er zijn geen RAPEX-meldingen vanuit Nederland aan de Europese Commissie gedaan.

Tabel 25. Signalen ten behoeve van toezicht op machines voor privé gebruik (2012 - 2015)

totaal	vragen	klachten	meldingen
233	64	73	96

Voedselcontactmaterialen

In de periode 2012 - 2015 zijn in totaal 562 signalen van consumenten en bedrijven ontvangen, is daaraan een opvolging gegeven en is er zo nodig op gehandhaafd. De meeste klachten gaan over (veiligheids) problemen met producten en meldingen over migratie van chemische stoffen uit producten. Vragen gaan over veiligheidseisen die gesteld zijn aan producten en risico's bij gebruik van producten.

De 9 RASFF-meldingen vanuit Nederland aan de Commissie gingen onder meer over eetstokjes zonder certificaat, migratie van formaldehyde of primaire aromatische amines uit kunststof keukengerei (bestek, servies), en migratie van weekmakers DEHP en DOTP uit afsluitdeksels. In een aantal situaties was er sprake van een ernstig gezondheidsrisico. In deze situaties heeft de NVWA opgetreden.

Tabel 27. Signalen ten behoeve van toezicht op voedselcontactmaterialen (2012 - 2015)

totaal	vragen	klachten	meldingen
562	340	138	84

Persoonlijke beschermingsmiddelen

In de periode 2012 - 2015 zijn in totaal 88 signalen van consumenten en bedrijven ontvangen en is daaraan een opvolging gegeven. De meeste meldingen zijn bedrijfsmeldingen over niet-functionerende producten. Vragen gaan over veiligheidseisen.

De RAPEX-melding vanuit Nederland aan de Commissie ging over zwembandjes.

Tabel 29. Signalen ten behoeve van toezicht op persoonlijke beschermingsmiddelen (2012 - 2015)

totaal	vragen	klachten	meldingen
88	26	26	36

Speelgoed

In de periode 2012 - 2015 zijn in totaal 796 signalen van consumenten en bedrijven over speelgoed ontvangen, daaraan is opvolging gegeven, en waar nodig gehandhaafd. De meeste klachten gaan over de onveiligheid van producten. Meldingen zijn RAPEX-meldingen of eigen bedrijfsmeldingen. De vragen gaan over veiligheidseisen of risico's van producten.

Er zijn veel meldingen van deze productgroep aan de Commissie via RAPEX. Bij de 79 meldingen door de NVWA via RAPEX gaat het in bijna alle gevallen om verstikkingsgevaar door het loskomen van kleine onderdelen. Daarna komt gezondheidsgevaar door de aanwezigheid van schadelijke chemische stoffen die allergische of overgevoeligheidsreacties en/of op lange termijn schade kunnen veroorzaken (kankerverwekkend, mutageen, reprotoxisch), bijvoorbeeld in weekgemaakt PVC-speelgoed. Andere meldingen betroffen muziekinstrumenten, badspeeltjes, speelgoedautootjes, opwindspeelgoed, houten speelgoed (verstikking, kleine onderdelen), bellenblaas, boetseerlei (microbiologische verontreiniging) of keukenspeelsets, speelgoed met vloeistof, schepjes, popjes, speelgoed met batterijen (chemische risico's, zware metalen).

Tabel 31. Signalen ten behoeve van toezicht op speelgoed (2012 - 2015)

totaal	vragen	klachten	meldingen
796	185	260	351

Speeltoestellen

In de periode 2012 - 2015 werden in totaal 460 signalen van consumenten en bedrijven ontvangen. Daaraan is een opvolging gegeven, en daar waar nodig op gehandhaafd. De meeste klachten en meldingen en vragen gingen over veiligheids- en gebruikseisen.

Tabel 33. Signalen van ten behoeve van toezicht op speeltoestellen (2012 - 2015)

totaal	vragen	klachten	meldingen
460	191	268	1

Tatoeëren en piercen

In de periode 2012 - 2015 zijn in totaal 1240 signalen van consumenten en bedrijven ontvangen, is eraan een opvolging gegeven, en zo nodig handhavend opgetreden. De meeste klachten/meldingen gaan over illegale tatoeëerders en de vragen over de veiligheid van tatoeage-inkten.

De 2 RAPEX-meldingen vanuit Nederland aan de Commissie gingen over tatoeagekleurstoffen met kanker-verwekkende stoffen.

Tabel 35. Signalen ten behoeve van toezicht op tatoeëren en piercen (2012 - 2015)

totaal	vragen	klachten	meldingen
1240	90	1094	56

Textiel

In de periode 2012 - 2015 zijn in totaal 426 signalen van consumenten en bedrijven ontvangen, waarna opvolging is gegeven, en waarop zo nodig is gehandhaafd. De meeste meldingen en vragen gingen over overgevoeligheidsreacties en allergische reacties.

Er zijn in de verslagperiode geen RAPEX-meldingen vanuit Nederland naar de Commissie gegaan.

Tabel 37. Signalen ten behoeve van toezicht op textiel (2012 - 2015)

totaal	vragen	klachten	meldingen
426	167	90	169

Bijlage 13

Uit onderzoek blijkt dat het merendeel van de Nederlandse consumenten behoefte heeft aan informatie over de gezondheidsrisico's van consumentenproducten waarin chemische stoffen zijn verwerkt. Over het algemeen beseffen consumenten dat er chemische stoffen zitten in schoonmaak- en klusproducten. Dit geldt minder voor producten als textiel, meubels, verzorgingsproducten, cosmetica en speelgoed.

Wanneer nagedacht wordt over producten in huis die chemische stoffen bevatten, dan maakt men zich de meeste zorgen over risico's bij het gebruik door kinderen: jonge kinderen worden een kwetsbare groep gevonden die risico's moeilijk of niet kan inschatten. Zo zijn er signalen dat kinderen (verpakkingen van) huishoudchemicaliën en doe-het-zelfproducten aantrekkelijker vinden dan speelgoed^{XXIII}. Dit wordt door ouders en andere consumenten samen met de eigen gezondheid als belangrijkste reden genoemd om beschermende maatregelen te nemen. Voor zichzelf schatten (volwassen) consumenten risico's over het algemeen lager in.

Onkenhout, Hans et al: Informatiebehoefte omtrent producten in en om het huis, waarin chemische stoffen zitten (intern), Ruigrok / Netpanel, VeiligheidNL, 12 december 2014.

Bijlage 14

Over het algemeen heeft de Nederlandse consument meer dan andere Europese consumenten vertrouwen in onafhankelijke consumentenorganisaties, verkopers en leveranciers, de overheid en de huidige regelgeving. Ook heeft de Nederlandse consument meer vertrouwen in de veiligheid van producten. Dit vertrouwen is zelfs de afgelopen jaren gestegen. Tabel 4^{XXIV} is hier een illustratie van.

Vraag: Wanneer u denkt aan alle consumentenproducten die momenteel op de markt zijn (in ons land), vindt u dan dat...

	EU 27		NL	
	FL358	2012-2008	FL358	2012-2008
in wezen alle consumentenproducten veilig zijn	12%	-5	20%	+5
een klein aantal consumentenproducten onveilig is	55%	+7	67%	+25
een groot aantal consumentenproducten onveilig is	27%	+9	9%	+5
hangt af van het product	3%	-10	2%	-36
weet niet	3%	-1	2%	+1

Bijlage 15

Al verschillende jaren is de Commissie bezig met criteria op te stellen voor hormoonverstorende stoffen. Op 15 juni 2016 heeft de Commissie de conceptcriteria voor gewasbeschermingsmiddelen en biociden gepubliceerd. Daarnaast wordt in de toekomst mogelijk bekeken wat de gevolgen zijn voor andere regelgeving, waaronder REACH^{XXV}. Er is een tabel beschikbaar van stoffen die onder andere in REACH zijn gereguleerd en die mogelijk vallen onder de criteria van hormoonverstoring. Hormoonverstorende stoffen zullen de komende jaren naar verwachting steeds meer aandacht van het toezicht vragen, gelet op de grote maatschappelijke impact van deze stoffen.

Bijlage 17

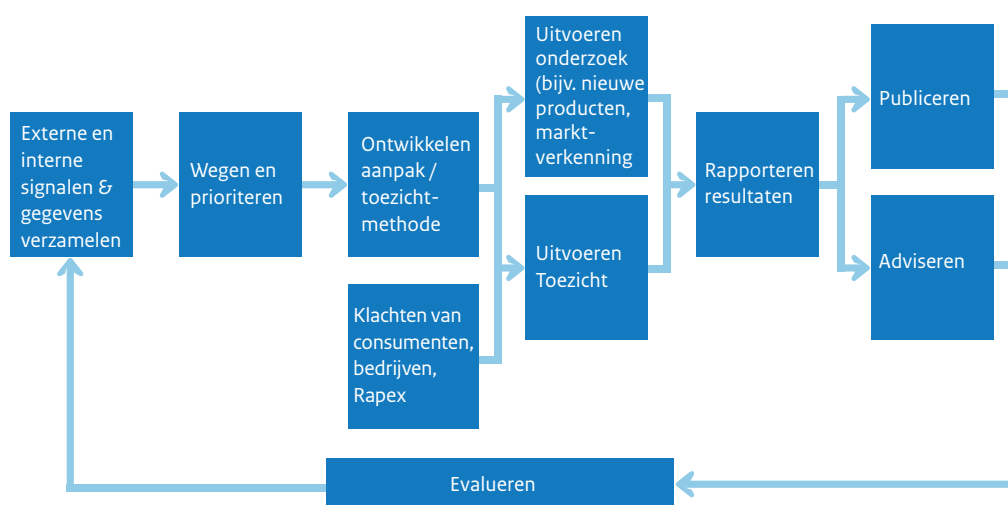
Over het algemeen worden de kosten die gemaakt moeten worden om te voldoen aan de wet, gezien als een belemmering van de vrije handel. Het kunnen vinden en het begrijpen van wetgeving die in andere landen geldt, wordt ook als belemmerend ervaren. Uit Europees vergelijkend onderzoek blijkt dat de kennis over wetgeving bij de Nederlandse detailhandel, vergeleken met het gemiddelde van de Europese detailhandel, relatief groot is. Verder blijkt dat 1 op de 5 detailhandelaren denkt dat producten significant onveilig zijn. Een grote meerderheid (meer dan 80%) denkt dat er sprake is van actief toezicht^{xxvi}.

Bijlage 18

In de periode 2010-2015 hebben VeiligheidNL en de NVWA jaarlijkse voorlichtingscampagnes over de nieuwe etikettering op huishoudchemicaliën uitgevoerd. Voorbeelden zijn 'Kinderen zien dingen anders', 'de Etikettenloterij' en 'Geef kinderen geen keus' (<http://www.nieuwe-etiketten.nl/campagnes.html>). Deze campagnes hadden tot doel de bewustwording van de gevaren verbonden aan het gebruik van chemische consumentenproducten te stimuleren en consumenten te wijzen op het handelingsperspectief dat voor veilig gebruik wordt gegeven via de etiketten op deze chemische consumentenproducten. Uit de evaluatie blijkt dat de gestelde doelen ruimschoots zijn gehaald^{xxvii}.

Bijlage 19

De NVWA hanteert (2015) de aanpak van handhavingsregie (figuur 4). De basis voor het toezicht is het ontvangen van signalen en vergaren van informatie over (mogelijk) risicovolle producten of bedrijfstakken. In een continu proces worden deze signalen en informatie verwerkt en gewogen en wordt een risicoinschatting en -prioritering voor toezicht gemaakt. Eenmaal vastgesteld dat er een mogelijk risico is dat actie van de NVWA rechtvaardigt, wordt bepaald welke type toezicht of welke onderzoeksactie wordt ingezet. Na afloop van de acties wordt hierover gerapporteerd en worden de resultaten gepubliceerd en/of wordt een beleidsadvies gegeven. Ook worden klachten van consumenten of bedrijven in het toezicht verwerkt.

Figuur 4: Stappen handhavingsregie als basis voor het toezicht op productveiligheid

>> Zie ook brondocument pag 24 tot en met 27, (<http://www.staatvan.nl/productveiligheid/brondocument-staatvan-productveiligheid.pdf>)

Bijlage 20

Speerpunten per productgroep

Attractietoestellen

Veiligheid van attractietoestellen die gebruikt worden op kermissen
 Goed beheer van attractietoestellen
 Toezicht op de aangewezen keuringsinstanties (zie de resultaten hiervan in het onderdeel 'Conformiteitbeoordelingsinstanties (CBI's) voor productveiligheid')

Baby- en kinderartikelen

Voorkomen van vallen, beknellingen en verstikkingen
 Controleren op voldoen aan de nieuwe chemische eisen gesteld in de speelgoedrichtlijn, waaronder CMRS-stoffen

Biociden

Niet toegelaten middelen met hoge consumentenblootstelling
 Met biociden behandelde artikelen/producten, zgn. 'treated articles'

Cosmetica

Aandacht voor etikettering, dossiers en meldingsplicht (declaratie van allergenen; toepassing van nanomaterialen)
 Blootstelling van consumenten (met name kwetsbare groepen) aan CMRS¹¹-stoffen
 Microbiologische verontreiniging met pathogenen (ziekteverwekkers)
 Productie (vervaardiging) van veilige cosmetische producten (GMP)

¹¹ CMRS=Carcinogeen (kankerverwekkend), Mutageen (DNA-beschadiging), Reprotoxisch (schadelijk voor de voortplantingsorganen) en Sensibiliserend (leidend tot een blijvend allergische reactie)

Huishoudchemicaliën

Blootstelling van consumenten (met name kwetsbare groepen) aan CMRS-stoffen
 Registratie en autorisatie van stoffen
 Gevaarindeling, etikettering en verpakking van stoffen en mengsels

Draagbaar klimmateriaal

Toezicht naar aanleiding van consumentenklachten
 Toezicht in Europees verband (Europese projecten)

Elektrotechnische producten

Nieuwe verlichtingsapparatuur (als LED- en CLF-lampen en -armaturen)
 Mobiele energiebronnen (onafhankelijk van lichtnet)
 UV-apparaten (zonnebanken)
 Toestellen in combinatie met water
 Toestellen met hete aanraakbare onderdelen (gevaar voor brandwonden en brand)
 Voor kinderen aantrekkelijke elektrotechnische producten

Gastoestellen

Koolmonoxidevergiftiging
Verhuur van gastoestellen

Machines

Het goedkoopste aanbod (onderkant van de markt) en reactief toezicht naar aanleiding van incidenten

Verpakkingen en gebruiksartikelen

Blootstelling van consumenten (met name kwetsbare groepen) aan CMRS-stoffen
Documentatie / veiligheidsdossiers voor materialen en producten (Verklaring van Overeenstemming)
(Verplichte) importcontrole van nylon en melamine keukengerei uit China en Hongkong

Persoonlijke beschermingsmiddelen

Reactief op basis van klachten
Beschermingsmiddelen tegen gehoorschade

Speelgoed en baby- en kinderartikelen

Blootstelling van kinderen aan CMRS-stoffen
Voorkomen van beknellingen en verstikkingen
Controleren op voldoen aan de chemische eisen gesteld in de speelgoedrichtlijn

Speeltoestellen

(Juiste) typekeuring van nieuwe en geplaatste speeltoestellen
Goed beheer van geplaatste speeltoestellen

Tatoeages en piercings

Handhaving van het vergunningstelsel ter bevordering van hygiënisch werken, incl. aanpak illegale tatoeëerders en piercers
Veilige kleurstoffen voor tatoeage en permanente make-up (chemisch en microbiologisch)
Veilige piercingmaterialen in relatie tot allergieën

Textiel

Blootstelling van consumenten (met name kwetsbare groepen) aan CMRS-stoffen
Brandveiligheid

Bijlage 21

De NVWA beschrijft aan de hand van een aantal indicatoren hoe het staat met de veiligheid van consumentenproducten in Nederland. Die indicatoren zijn:

- het aantal ongevallen met letsel en overige gezondheidsschade gerelateerd aan het gebruik en de veiligheid van consumentenproducten;
- de mate waarin consumentenproducten voldoen aan de wettelijke eisen;
- de mate waarin bedrijven hun verantwoordelijkheid nemen om veilige consumentenproducten op de markt te brengen (verantwoordelijkheid bedrijfsleven);
- de signalen uit de maatschappij (meldingen van bedrijven en consumenten).

Bijlage 22

7:00 - 8:00 uur de dag beginnen	verschoonkussen, baby crème, babyflesje, shampoo, tandpasta, deodorant, parfum, dagcrème, make-up, scheerapparaat, elektrische tandenborstel, föhn, kleding, schoenen, koffiezetapparaat, waterkoker, broodrooster, kinderstoel
8:00 - 9:00 uur onderweg	fietszitje, autostoeltje, motorhelm, fietshelm, zonnebril
9.00 - 16.00 uur thuis, op het werk, in de speeltuin, dagje uit	vloerbedekking, jaloezieën, cv-ketel, koelkast, zonnepanelen, stofzuiger, strijkijzer, traphekje, box, computer, telefoon, printer, tablet, usb-lader, 3D-printer, wasmiddel, reinigingsmiddel, driewieler, klimtoestel, schommel, trampoline, waterglijbaan, achtbaan, reuzenrad
16.00 - 18.00 uur sport, vrije tijd	scheenbeschermers, paardrijhelm, reddingsvest, anti-zonnebrandmiddel, zonnebank, hoverboard, step, skateboard, polsbeschermers, fitnessapparatuur, ontharingslaser, drone, tatoeage-inkt, speelgoed
18.00 - 20.00 uur spelen, koken	vingerverf, boetseerklei, bellenblaas, laserpen, keramische schalen, pan met antiaanbaklaag, kunststof eetgerei, kartonnen levensmiddelenverpakking, snijplank, bakvorm, mixer, gastoestel, aansteker, keukentrap
20.00 - 22.00 uur klussen, ontspannen	ladder, verf, lijm, bouwchemicaliën, boormachine, verfbrander, stofmasker, gehoorbeschermer, veiligheidsbril, auto-onderhoudsmiddelen, e-sigaret, terrasverwarmer, desinfecteermiddel, insecticide, oordoppen voor muziek, televisie, theeglas
22.00 - 7.00 uur slapen	knuffel, kinderbedje, fopspeen, nachtkleding, matras, nachtlampje, CO-melder, wekkerradio

Bijlage 23

Begrippenkader Staat van productveiligheid

Toezicht is het verzamelen van informatie over de vraag of een handeling of zaak voldoet aan de gestelde wettelijke eisen, het zich vervolgens vormen van een oordeel daarover en het eventueel naar aanleiding daarvan interveniëren.

Bron: Toezichtskader NVWA: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/richtlijnen/2015/10/16/toezichtskader-nvwa>

Handhaving is gericht op het 'doen naleven' en omvat het gehele spectrum van activiteiten dat is gericht op het laten voldoen aan de eisen die aan een zaak of handeling worden gesteld. In het kader van handhaving houdt de NVWA toezicht op de naleving van wet- en regelgeving door bedrijven en instellingen. In de praktijk is het gericht op het beïnvloeden van het gedrag van niet-nalevers. Het is een verzamelnaam voor activiteiten die zijn gericht op het bewerkstelligen van een goede naleving of een goede kwaliteit. De activiteiten lopen uiteen van het uitvoeren van inspecties en verlenen van nalevingshulp tot het verrichten van opsporingsonderzoek en sancties opleggen.

Bron: Toezichtskader NVWA: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/richtlijnen/2015/10/16/toezichtskader-nvwa>

Het **bestuursrecht** gaat uit van het stoppen van de overtreding en het eventueel straffen van de overtreder met een geldboete. Het **strafrecht** kan misstanden blootleggen door strafrechtelijk onderzoek en de inzet van dwangmiddelen. Daarmee heeft het strafrecht een ruim sanctiearsenaal dat complementair kan zijn aan het bestuursrecht. Via het strafrecht kunnen naast de rechtspersoon ook natuurlijke personen, bijvoorbeeld de feitelijke leidinggever van de strafbare gedraging, worden bestraft. Strafrecht wordt ingezet als dat effectiever blijkt dan andere instrumenten. Het kan een rol spelen naast bestuurlijke herstelsancties. **Opsporing** kan het aangewezen instrument zijn als andere (bestuursrechtelijke) instrumenten niet of niet meer toereikend zijn.

Bron: Toezichtskader NVWA: <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/richtlijnen/2015/10/16/toezichtskader-nvwa>

Fraude:

Een algemene definitie van fraude luidt: opzettelijke misleiding om een voordeel te behalen ten koste van anderen. Hierin zitten drie basisbestanddelen. Allereerst moet de misleiding opzettelijk zijn: het kan ook zijn dat men ongewild en onbewust een foute voorstelling van zaken geeft. Zo is regelgeving soms dermate ingewikkeld dat het niet naleven ervan zowel voordelen als nadelen oplevert voor de overtreder. Het tweede aspect van de definitie draait om misleiding: men zet anderen op het verkeerde been door een valse voorstelling van zaken te geven. Dat kan actief door een leugen te vertellen of door bepaalde veranderingen in de eigen situatie niet te melden. Ten derde moet het bedrog ten eigen voordele strekken. Vaak zal het dan om het binnenharken van geld van anderen gaan. Maar een dergelijke gedraging kan ook draaien om het verwerven of verkrijgen van een vooraanstaande (markt)positie.

Bron: WODC (2014). *Fraude. Justitiële verkenningen 2014 nummer 3. Augustus 2014. Boom Lemma. Den Haag.*

Risico: een risico is een situatie of gebeurtenis waarbij voor de mens waardevolle zaken (inclusief de mens zelf) op het spel staat en waarbij de uitkomst onzeker is

Bron: Rosa, E. A. (2003). *The logical structure of the social amplification of risk framework (SARF): Metatheoretical foundation and policy implications.* In N. K. Pidgeon, R.E. and Slovic, P. (Ed.), *The social amplification of risk.* (pp. 47-79). Cambridge: Cambridge University Press.

Risicobeoordeling: wetenschappelijk gefundeerd proces, bestaande uit vier stappen, te weten gevareninventarisatie, gevarenkarakterisatie, blootstellingschatting en risicokarakterisatie.

Bron: *Wet onafhankelijke risicobeoordeling Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit* <http://wetten.overheid.nl/BWBR0019795/2014-01-25>

Risico analyse: risicobeoordeling en risicomanagement

Bron: CODEX Alimentarius

Bijlage 24

Volgens Europol worden steeds meer producten nagemaakt zoals waspoeders, shampoo, condooms, geneesmiddelen, scheermesjes, balpennen, aanstekers, pesticides, tandpasta, routers, auto-onderdelen. Terwijl de criminele winsten eerst lagen in het grote verschil in prijs tussen luxeproducten en de geringe kosten van namaak, ligt nu het accent meer op handel in grotere volumes met geringere prijsverschillen. Die verschillen in prijs komen mede doordat de namaak van inferieure kwaliteit is. In 2012 is voor bijna 1 miljard aan nagemaakte goederen in beslaggenomen aan de EU-buitengrenzen.

Bron: Vansteenkiste, Ch. en Schotte, T. (2014). De rol van Europol in de strijd tegen voedselcriminaliteit. Justitiële verkenningen. Voedselcriminaliteit. Jaargang 40. Mei 2014. Den Haag

Bijlage 25

De mening van consumenten over de veiligheid van de specifieke productgroepen

Attractietoestellen

Ondanks het feit dat attractietoestellen werken met aanzienlijke krachten, snelheden en hoogtes, wordt dit in potentie hoge risico niet door consumenten als zodanig ervaren. Een deel zou je zelfs kunnen karakteriseren als 'thrillseekers'. Er zijn geen berichten bekend dat consumenten attractieparken en kermisattracties mijden vanwege plaatsgevonden ongelukken.

Baby –en kinderartikelen

Omdat het gaat om producten voor erg jonge dus kwetsbare kinderen zijn ouders vaak extra voorzichtig. Hierdoor is het bewustzijn van risico's erg groot en heeft men veel aandacht voor onderwerpen in de media^{XXVIII}. Vooral fora op internet worden steeds meer gebruikt om vragen te stellen en zorgen te uiten. Monitoring van de meest bezochte internetsite voor zwangere moeders en moeders met jonge kinderen levert op dat ouders zich het meest bekommeren om veilig vervoer, om veilig slapen en om de babyuitzet. Zo heeft men vragen over hoofd- en randbeschermers in wiegjes en ledikantjes en over rubbermatrasjes in campingbedjes, ingegeven door de angst voor wiegendood. Wanneer nieuwe producten op de markt verschijnen, dan vindt meestal snel uitwisseling plaats van informatie. Voorbeelden zijn losse beveiligingshekjes voor peuterledikantjes, magnetische veiligheidshaakjes voor kastdeuren en fopspenen van een nieuw materiaal^{XXIX}.

Biociden

In vergelijking met huishoudchemicaliën is de consument zich bewuster van de risico's bij het gebruik van biociden. Men acht zich goed geïnformeerd. Men herkent biociden als producten die gevaarlijke chemische stoffen kunnen bevatten. Instructies met waarschuwingen en aanwijzingen voor juist en veilig gebruik worden beter gelezen dan andere chemische producten zoals huishoudchemicaliën^{XXX}.

Cosmetica^{XXXI}

Over het algemeen hebben consumenten vertrouwen in cosmetische producten. Als consumenten (veiligheids)informatie zoeken, doet bijna de helft dat op het moment van aankoop en voor het eerste gebruik. De informatie op het etiket wordt veruit verkozen boven de informatie op het internet of anderszins. De behoefte aan informatie is relatief gering in vergelijking met andere chemische producten als huishoudchemicaliën en klusproducten. De meest waarschijnlijke oorzaak is dat de kennis van consumenten over chemische stoffen in cosmetica gering is. De behoefte aan informatie over gezondheidsrisico's is bij ouders met kinderen tussen de 0 en 4 jaar het grootst in vergelijking met ouders met kinderen in een andere leeftijdscategorie of zonder kinderen. Uit jaarverslagen van de NCV blijkt dat de belangrijkste vragen van consumenten gaan over cosmetica en allergie, nanomaterialen en etikettering, cosmetica en palmolie, en cosmetica en hormoonverstorende stoffen.

Media kunnen voor consumenten aanleiding zijn om informatie te gaan zoeken en vragen te gaan stellen. Regelmatig worden door NGO's bepaalde producten of ingrediënten in een bepaald daglicht gezet, wat vragen oproept bij consumenten. Voorbeelden hiervan zijn aluminiumoxide in deodorant, UV-filters in anti-zonnebrandmiddelen en de vermeende relatie tussen parabenen en borstkanker.

Chemische stoffen

Consumenten^{xxxii}

Uit onderzoek blijkt dat het merendeel van de Nederlandse consumenten behoefte heeft aan informatie over de gezondheidsrisico's van consumentenproducten waarin chemische stoffen zijn verwerkt. Over het algemeen beseffen consumenten dat er chemische stoffen zitten in schoonmaak- en klusproducten. Dit geldt minder voor producten als textiel, meubels, verzorgingsproducten, cosmetica en speelgoed. Wanneer nagedacht wordt over producten in huis die chemische stoffen bevatten, dan maakt men zich de meeste zorgen over risico's bij het gebruik door kinderen: jonge kinderen worden een kwetsbare groep gevonden die risico's moeilijk of niet kan inschatten. Zo zijn er signalen dat kinderen (verpakkingen van) huishoudchemicaliën en doe-het-zelfproducten aantrekkelijker vinden dan speelgoed^{xxxiii}. Dit wordt door ouders en andere consumenten samen met de eigen gezondheid als belangrijkste reden genoemd om beschermende maatregelen te nemen. Voor zichzelf schatten (volwassen) consumenten risico's over het algemeen lager in.

Het etiket op het product speelt een zeer belangrijke rol. Men wil in één oogopslag duidelijke en visuele informatie zien over de gevaren bijvoorbeeld in de vorm van kleuren en pictogrammen. Daarnaast wil de consument ook informatie over hoe risico's te voorkomen en hoe te handelen wanneer zich een risico voordoet. Men wil die informatie vooral zien op het moment van aankoop en bij gebruik. De informatie op verzorgingsproducten en cosmetica wordt relatief het minst bekeken. Ouders van kinderen onder de 12 jaar doen meer moeite om de informatie over chemische stoffen en hun risico's te bevatten. Websites spelen hierbij een steeds belangrijkere rol.

In de periode 2010-2015 hebben VeiligheidNL en de NVWA jaarlijkse voorlichtingscampagnes over de nieuwe etikettering op huishoudchemicaliën uitgevoerd. Voorbeelden zijn 'Kinderen zien dingen anders', 'de Etikettenloterij' en 'Geef kinderen geen keus' (<http://www.nieuwe-etiketten.nl/campagnes.html>). Deze campagnes hadden tot doel de bewustwording van de gevaren verbonden aan het gebruik van chemische consumentenproducten te stimuleren en consumenten te wijzen op het handelingsperspectief dat voor veilig gebruik wordt gegeven via de etiketten op deze chemische consumentenproducten. Uit de evaluatie blijkt dat de gestelde doelen ruimschoots zijn gehaald^{xxxiv}.

Draagbaar klimmateriaal

In de arbeidssfeer zijn sinds een aantal jaren steigers verplicht voor werkhoogtes boven de 2,5 meter. Consumenten gebruiken voor die hoogtes vaak nog ladders. Daarbij komt dat consumenten ladders niet zo vaak gebruiken en dus weinig ervaring en kennis opdoen met werken op hoogte. Consumenten nemen ten opzichte van professionele gebruikers aanmerkelijk meer risico's tijdens het klussen. Vooral ouderen zijn vertegenwoordigd in de ongevalsregistraties. Enerzijds komt dit omdat men de eigen mogelijkheden onbewust overschat, anderzijds zijn de gevolgen van valongevallen bij ouderen over het algemeen ernstiger dan bij jongeren.

Elektrotechnische producten

Of een product elektrisch veilig is, kunnen consumenten niet goed beoordelen. Ze zijn alleen wat voorzigtiger wanneer gevaarlijke delen zichtbaar bewegen zoals bij mixers. Ze realiseren zich veelal niet dat de voeding (vaak 230V) in potentie zeer gevaarlijk is en dat zekeringen in huishoudelijke installaties pas werken bij zware overbelasting.

Consumenten kopen veruit de meeste elektrotechnische producten nog in fysieke winkels, maar oriënteren zich steeds vaker online en via sociale media als Twitter, Facebook, vergelijk.nl, kieskeurig.nl^{xxxv}.

De winkelkeuze is steeds onvoorspelbaarder. Het kopen gebeurt meestal niet in een opwelling. Aankopen worden vaker door vrouwen dan door mannen gedaan. Aanschaf online gebeurt in een Nederlandse online speciaalzaak. Bij de oriëntatie en aankoop wordt vooral belang gehecht aan kwaliteit, prijs, gebruiksmogelijkheden en technische aspecten, niet zozeer aan veiligheid. De consument vindt dat de fabrikant het meest verantwoordelijk is voor de veiligheid van het product en men vindt zichzelf in mindere mate verantwoordelijk. De helft van de consumenten let bij aankoop niet op de veiligheid. Het overgrote deel van de andere helft denkt dat de aanwezigheid van een CE-markering op een product een teken is dat het veilig is. Men beseft wel dat buiten de EU andere veiligheidseisen kunnen gelden dan binnen de EU.

Over het algemeen wordt het risico op een ongeval met een elektrotechnisch product laag ingeschat. Wanneer wel een ongeluk gebeurt, dan voelt men zich in de meeste gevallen zelf schuldig omdat men te veel risico genomen heeft.

Als ingezoomd wordt op veiligheid, dan vindt men de aanwezigheid van instructies/gebruiksaanwijzingen bij het product het belangrijkste. Iets minder belangrijk vindt men de mogelijkheid dat een product kan worden teruggeroepen, dat het moet voldoen aan Europese veiligheidseisen en dat de fabrikant traceerbaar is. Elektrische dekens en frituurpannen zijn volgens de consument de meest onveilige elektrotechnische producten.

Gastoestellen

De meeste consumenten hebben niet of nauwelijks besef van de risico's van gastoestellen. Ze weten weinig van de omstandigheden die van invloed zijn op de veilige werking van gastoestellen. Uit onderzoek met een steekproef van duizend woningen door een energiebedrijf in de regio Eindhoven in 2004 bleek dat aan 25% van de cv-ketels nooit onderhoud wordt gepleegd^{XXXVI}. Ook zijn consumenten niet of nauwelijks op de hoogte van de geldende voorschriften voor installatie en plaatsing.

Machines (in de privésfeer)^{XXXVII}

Bij consumenten staat bij aankoop van machines veiligheid niet op de eerste plaats. Prijs, kwaliteit en technische eigenschappen komen eerst.

Veiligheid is wel van belang, maar consumenten gaan ervan uit dat de fabrikant zorg draagt voor een adequate veiligheid. Te veel leunen op de zorgplicht van de fabrikant leidt er toe dat feitelijke kennis over de veiligheid, dat wil zeggen over veilig gebruik, bij de consument te wensen overlaat. Na een ongeluk geven consumenten achteraf toe dat men het risico heeft onderschat.

Vooraf wordt informatie gezocht, voornamelijk op het internet. Vooral mannen kopen of huren machines (83%). Ze kopen deze vooral in fysieke winkels, met name in bouwmarkten voor doe-het-zelvers. Indien toch in een internetwinkel wordt gekocht, dan wordt vooral gekocht in een in Nederland gevestigde internetwinkel. Het kopen gebeurt over het algemeen niet in een opwelling. Vooraf wordt informatie gezocht, voornamelijk op het internet.

Het belangrijkste aspect van veiligheid vindt men de aanwezigheid van een instructieboekje of een gebruiksaanwijzing bij de machine. Als een machine niet voldoet aan de Europese wetgeving, dan moet deze volgens consumenten teruggeroepen kunnen worden. Men vindt het dus belangrijk dat de machine voldoet aan de Europese veiligheidseisen. Verder vindt men het belangrijk dat contactinformatie van de fabrikant beschikbaar is. Consumenten schatten de kans om zelf een ongeluk met een machine te krijgen laag in.

Naast kopers van machines is er een kleine groep consumenten die met name de wat zwaardere doe-het-zelf apparaten en aangedreven tuingereedschappen huurt.

Persoonlijke beschermingsmiddelen

Consumenten zijn niet bezig met niet-functionerende of falende persoonlijke beschermingsmiddelen. Dit blijkt uit onderzoek via sociale media als Twitter, Facebook en internetfora^{XXXVIII}. Bij een aantal sportactiviteiten is het dragen van specifieke persoonlijke beschermingsmiddelen verplicht, bijvoorbeeld een bitje en scheenbeschermers bij hockey.

Speelgoed

Ouders onderschatten regelmatig de snelheid waarmee kinderen zich motorisch ontwikkelen. Dit kan ertoe leiden dat kinderen hun ouders verrassen voordat deze de nodige voorzorgsmaatregelen hebben kunnen nemen^{XXXIX}. Consumenten zijn wantrouwend daar waar het gaat om chemische risico's. Goedkoop speelgoed kan 'chemisch' ruiken. Men maakt zich zorgen om gevaarlijke stoffen als ftalaten, bisfenol-A en lood^{XL} die aandacht in de media krijgen.

Speeltoestellen

Speeltoestellen nodigen kinderen uit tot het ontdekken en verkennen van de grenzen van hun vaardigheden. Dit is een onderdeel van het speelplezier. Speeltoestellen bieden kinderen daarom de mogelijkheid om te leren risico's in te schatten en gevaren te omzeilen. Het uitbannen van alle risico's in het ontwerp en de opstelling zou hier afbreuk aan doen. Het verkennen van grenzen maakt echter de kans dat er iets mis gaat ook groter. Daarom worden risico's op builen, schrammen, splinters en eenvoudige, incidentele breuken aanvaardbaar geacht.

Tatoeëren en piercen

Als consumenten zich oriënteren op een tatoeage of piercing dan doen ze dat door het bezoeken van websites van shops of studio's, het bevragen van familie, vrienden en kennissen, en het bezoeken van de website van de GGD. Uit onderzoek blijkt dat de artistieke kwaliteit belangrijker wordt gevonden dan de hygiëne en veiligheid. Complicaties na een behandeling worden vooral gezien als een gebrek aan nazorg door henzelf.

Over het algemeen worden de eerder omschreven gezondheidsrisico's niet herkend door de consument. Het nagaan of de ondernemer een vergunning heeft, zou een voor de hand liggend handelingsperspectief kunnen zijn. Echter, wanneer al bekend is dat de ondernemer een vergunningsplicht heeft, dan moet de betreffende website met vergunninghouders (www.veiligtatoeerenenpiercen.nl) wel bekend zijn en met een zeker gemak gevonden kunnen worden. Verder zou hij voor de behandeling aan de dienstverlener vragen moeten stellen over de behandeling en de nazorg^{XLI}.

Voor jonge consumenten speelt de prijs wel een rol met het gevaar dat ze terechtkomen bij illegale dienstverleners. Deze werken vaak tegen lagere prijzen, maar mogelijk ook minder hygiënisch.

Textiel^{XLII}

Uit onderzoek blijkt dat het merendeel van de Nederlandse consumenten behoefte heeft aan informatie over de gezondheidsrisico's van consumentenproducten waarin chemische stoffen zijn verwerkt. Over het algemeen beseffen consumenten, dat er chemische stoffen zitten in schoonmaak- en klusproducten. Dit besef is minder waar het textiel, meubels, verzorgingsproducten, cosmetica en speelgoed betreft.

Bijlage 26

Over het algemeen heeft de Nederlandse consument meer dan andere Europese consumenten vertrouwen in onafhankelijke consumentenorganisaties, verkopers en leveranciers, de overheid en de huidige regelgeving. Ook heeft de Nederlandse consument meer vertrouwen in de veiligheid van producten. Dit vertrouwen is zelfs de afgelopen jaren gestegen. Tabel 4^{XLIII} is hier een illustratie van.

Vraag: Wanneer u denkt aan alle consumentenproducten die momenteel op de markt zijn (in ons land), vindt u dan dat...

	EU 27		NL	
	FL358	2012-2008	FL358	2012-2008
in wezen alle consumentenproducten veilig zijn	12%	-5	20%	+5
een klein aantal consumentenproducten onveilig is	55%	+7	67%	+25
een groot aantal consumentenproducten onveilig is	27%	+9	9%	+5
hangt af van het product	3%	-10	2%	-36
weet niet	3%	-1	2%	+1

Bijlage 27

Kennis en bewustzijn van bedrijfsleven per productgroep

Attractietoestellen

Aangewezen keuringsinstanties geven aan dat niet voldoen van producenten aan de wettelijke verplichtingen voor ontwerp en productie vaak terug te brengen is op een gebrekkig kennisniveau. Dit blijkt tijdens de eerste keuring in de vorm van tekortkomingen die worden geconstateerd.

Exploitanten van attracties ervaren kwaliteitsverschil in de keuringen door aangewezen keuringsinstanties. Exploitanten van attractieparken zijn nog meer dan kermisexploitanten gevoelig voor (negatieve) publiciteit^{XLIV}.

De georganiseerde ondernemingen in deze marktsector zijn verenigd in de Nederlandse Kermisbond (NKB) en de Nationale Bond van Kermisbedrijfhouders (BOVAK).

Baby –en kinderartikelen

Over het algemeen opereert de groep fabrikanten en EU-importeurs weloverwogen en bewust en kent een hoog veiligheidsbesef. Als sprake is van niet naleven van regelgeving, dan komt dit meestal voort uit gebrek aan kennis en/of onduidelijkheid in de regelgeving. Ondernemers van babyspecialzaken verwachten een verdere verschuiving van verkoop naar het internet, en groei van de tweedehands handel. Er wordt niet expliciet aangegeven wat de mogelijke gevolgen voor de veiligheid zijn.

Biociden^{XLV}

Over het algemeen zijn in Nederland gevestigde fabrikanten goed op de hoogte van de regelgeving. Dit geldt ook voor distributeurs, die uit andere EU-lidstaten importeren en voor importeurs van buiten EU. Zij moeten immers beschikken over de kennis om de toelating en registratie te kunnen regelen en om productautorisatie aan te kunnen vragen.

Het kennisniveau bij distributeurs die fungeren als tussenhandel naar detailhandel en professionele gebruikers, zoals de wellness-sector, is lager. Er is een geringe kans dat niet-toegelaten biociden in hun handelskanalen terechtkomen. Deze kans is groter bij detailhandelaren. Uit de praktijk is gebleken dat hun kennis van de regelgeving betreffende biociden gering is. Zij vertrouwen op hun leveranciers.

Brancheorganisaties die op het terrein van biociden actief zijn, zijn Platform Biociden en NVZ/Nedefa.

Chemische stoffen Huishoudchemicaliën

Producenten van chemische stoffen hebben over het algemeen veel kennis over wet- en regelgeving. Ditzelfde geldt voor de afnemers – de producenten van mengsels – voor zover ze georganiseerd zijn in brancheverenigingen. Daarentegen is de kennis relatief laag bij importeurs van met name van trendproducten als decoratieve geurstoffen.

Bij importeurs van voorwerpen waar mogelijk onbedoeld stoffen vrij kunnen komen, is de kennis het laagst, terwijl het om een hele grote groep bedrijven gaat.

Voorbeelden van brancheorganisaties van producenten en importeurs van chemische stoffen in consumentenproducten zijn de Vereniging van de Nederlandse Chemische Industrie (VNCI; vooral basischemie), Nederlandse Vereniging van Zeepfabrikanten (NVZ), Nederlandse Aërosolen Vereniging (NAV), Vereniging van verf- en drukinkt fabrikanten (VVVF), Nederlandse Rubber-, Recycling- en Kunststoffindustrie (NRK), Verbond van Handelaren in Chemische Producten (VHCP), Nederlands Verbond van detailhandelaren in Verf en Wandbekleding (NVVW), Vereniging van winkelketens in de Doe Het Zelfbranche (VWDHZ) en Detailhandel Nederland.

Cosmetica

Stakeholders^{XLVI}

Het georganiseerde deel van de cosmeticasector, met als belangrijkste speler de branche-organisatie Nederlandse Cosmetica Vereniging (NCV), is bewust bezig met veiligheid. De NCV adviseert leden en, beheert een website waarin geadviseerd wordt over veilig gebruik. Men is zich bewust van het meldpunt www.cosmeticaklachten.nl^{XLVII}.

Het belang van veilige cosmeticaproducten wordt ook gedeeld door belangenorganisaties. Zo beveelt KWF Kankerbestrijding bijvoorbeeld het gebruik aan van veilige zonnecosmetica.

Draagbaar klimmateriaal

Ondernemers hebben moeite met het verschil tussen de Europese en Nederlandse wetgeving. Uit jurisprudentie waarin de maatregelen van de Nederlandse overheid getoetst zijn aan het Europese Verdrag dat het vrije verkeer van goederen in de Europese Ruimte regelt, blijkt dat de Nederlandse overheid in het gelijk is gesteld, op een enkele uitzondering na.

Voor professionele gebruikers en kopers van draagbaar klimmateriaal is er het Komo Klimkeur-certificaat. Dit is een vrijwillig keurmerk, opgezet door Nederlandse ladderfabrikanten. Naast voldoen aan nationale wetgeving en normen moet het product voldoen aan extra veiligheidseisen om in aanmerking te komen voor dit certificaat. Dit wil niet per se zeggen dat ladders die niet beschikken over dit certificaat minder veilig zijn of niet voldoen aan de regels. Het keurmerk speelt geen rol in het toezicht door de NVWA. Omdat consumenten ook professionele ladders kunnen gebruiken en kopen, kunnen ze met dit certificaat in aanraking komen.

De Vereniging van Steiger-, Hoogwerk- en Betonbekistingbedrijven (VSB) is een organisatie die zich bezighoudt met de branche draagbaar klimmateriaal.

Elektrotechnische producten^{XLVIII}

Kleine ondernemers binnen deze sector vinden dat ze weinig tijd en geld hebben om op de hoogte te blijven van de regels waar ze aan moeten voldoen. Grotere ondernemers die A-merken op de markt brengen, achten zich over het algemeen goed op de hoogte van de regels, wetten en normen. Echter, zij vinden dat de naleving van de regels bij kleine ondernemers en bij online ondernemers vaak lager is, omdat ze wat makkelijker uit het zicht van de NVWA kunnen opereren. Voor hen wordt de pakkans laag geschat. Breed wordt gedeeld dat een verandering van regels, wetten en normen niet tijdig zichtbaar wordt en snelle doorvoering ervan voor fabrikanten en importeurs daardoor niet altijd haalbaar is. De NVWA zou meer aandacht moeten besteden aan online ondernemers en 'cowboys' (branchevreemde handel). Er wordt binnen de Europese Unie nog steeds een groot verschil in regelgeving tussen lidstaten ervaren door ondernemers. Dit komt mogelijk door het verschil in toezichtaandacht tussen de lidstaten in plaats van verschil in regelgeving. Organisaties die zich met veiligheid bezighouden in de branche elektrotechnische producten, zijn Vereniging van Leveranciers van Huishoudelijke apparaten in Nederland (VLEHAN), Nederlandse Licht Associatie (NLA), Uneto-VNI en Vereniging Importeurs Verre Oosten (VIVO).

Gastoestellen

Fabrikanten en importeurs van gasnetafhankelijke gastoestellen zijn over het algemeen bewust bezig met veiligheid. Met name bij de EU-importeurs van gastoestellen voor recreatief gebruik – de zogeheten gasnetonafhankelijke toestellen – is niet altijd de kennis en het besef aanwezig om te beoordelen of voldaan is aan de administratieve en technische wettelijke eisen van vaak in het Verre Oosten gefabriceerde gastoestellen.

Enkele organisaties binnen de branche gastoestellen zijn de belangenorganisatie voor Nederlandse fabrikanten van cv-ketels en andere warmte- en warmwater voorzieningen (VFK) en de Vereniging voor Leveranciers Huishoudelijke apparaten Nederland (VLEHAN).

Machines (in de privésfeer)

De grote ondernemers zijn over het algemeen goed op de hoogte van productveiligheid en de daarbij horende regelgeving. Daarentegen ontbreekt het kleinere ondernemers vaak aan mogelijkheden (geld, personeel en tijd) om goed op de hoogte te blijven. Onveilige producten komen vooral voor in de internethandel en bij handelaren in goedkope B-merken, onbekende merken of merkloze producten.

Cirkelzagen, zaagmachines en snoeimachines worden door ondernemers genoemd als relatief onveilige producten. Dit heeft te maken met het bij de machine horende intrinsieke gevaar, waardoor bij onoordeelkundig gebruik sneller sprake is van serieuze gezondheidsschade (amputatie).

De Federatie Agrotechniek, Koninklijke Metaalunie, Hoofdbedrijfschap Detailhandel (HBD), Verhuren Nederland, Orgalime, de European Garden Machinery Federation (EGMF) en Eurocommerce zijn organisaties die te maken hebben met de machinebranche in de privésfeer.

Voedselcontactmaterialen

Brancheorganisaties in deze marktsector zijn onder andere de Federatie Nederlandse Levensmiddelen Industrie (FNLI), de Nederlandse Vereniging van Groothandelaren in Papier- en verpakkingsmaterialen (NVGP) en de Vereniging van Leveranciers van Huishoudelijke Apparaten in Nederland (VLEHAN).

Kennisinstituten op dit terrein zijn het Nederlandse Verpakkingscentrum (NVC), het Kennisinstituut Duurzaam Verpakken (KIDV) en het Kenniscentrum papier en Karton (KCPK).

Binnen onderdelen van de verpakkingssector is duurzaamheid een speciaal discussiepunt, bijvoorbeeld bij de inzet van nieuwe vezels uit lokale bronnen in de papier- en kartonsector. Men is zich ervan bewust dat alle potentiële effecten in de keten en de rest van de industrie moeten worden bekeken, en dat de rest van de industrie tijdig met alle relevante stakeholders bij de ontwikkeling moeten worden betrokken^{XLIX}.

Persoonlijke beschermingsmiddelen

Ondernemers die handelen in persoonlijke beschermingsmiddelen voor gebruik in de professionele sfeer beschikken vooral over kennis van persoonlijke beschermingsmiddelen en regelgeving. Ondernemers die handelen in persoonlijke beschermingsmiddelen voor consumenten lijken minder kennis te hebben van de regelgeving en de producten die ze verhandelen dan ondernemers die handelen in professionele producten.

Betwijfeld mag worden of (detail)handelaren die handel in persoonlijke beschermingsmiddelen ‘erbij doen’, zoals sportzaken, voldoende kennis hebben van een juiste keuze, toepassing en gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen^L. Dit geldt niet voor speciaalzaken voor bergsport en duiksport, waar voldoende kennis over deze middelen is. Organisaties in deze marktsector zijn AVAG (branchevereniging die zich inspant voor veiligheid, gezondheid en welzijn in de werkomgeving) en de European Safety Federation (ESF).

Speelgoed

De georganiseerde ondernemingen in deze marktsector, via brancheorganisaties als ORNES (Organisatie van Nederlandse Speelgoedleveranciers), GEBRA (Vereniging Gezamenlijke Branches) en de Europees brancheorganisatie TIE, zijn zich over het algemeen bewust van hun rol als het gaat om de kwaliteit en veiligheid van speelgoed.

Speeltoestellen

Brancheorganisaties die zich bezighouden met speeltoestellen zijn de branchevereniging Spelen&Bewegen, de brancheorganisatie van speeltuinverenigingen (NUSO) en de vereniging van Recreatieondernemers Nederland (RECRON).

Tatoeëren en piercen

Als het gaat om het gebruik van veilige tatoeage- en piercingmaterialen die voldoen aan de wettelijke eisen, dan zijn dienstverleners vooral afhankelijk van hun leveranciers. Zelf geven ze aan niet in staat te zijn om dit te beoordelen of te toetsen. Deze verantwoordelijkheid is er echter wel wanneer ze de materialen rechtstreeks vanuit het buitenland betrekken.

Het draagvlak voor het huidige vergunningenbeleid is onder ondernemers niet hoog. Er zijn bezwaren tegen de kosten en de korte geldigheidstermijn van de vergunning (3 jaar). Tatoeërders uiten twijfels bij de gehanteerde inspectiemethodiek van aangekondigde inspecties door de GGD bij de vergunningverlening, en bij het optreden van de inspecteur ter plaatse. De perceptie van de omvang van illegale praktijken is veel groter dan blijkt uit consumentenonderzoek. Niet alle gedachten achter de richtlijnen worden doorgrond. Overigens is er wel een groot draagvlak voor het hygiënisch werken.

Brancheorganisaties met activiteiten en/of leden die actief zijn op het terrein tatoeëren en piercen zijn de Belangenbehartiging voor Tatoeërders en Piercers (BVTP), de Nederlandse Juweliers- en uurwerkbranche (NJU), brancheorganisatie schoonheidsverzorging (ANBOS), en het Hoofdbedrijfschap Ambachten (HBA).

Het Landelijk Centrum voor Hygiëne en Veiligheid (LCHV) van het RIVM ontwikkelt hygiënerichtlijnen onder andere voor tatoeëren en piercen en adviseert gemeenten en GGD'en bij de uitvoering van hun inspectietaak tatoeëren en piercen. Daarnaast publiceert het LCHV samen met de NVWA regelmatig over actuele zaken, zoals over de registratie van vergunninghouders op de website www.veiligtatoeerenenpiercen.nl.

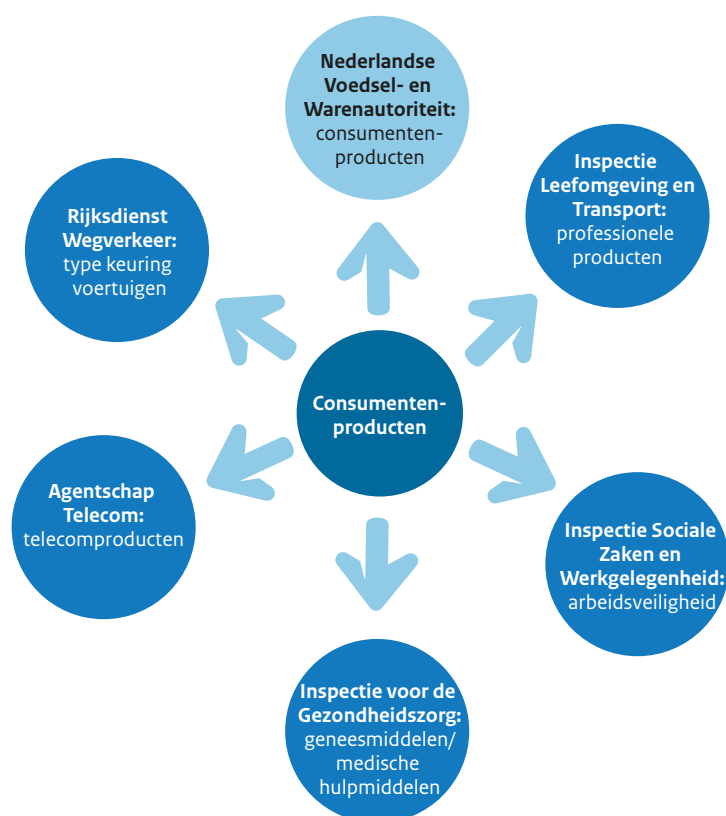
Textiel

De regelgeving is divers, zowel specifiek als niet-specifiek, en wordt door ondernemers vaak niet goed begrepen¹¹.

Brancheorganisaties die zich bezig houden met textiel zijn Modint (branchenetwerk van fabrikanten, importeurs, agenten en groothandelaren in kleding, modeaccessoires, tapijt en (interieur)textiel), de Vereniging van Grootwinkelbedrijven in Textiel (VGT) en INretail (brancheorganisatie in retail non-food).

Bijlage 28

Voor consumentenproducten is de NVWA niet de enige toezichthouder. Op het gebied van bijvoorbeeld verkeersveiligheid, energie, milieu, en gezondheid- en arbeid-gerelateerde aspecten zijn er andere toezichthouders voor consumentenproducten. Dit toezicht betreft veelal andere regelgeving. Onderstaande figuur geeft een overzicht van deze toezichthouders.

Figuur 3: Toezichthouders betrokken bij consumentenproducten

Bijlage 29

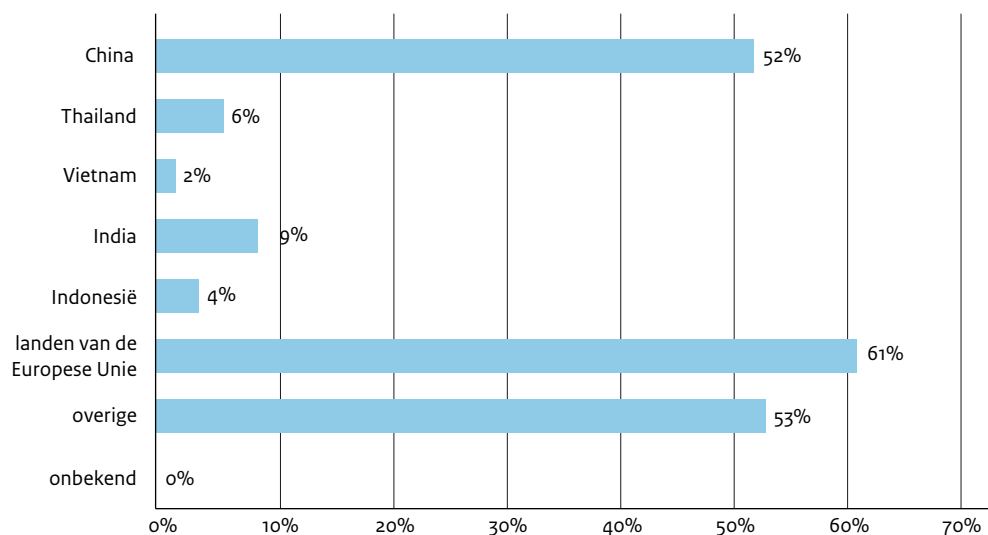
Tweedelijnstoezicht op AKI's en Nobo's

Voor bepaalde producten wordt in de wetgeving een conformiteitsprocedure voorgeschreven. Deze procedures dienen ertoe bij te dragen dat het –daarna- in de handel gebrachte product voldoet aan de daaraan gestelde wettelijke eisen. Deze procedures worden uitgevoerd door de minister van VWS aangewezen keuringsinstellingen. Als deze instellingen procedures uitvoeren die worden voorgeschreven in zuiver nationale (dus niet-Europese) wetgeving, dan heten ze Aangewezen Keuringsinstellingen (AKI's). Instellingen die procedures uitvoeren die zijn voorgeschreven in Europese wetgeving, heten Notified Bodies (NoBo's).

De NVWA houdt toezicht op deze keuringsinstanties voor in de wet beschreven keuringen van consumentenproducten. Dit zogenaemde tweedelijnstoezicht vindt plaats met hulp van audits en bijbehorend documentenonderzoek. Bovendien houdt de NVWA toezicht op de veiligheid van op de markt aangeboden producten door middel van controles en bemonstering, soms in combinatie met laboratoriumonderzoek. De signalen volgend uit deze productgerichte controles spelen een belangrijke rol in de uitvoering van het toezicht op de instanties. Ook certificatie en/of accreditatie van het kwaliteitssysteem van de AKI's wordt meegenomen bij het uitoefenen van het toezicht.

Bijlage 30

Het volgende figuur laat een overzicht zien van import uitgesplitst naar land. Aan importeurs is gevraagd waar zij hun producten vandaan halen. Enkele bekende risicolanden zijn specifiek voorgelegd. Import uit landen van de EU buiten beschouwing latend, laat de figuur zien dat importeurs het vaakst uit China importeren. Daarnaast worden op respectabele afstand India en Thailand genoemd. Daarbij valt op dat alle bedrijven die uit Thailand, Vietnam, India of Indonesië importeren, ook uit China importeren. Veel importeurs halen overigens tegelijkertijd ook producten uit landen van de Europese Unie^{LXV}.

Figuur 7: Importeurs uitgesplitst naar land herkomst goederen^{LXV}

Bijlage 31

Samenwerking met China en andere landen buiten de Europese Unie

Vanwege de grote handelsstroom uit China en de berichtgeving over onveilige en namaakproducten uit China is een speciale aanpak ontwikkeld. Het gaat hierbij om een aanpak bij de bron – de fabrikanten in andere landen buiten de Europese Unie – door afspraken te maken met de betreffende Chinese autoriteiten, over het aansluiten van het Chinese op het Nederlandse toezicht. In 2011 is voor productveiligheid een samenwerkingsovereenkomst (Memorandum of Understanding) gesloten met de Chinese toezichtautoriteit AQSIQ.

Zo'n 65% van de RAPEX-meldingen gaan over uit China afkomstige producten. Afgezet tegen het aandeel van goederen uit China (75%) is dat een relatief klein aantal. Desalniettemin vertegenwoordigen ze nog steeds een grote goederenstroom. Inzet van de samenwerking tussen Nederland en China is om te komen tot een naadloze export-import controleketen. Goederen die reeds in China zijn gecontroleerd op compliance met EUwetgeving kunnen dan in het kader van de buitengrenscontroles van de EU een speciale status krijgen (minder toezicht). Ook Zuid-Korea heeft aangegeven geïnteresseerd te zijn in een dergelijke vorm van samenwerking. Productielocaties zullen in de komende jaren gaan verschuiven. De snel stijgende loonkosten in China bevorderen dit. Productie verschuift daarmee naar landen als India, Indonesië, Thailand, Pakistan en Maleisië. Ook keert productie terug in de richting van Europa (Turkije) of de Verenigde Staten. Investeren in connecties met belangrijke productielanden buiten de EU is voor een effectief toezicht binnen de EU cruciaal.

Bijlage 32

Regelgeving aanpak fraude

Aanpak van fraude door de NVWA-IOD op het domein productveiligheid gaat in beginsel via de Warenwet. In de Warenwet zijn drie artikelen opgenomen waarvan overtreding ervan aangemerkt wordt als misdrijf (artikel 21 lid 2, artikel 27 lid 2 en artikel 30 lid 3 van de Warenwet). Deze 3 artikelen bieden in de praktijk in veel gevallen echter onvoldoende grond voor de inzet van de NVWA-IOD. Ten eerste omdat het bij deze artikelen in beginsel gaat om misdrijven met een gevangenisstraf van maximaal 2 jaar. Voor de inzet van bijzonder opsporingsmiddelen is dit onvoldoende, omdat er dan sprake moet zijn van een verdenking van een feit waarop voorlopige hechtenis is toegelaten. In beginsel is dit bij feiten met een stafbedreiging van maximaal 4 jaar gevangenisstraf. Er zal daarom aanvullend sprake moeten zijn van commune delicten zoals valsheid in geschrifte of oplichting.

Ten tweede bieden de 3 artikelen in de Warenwet inhoudelijk beperkte handvatten voor de NVWA-IOD. De artikelen 27 en 30 in de Warenwet zijn bijvoorbeeld te specifiek: artikel 27 is een verbod op het verwijderen, beschadigen of onleesbaar maken van een aangebracht merk van afkeuring op een technisch voortbrengel en artikel 30 is een verbod op het gebruik van een technisch voortbrengsel dat buiten gebruik is gesteld. In het derde artikel, artikel 21 Warenwet, staat dat de minister eerst moet gelasten dat de exploitant stopt met zijn handelingen indien waren, niet zijnde eet- of drinkwaren, gevaar opleveren voor de veiligheid of de gezondheid van de mens. Als degene die het betreffende waar verhandelt of heeft verhandeld, zich niet houdt aan de last van de minister dan is er pas sprake van een misdrijf. Doordat er eerst een last afgegeven moet worden aan de exploitant, kan er minder snel worden ingegrepen en kunnen de gevolgen van de overtreding langer doorgang vinden. Daarnaast zal de verdachte gealarmeerd zijn door het afgeven van de last waardoor de inzet van opsporingsbevoegdheden, zoals een telefoontap of een observatie, minder zinvol zal zijn.

Tot slot hebben veel bepalingen in de Warenwet betrekking op civielrechtelijke kwesties (bijvoorbeeld schending van merkenrecht). In die gevallen is een bestuurlijke afdoening door de toezichtsdivisie van de NVWA de geëigende afdoening.

Bijlage 33

Richtlijn algemene productveiligheid

De Richtlijn algemene productveiligheid schrijft voor dat uitsluitend veilige producten op de markt mogen worden gebracht en verhandeld. Het geeft een algemene (open) definitie voor wat als onveilig moet worden beschouwd. Ook geeft het een definitie van het begrip 'product'. Kort samengevat gaat het daarbij om voor consumenten bestemde producten, maar ook om producten waarvan, zonder dat zij expliciet bestemd zijn voor consumenten, redelijkerwijs mag worden verwacht dat zij door de consument kunnen worden gebruikt. Bij dit laatste kan worden gedacht aan bijvoorbeeld professionele apparatuur die in een gewone winkel wordt aangeboden.

De richtlijn dient als juridisch vangnet voor die producten die niet onder een meer specifieke productveiligheidsrichtlijn of -richtlijnen vallen. Die specifieke richtlijnen hebben weliswaar vaak brede scopes, maar voor vele soorten producten bestaan geen specifieke productveiligheidsrichtlijnen.

Voor die groepen geldt dus de Richtlijn algemene productveiligheid. We noemen dergelijke productgroepen in EU-verband 'niet-geharmoniseerd'.

De Richtlijn algemene productveiligheid is in Nederland geïmplementeerd in de Warenwet artikel 18 onder a en artikel 18a (handelsverbod onveilige producten) en in het Warenwetbesluit Algemene Productveiligheid (verplichtingen distributeurs, importeurs en fabrikanten).

Aandacht voor risicogroepen in productveiligheidsregelgeving

In productveiligheidswetgeving is vooral aandacht voor kinderen als risicogroep. Andere risicogroepen zoals ouderen en jongere volwassenen worden door de wetgever niet expliciet genoemd. Wel worden ze genoemd in veiligheidseisen van productnormen.

Bijlage 34

ICSMS

Naast het RAPEX-systeem bestaat inmiddels het ICSMS-systeem, waarin op termijn alle resultaten van door lidstaten onderzochte producten zijn opgenomen. Dit systeem heeft een publiek en besloten deel. ICSMS biedt alle gebruikers de mogelijkheid om doelgericht te zoeken. Er kan bijvoorbeeld gezocht worden naar afzonderlijke producten, maar ook naar testresultaten van hele productgroepen.

ICSMS (<https://webgate.ec.europa.eu/icsms/?locale=nl>) biedt alle gebruikers de mogelijkheid doelgericht te zoeken. Er kan bv. gezocht worden naar afzonderlijke producten, maar ook naar testresultaten van hele productgroepen. Men krijgt testresultaten van producten uit bepaalde landen, informatie over producten die onder bepaalde richtlijnen vallen, meldingen van beschermingsclausules, RAPEX-meldingen, maar ook informatie over fabrikanten, importeurs en handelaars. Een strikt systeem van toegangsrechten garandeert de vertrouwelijkheid. Systeem en gegevens zijn uiteraard beveiligd tegen onrechtmatige toegang.

Bijlage 35

Wetgeving chemische productveiligheid

Alle consumentenproducten bevatten of bestaan geheel uit chemische stoffen. Chemische stoffen mogen geen gevaar voor de volksgezondheid opleveren; of ze nu vrijkomen uit een voorwerp of als ‘zuiver’ eindproduct – als mengsel of enkelvoudig – in de handel worden gebracht. Een voorwerp is een object waaraan tijdens de productie een speciale vorm, of een speciaal oppervlak of patroon wordt gegeven dat in hogere mate dan de chemische samenstelling de functie bepaalt. Voorbeelden van ongewenste of verboden gevaarlijke stoffen die kunnen vrijkomen uit consumentenvoorwerpen zijn weekmakers uit zacht kunststof speelgoed, lood uit tajines, azokleurstoffen uit textiel, formaldehyde uit spaanplaat. Voorbeelden van mengsels of enkelvoudige (in principe toegelaten) chemische stoffen zijn cosmetica, zeep, verf, tatoea-ge-inkten en ethanol.

De Europese REACH-verordening beoogt de chemische veiligheid van stoffen, mengsels en voorwerpen te borgen. REACH staat voor Registratie, Evaluatie, Autorisatie en restricties van Chemische stoffen. Hierin is onder meer geregeld dat degene die chemische stoffen op de markt brengt, deze moet registreren en een veiligheidsbeoordeling moet (laten) uitvoeren. Ook is de toepassing van bepaalde stoffen in producten beperkt of verboden. Naast de veiligheidsbeoordeling dient de fabrikant of importeur op basis van de CLP-verordening (Classificatie Labelling and Packaging) de stof of het mengsel te classificeren en te etiketteren. De gevaarinformatie zal in de meeste gevallen gebaseerd zijn op de REACH-verordening. De belangrijkste elementen op het etiket zijn informatie over gevaren in de vorm van pictogrammen, signaalwoorden, aanduidingen et cetera en informatie over de hoeveelheid van de chemische stof in de verpakking. Daarnaast kan aanvullende informatie verplicht zijn vanwege andere wetgeving. Een aantal chemische stoffen mogen volgens de REACH-verordening niet of slechts zeer beperkt in consumentenproducten worden toegepast.

Specifieke wetgeving voor chemische productveiligheid

Specifieke veiligheidswetgeving wordt gemaakt omdat er specifieke risico's spelen bij bepaalde productcategorieën of bepaalde gebruikers. Een aantal voorbeelden zijn speelgoed, biociden en cosmetica.

De Speelgoedrichtlijn bevat een aparte paragraaf over chemische productveiligheid, omdat kinderen, met name baby's, veelvuldiger en intensiever in aanraking kunnen komen met schadelijke chemische stoffen (sabbelen, bijten, likken) en ook al bij lagere doses risico voor de gezondheid kunnen ondervinden. Bij materialen waarin voedsel wordt verpakt of die gebruikt worden in combinatie met voedsel, speelt vooral het probleem van de migratie van chemische stoffen uit de verpakking naar het voedsel. Daarom bestaat er een aparte Warenwetregeling verpakkingen en gebruiksartikelen waarin chemische eisen voor deze materialen zijn geregeld. Omdat er zoveel verschillende verpakkingen zijn, zijn er specifieke wettelijke regels gesteld voor keramiek, kunststof verpakkingen, folies en geregenereerde cellulose, metaal, papier en karton. Het merendeel van de regels voor genoemde verpakkingsmaterialen en gebruiksartikelen is momenteel nog niet Europees geharmoniseerd. Een uitzondering vormen kunststof verpakkingsmaterialen, keramische materialen en cellulose film, waarvoor wel Europees geharmoniseerde normen zijn vastgesteld.

Voor biociden is bijzondere Europese regelgeving (de Biocidenverordening), vanwege de bijzondere kenmerken van deze producten. Het gaat hier om producten die één of meer werkzame stoffen bevatten tegen schadelijke organismen, zoals stoffen die een bacteriëndodende werking hebben. Via een speciale beoordeling moet blijken of deze stoffen geen risico vormen voor de gezondheid of het milieu. Deze verordening regelt een voor deze stoffen voorgeschreven toelatingsprocedure.

Bijlage 36

Wetgevend kader CE-gemarkeerde producten

Richtlijnen

Wetgeving die zich richt op de veiligheid van specifieke productcategorieën zoals bijvoorbeeld speelgoed of elektrische apparaten, valt onder de vanaf 1985 ontwikkelde nieuwe aanpak richtlijnen^{LIII}. Deze productspecifieke richtlijnen zijn gemaakt omdat zich bij een bepaalde productgroep specifieke productrisico's kunnen voordoen. De wettelijk voorgeschreven keuringsprocedures (conformiteitsprocedures) voor deze producten zijn hierop afgestemd. De procedures voor deze keuringen kunnen variëren. Voor speelgoed bijvoorbeeld is een zogenoemde eigenverklaring van de producent voldoende, terwijl voor gastoestellen zwaardere procedures gelden; de zogeheten typekeuring. Om de zwaardere (keurings-)procedures uit te voeren, moeten producenten gebruik maken van keuringsinstellingen die door de lidstaten (in Nederland door VWS) zijn aangewezen en aangemeld bij de Europese Commissie, zogeheten Notified Bodies. Elk product dat voldoet aan de essentiële veiligheidseisen van een Nieuwe Aanpak Richtlijn en daarom rechtmatig is voorzien van de CE-markering, heeft vrije toegang tot de Europese markt. CE staat voor Conformité Européenne. Inmiddels is ongeveer 85% van de totale handelsomzet in producten binnen de EU genormaliseerd. De richtlijnen zijn nationaal geïmplementeerd in de Warenwet of op basis van de Warenwet in algemene maatregelen van bestuur en ministeriële regelingen.

Analoog aan de beschrijving van de Europese conformiteitprocedures die Europees breed zijn geïmplementeerd, kent Nederland nationale conformiteitprocedures die voortkomen uit nationale wetgeving. Deze zijn geregeld in het Warenwetbesluit attractie- en speeltoestellen (WAS). Hierin wordt voor attracties een nieuwbouwkeuring en een periodieke jaarlijkse keuring voorgeschreven², en voor speeltoestellen een eenmalige keuring. Ook kan er bij eenvoudig ontworpen speeltoestellen sprake zijn van keuring van een typekenmerkend monster. De keuringsinstellingen die dit mogen doen, worden aangewezen door de minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport; de zogeheten aangewezen (keurings)instellingen (AKI's).

(info van site RVO.nl: <http://www.rvo.nl/onderwerpen/tools/wet-en-regelgeving/eu-wetgeving/ce-markering/overzicht-ce-richtlijnen>)

² Sinds 25 mei 2016 is de periodiciteit van het keuringsregime in het WAS voor attracties gewijzigd. Voor attracties die niet bestemd zijn voor permanente installatie geldt nog steeds een jaarlijkse keuring. Voor permanent geïnstalleerde attracties geldt een jaarlijkse, twee- of driejaarlijkse keuring. De periodiciteit hangt af van de criteria gesteld in de Nadere regels attractie- en speeltoestellen.

Bijlage 37

Productnormen

De veiligheidseisen die in de nieuwe aanpak richtlijnen zijn opgenomen, beperken zich in de meeste gevallen tot de essentiële veiligheidseisen. Invulling met concrete product- en onderzoekseisen vindt plaats in geharmoniseerde Europese Productnormen. Dit zijn door de Europese normalisatie instelling CEN ontwikkelde normen, vaak in opdracht van de Europese Commissie. Na positieve beoordeling door de Europese Commissie op deugdelijkheid worden deze productnormen aangewezen en worden de referentie-nummers ervan gepubliceerd in het publicatieblad van de Europese Unie, en zijn daarmee meteen rechtsgeldig.

Wanneer voldaan wordt aan deze niet-wettelijk verplichte productnormen, dan levert dat het vermoeden op dat het product voldoet aan de wettelijke essentiële veiligheidseisen die in de richtlijnen zijn gesteld. De term ‘vermoeden van overeenstemming’ wordt gebruikt omdat de normen vanwege hun vaak lange ontwikkeltijd niet altijd de laatste stand van de techniek weergeven, omdat inzichten over minimale veiligheidsniveaus kunnen wijzigen, bijvoorbeeld op basis van nieuwe wetenschappelijke inzichten, of omdat een fabrikant anderszins kan aantonen dat het product veilig is.

Als normen ontbreken of niet meer voldoen

Voor innovatieve producten zijn de geldende productnormen niet altijd geschikt of toereikend. De wetgever biedt daarom de mogelijkheid aan de fabrikant om andere, nieuwe technische oplossingen toe te passen die een gelijkwaardig veiligheidsniveau geven. In dat geval moet de fabrikant kunnen aantonen dat zijn product voldoet aan de verplichte essentiële veiligheidseisen, waarbij niet de geldende productnorm hoeft te worden of kan worden gebruikt.

Daarnaast zijn er niet voor elke productcategorie specifieke productnormen ontwikkeld of beschikbaar. Om aan te tonen dat zo'n product wel aan de essentiële veiligheidseisen voldoet, dient de fabrikant onderzoek te laten verrichten. Daarbij kan gebruik gemaakt worden van andere algemeen bekende (geaccepteerde) bronnen waaruit het veiligheidsniveau van het product kan worden afgeleid, zoals bijvoorbeeld Amerikaanse normen.

Bijlage 38

Voorlichtingscampagnes

In 2015 zijn de resultaten van onderzoek aan tatoeage-inkten in de periode 2008-2013 gepubliceerd in combinatie met de voorlichtingscampagne 'Think before you ink', waarmee de NVWA consumenten wijst op de risico's het zetten, hebben en laten verwijderen van tatoeages.

In de periode 2010-2015 hebben VeiligheidNL en de NVWA jaarlijkse voorlichtingscampagnes over de nieuwe etikettering op huishoudchemicaliën uitgevoerd. Voorbeelden zijn 'Kinderen zien dingen anders', 'de Etikettenloterij' en 'Geef kinderen geen keus' (<http://www.nieuwe-etiketten.nl/campagnes.html>). Deze campagnes hadden als doel de bewustwording van de gevaren verbonden aan het gebruik van chemische consumentenproducten te stimuleren en consumenten te wijzen op het handelingsperspectief dat voor veilig gebruik wordt gegeven via de etiketten op deze chemische consumentenproducten.

Bijlage 39

Aantal inspecties AKI's en NoBo's

2012	17
2013	18
2014	13
2015	14

Bijlage 40

Optreden bij overtredingen van wet- en regelgeving

Zoals eerder aangegeven is de kern van het toezicht van de NVWA 'zacht waar het kan, hard waar het moet'. Dit betekent dat de NVWA ingrijpt als een Nederlandse ondernemer zich niet aan de regels en normen houdt. De NVWA legt dan bestuurlijke of strafrechtelijke maatregelen op. Het interventiebeleid van de NVWA is te vinden op de website van de NVWA (<https://www.nvwa.nl/over-de-nvwa/inhoud/hoe-de-nvwa-werkt/toezicht-maatregelen-en-boetes/interventiebeleid/interventiebeleid-productveiligheid>). Naast een algemeen interventiebeleid staat daar ook een specifiek interventiebeleid voor productveiligheid.

In de teksten over de subdomeinen worden in een tabel met het aantal inspecties de aantallen maatregelen vermeld. Dit zijn overtredingen (risicoklasse C) en ernstige overtredingen (risicoklasse B). Bij een overtreding volgt in de meeste gevallen een schriftelijke waarschuwing (hierna afgekort met SW) en moet de verhandeling van het product worden gestaakt. Bij een ernstige overtreding wordt in het geval van een bestuursrechtelijk traject een rapport van bevindingen opgemaakt dat uiteindelijk kan leiden tot een bestuurlijke boete, of er wordt, in het geval van een strafrechtelijk traject, een proces-verbaal (PV) opgemaakt. Dat kan leiden tot boetes, het staken van de handel, maar ook, wanneer er sprake is van een ernstig gezondheidsrisico voor de consument, een terughaalactie (recall).

Bijlage 41

Verder zijn er samenwerkingsverbanden van NVWA/productveiligheid met een of meerdere inspecties op specifieke toezichtgebieden:

- NVWA/ILT/ISZW/SODM: toezicht op REACH en CLP (afstemming toezicht)
- NVWA/ILT: toezicht op biociden (bespreken grensvlakproducten)
- NVWA/IGZ: toezicht op geneesmiddelen, medisch hulpmiddelen, cosmetica (bespreken grensvlakproducten), cosmetische sector
- NVWA/ILT/AT: onderzoek van LED-verlichting (gepubliceerd in april 2015)

Bijlage 42

De meeste consumentenproducten die in Nederland worden verhandeld, worden ook in de andere lidstaten van de EU aangeboden. Handelsketens reiken over landsgrenzen heen. Het ligt daarom voor de hand dat toezichthouders in Europa samenwerken. Niet alleen om dubbel werk en overlap te voorkomen, maar ook om ervoor te zorgen dat er voor alle actoren in de markt een zogeheten “level playing field” ontstaat dat ernaar streeft dat alle ondernemers in Europa zoveel mogelijk op gelijke wijze toezicht ondergaan. De Europese Commissie ondersteunt samenwerking tussen lidstaten en de landen buiten de EU waar handelsverdragen mee zijn gesloten (zogeheten EFTA/EEA-landen) door financiële ondersteuning te geven aan toezichthouders voor gezamenlijke acties binnen het domein productveiligheid (zie tabel 3). Het Europese samenwerkingsverband van toezichthouders op het gebied van productveiligheid, PROSAFE, speelt hierbij een coördinerende rol. De samenwerking richt zich met name op het testen van producten, het uitvoeren van risicobeoordelingen, marktcontroles en het uitwisselen van deskundigheid gerelateerd aan markttoezicht op consumentenproducten^{LIV}.

Tabel 3. Overzicht van Joint Actions van PROSAFE in 2011 - 2015, waaraan NVWA bijdraagt

2011	Kinderwagens en badzitjes, batterijladers, grasmaaiers
2012	Nanotechnologie in cosmetica, koordjes in kinderkleding, CO detectors, ladders
2013	Speelgoed voor kinderen jonger dan 3 jaar, kinderbedjes en campingbedjes, kleding chemische risico's, rookdetectors
2014	Geluidsspeelgoed, traphekjes, LED en CFL verlichting, energielabelling en eco-design.
2015	Fopspenen en fopspeenkoordjes, zorgstoffen in plastic speelgoed, huishoudelijke apparaten

Op het terrein van chemische stoffen in consumentenproducten (REACH, CLP, biociden) vindt de Europese samenwerking tussen Europese toezichthouders plaats in FORUM. Dit is bij het Europees Chemicaliën Agentschap (ECHA) ondergebracht. De volgende door FORUM gecoördineerde Europese samenwerkingsprojecten zijn uitgevoerd:

- REACH-en-Force 1 (REF1): project over de registratie, pre-registratie en veiligheidsinformatiebladen;
- REACH-en-Force 2 (REF2): project over verplichtingen van ‘downstream users’- formuleerders van mengsels;
- REACH-en-Force 3 (REF3): project met Douane over de registratieverplichtingen van producenten, importeurs en zogenaamde ‘only representatives’.

Bijlage 43

Ontwikkelingen op korte termijn ten aanzien van risico's per productgroep

Attractietoestellen

Er zijn voor deze productgroep geen relevante ontwikkelingen te melden.

Baby- en kinderartikelen

Er zijn voor deze productgroep geen relevante ontwikkelingen te melden.

Biociden

Er worden steeds meer professionele producten via internet bereikbaar voor consumenten, terwijl voor gebruik van veel van die middelen vakbekwaamheid verplicht is. De aanschafdrempel bij aankoop via internet is laag. Het gebruik van deze professionele middelen in de privésfeer kan tot problemen leiden. Concentraties van werkzame stoffen zijn vaak hoger en voor gebruik is vaak vakbekwaamheid vereist. Er is sinds 31 maart 2016 een verbod voor professioneel gebruik van alle gewasbeschermingsmiddelen (waaronder glyfosaat) op verhardingen buiten de landbouw^{LV}. Professioneel gebruik op overige (niet-verharde) terreinen buiten de landbouw is verboden per 1 november 2017. Voor particulier gebruik is de doelstelling: een halvering van de verkoop van glyfosaat in 2016. In verband hiermee zal de voorlichting aan consumenten worden geïntensiveerd.^{LVI}

Cosmetica

Het aanbod aan cosmetische producten uit landen buiten de EU, met name uit China, blijft groeien.

Toezicht op EU-importeurs wordt daarom belangrijker.

Fraude met cosmetische producten. Dure parfums worden nog steeds nagemaakt, terwijl er geen zekerheid is dat de samenstelling veilig is. Het gebruik van decoratieve cosmetica vindt op steeds jongere leeftijd plaats. Omdat de huidige risicobeoordelingsmethoden voor cosmetica niet op jongeren is gericht, is het onduidelijk of deze toepassing van cosmetica voldoende veilig is.

Er is een toename van grensvlakproducten. Dat vergt meer aandacht van beleid en toezichthouders. Het gaat dan om cosmetische producten die tevens een medische, desinfecterende of gezondheidsfunctie hebben of die dit claimen en daarom vallen binnen de scope van meerdere wetten.

De toepassing van nanotechnologie in cosmetische producten zet door, terwijl er nog steeds geen volledige kennis is over veilige toepassing van nanomaterialen in consumentenproducten.

Chemische stoffen in consumentenproducten

Binnen de EU wordt discussie gevoerd over de reikwijdte van REACH en de relatie/overlap met specifieke productwetgeving. De vraag daarbij is of alle eisen aan chemische stoffen, die nu nog op verschillende manieren in specifieke regelgeving zijn opgenomen, in REACH zouden moeten worden opgenomen. Zweden wil REACH gebruiken om meer aandacht te krijgen voor gevaarlijke stoffen in textiel. Duitsland wil uitbreiding van de scope van REACH voor geïmporteerde voorwerpen.

Al verschillende jaren is de Commissie bezig met criteria op te stellen voor hormoonverstorende stoffen. Op 15 juni 2016 heeft de Commissie de conceptcriteria voor gewasbeschermingsmiddelen en biociden gepubliceerd. Daarnaast wordt in de toekomst mogelijk bekeken wat de gevolgen zijn voor andere regelgeving, waaronder REACH^{LVII}. Er is een tabel beschikbaar van stoffen die onder andere in REACH zijn gereguleerd en die mogelijk vallen onder de criteria van hormoonverstoring. Hormoonverstorende stoffen zullen de komende jaren naar verwachting steeds meer aandacht van het toezicht vragen, gelet op de grote maatschappelijke impact van deze stoffen.

Bij geïmporteerde voorwerpen die van buiten de EU komen, kunnen stoffen waarvan levering binnen de EU al langzaam is gestopt (vallende onder autorisatie) nog op de Europese markt worden gebracht. Deze maas in de wet dient op Europees niveau nog aangepakt te worden.

Draagbaar klimmaterieel

Er wordt al jaren gewerkt aan een verbetering van het veiligheidsniveau van de Europese normen voor ladders, trappen en opstapjes. Vanwege het uitblijven van resultaten bereidt een Europese werkgroep eisen voor conform de huidige inzichten en resultaten van risicobeoordelingen voor publicatie in het Publicatieblad van de Europese Unie. In dit verband wordt ook gewerkt aan een geaccepteerde adequate methode voor het onderzoeken van de glijweerstand van ladders.

Elektrotechnische producten

Nieuwe technologieën op elektrotechnische gebied dienen zich regelmatig aan en vragen om aanpassing van normen. Normen spelen een belangrijke rol in de uitvoering en handhaving van de wetgeving. Een voorbeeld is de technologische ontwikkeling van LED-lampen. Ook de toenemende behoefte aan 'draagbare elektriciteit' in bijvoorbeeld doe-het-zelf apparaten of smartphones leidt tot technische ontwikkelingen in energieopslag en randapparatuur.

Uit onderzoek naar gedrag van kinderen tussen 15 maanden en 5 jaar blijkt dat deze leeftijdsgroep steeds zelfstandiger wordt in het gebruik van elektrotechnische producten als bijvoorbeeld magnetrons^{LVIII}, smoothiemakers (blenders) en allerlei op afstand bestuurbare apparaten. Fabrikanten houden hier (nog) onvoldoende rekening mee. Wat dit betekent voor de veiligheid, is onbekend.

Wetgeving wordt steeds complexer. Elektrotechnische producten moeten aan steeds meer richtlijnen voldoen. Een koelkast moet bijvoorbeeld voldoen aan de Laagspanningsrichtlijn, de Richtlijn ecodesign, Energie-etiketteringsrichtlijn, Richtlijn elektromagnetische compatibiliteit, Richtlijn beperking van gevaarlijke stoffen en de Richtlijn radioapparatuur wanneer zend- en ontvangstmogelijkheden zijn ingebouwd.

Gastoestellen

De samenstelling van het aardgas gaat op termijn veranderen door de invoer van aardgas van buiten Nederland vanwege uitputting en vermindering van de gaswinning in Nederland. Er kunnen veiligheidsrisico's ontstaan wanneer de eigenschappen van het geïmporteerde aardgas teveel afwijken. Met ingang van 2017 moeten toestellen die worden verhandeld, geschikt zijn of eenvoudig geschikt gemaakt kunnen worden voor de nieuwe aardgassamenstelling.

Machines

Het wordt steeds eenvoudiger om partijen machines vanuit andere landen buiten de Europese Unie via internet te bestellen en aan te bieden op de Europese markt. Hierdoor neemt de kans toe dat machines worden geïmporteerd door onoordeelkundige (gelegenheids)importeurs.

Consumenten kunnen steeds meer beschikken over professionele apparaten, hetzij door aankoop, hetzij door huur. Deze apparaten hebben meestal hogere vermogens, zijn zwaarder en vragen ervaring en kennis in het gebruik en de omstandigheden waarin het gebruik plaats moet vinden. Ze zijn daarom relatief risicovol.

Innovatieve producten die nu op de Europese markt worden aangeboden, kunnen mogelijk nog niet-geïdentificeerde intrinsieke gevaren bevatten. Innovatief zijn zogeheten multitools met een hoogfrequente, oscillerende zaagbeweging, die hierdoor een redelijke beveiliging biedt tegen zaag- en snijwonden. Voorbeelden van innovatieve producten met mogelijk nog niet-geïdentificeerde intrinsieke gevaren zijn 3d-printers en drones.

Voedselcontactmaterialen

In de EU is er discussie over de huidige wettelijke eisen voor chemische stoffen in voedselcontactmaterialen. Binnen enkele jaren worden de eisen waarschijnlijk aanzienlijk strenger, voor lood en cadmium. Mogelijk worden er ook eisen gesteld aan andere zware metalen, als antimoon, arseen, barium, chroom, kobalt, kwik, nikkel, aluminium en selenium.

In de EU wordt verder gesproken over de vraag of het verbod op polycarbonaat babyflesjes uit zou moeten worden gebreed naar andere producten waarin Bisfenol A zit. Dit is nodig omdat enkele landen, bijvoorbeeld Frankrijk, al een verbod hebben. Dit wordt gezien als niet bevorderlijk voor de vrije handel op de interne markt. Door toenemende kennis over stoffen die mogelijk een hormoonverstorende werking hebben, zijn meer van dit soort discussies te verwachten.

Nanotechnologie kan ook worden gebruikt in sommige voedselverpakkingen en -containers. Zo worden nanozilverdeeltjes gebruikt om hun antibacteriële eigenschappen. Deze deeltjes kunnen naar voedsel migreren en vervolgens in het lichaam terechtkomen. Er is meer kennis nodig over de mogelijke risico's van nanomaterialen.

De toegenomen focus op gezondheid en voedselkwaliteit leidt tot meer aandacht voor onder meer de houdbaarheid van voedsel^{LIX}. Hierbij speelt de keuze voor het soort verpakkingsmateriaal een belangrijke rol.

Er is een tendens naar duurzamere verpakkingen. Er wordt een groei verwacht van 20 tot 30% in 2020. Zo zijn er verpakkingen op basis van zetmeel, gewonnen uit aardappels en mais. Ook is er meer aandacht voor het recyclen van gelamineerde verpakkingen. Bij beide ontwikkelingen is het van belang dat de industrie aandacht heeft voor de veiligheids- en gezondheidsaspecten.

Persoonlijke beschermingsmiddelen

Op 31 maart 2016 is de Verordening (EU) 2016/425 inzake persoonlijke beschermingsmiddelen gepubliceerd. Deze vervangt de Europese PBM-richtlijn. De verordening maakt geen onderscheid meer tussen professioneel gebruik en gebruik door consumenten. In de praktijk betekent het dat ook ovenhandschoenen voor privégebruik als persoonlijk beschermingsmiddel worden aangemerkt. De nieuwe PBM-erordening kent een transitie-periode van 2 jaar³.

De periode van uitsluitend reactief toezicht sinds 2008 wordt beëindigd. Op verzoek van het ministerie van VWS wordt in 2016 gestart met proactief toezicht op, en voorlichting en communicatie over gehoorbescherming vanwege het convenant 'Preventie gehoorschade muzieksector'. Voorafgaand daaraan onderzocht de NVWA in samenwerking met de Nationale Hoorstichting, in 2015/2016 het functioneren van gehoorbescherming tijdens concerten^{LX}.

Speelgoed

Er is een toename van speelgoed dat met kleine batterijtjes, zoals knoopcellen, wordt gevoed. Inslikken van knoopcellen kan inwendige verwondingen veroorzaken en leiden tot verstikking. Er is door de Europese Commissie een campagne gevoerd om het publiek te waarschuwen voor de gevaren van knoopcellen. De eisen voor het geluidsniveau van speelgoed zijn verscherpt om gehoorbeschadiging op jonge leeftijd te voorkomen. Daarmee wordt het risico op gehoorschade door gebruik van dit soort producten verkleind.

Speeltoestellen

Natuurlijk spelen in een stedelijke omgeving is een relatief nieuw fenomeen. Het gaat hierbij om speeltoestellen die zijn gemaakt van natuurlijke materialen en speelplaatsen die in een natuurlijke omgeving zijn geplaatst. De veiligheidsbeoordeling door de AKI's blijft hier een belangrijke veiligheidsborging. Kinderen brengen minder tijd door met buiten spelen en het geboortecijfer neemt al jaren af, zodat er minder behoefte is aan nieuwe speeltoestellen. Hierdoor, en door de economische crisis, hebben gemeenten bezuinigd op de aanschaf van speeltoestellen, en op het beheer door verwijdering van speeltoestellen^{LXI}.

³ De Richtlijn 89/686/EEG wordt ingetrokken op 21 april 2018. Per dezelfde datum treedt de verordening in werking, met uitzondering van de artikelen 20 t/m 36 en artikel 44 die op 26 oktober 2016 in werking treden. Artikel 45, lid 1, treedt in werking op 21 maart 2016.

Mede als gevolg van het terugtreden van gemeenten is er een toename van burgerinitiatieven die zijn gericht op plaatsing en onderhoud van speeltoestellen in de openbare ruimte. Vraag is wat dergelijke initiatieven (gaan) betekenen voor het toezicht van de NVWA.

De innovatie van speeltoestellen richt zich momenteel voornamelijk op interactief gebruik van speeltoestellen met computergame-achtige elementen. Een voorbeeld is een spel waar kinderen bouwen met blokken die gaan trillen bij harde geluiden en kalmeren na aanraking. Bij een ander spel lopen kinderen in een 'woud van bomen' waarin ze elkaar via LED-lampjes kunnen aanvallen, mits ze sierlijk bewegen^{LXII}. De risico's die deze ontwikkelingen met zich meebrengt zijn nog onbekend. Ook hier speelt de veiligheidsbeoordeling door een AKI een belangrijke rol.

Er lijkt een toename van speeltoestellen die gecombineerd worden met water, bijvoorbeeld opblaasbare toestellen enigszins gelijkend op springkussens die op open zwembad of zwembaden worden gelegd. Een ander voorbeeld is de waterbal, waarbij een kind in een grote transparante bal over het water rolt. De mogelijke nieuwe risico's hiervan zijn nog niet bekend.

Tatoeëren en piercen

Het aantal mensen dat een tatoeage neemt, groeit nog steeds. Ook neemt de omvang van de tatoeages toe. Het aantal shops is de afgelopen 5 jaar gegroeid met zo'n 40%. De verwachting is dat dit aantal ook in de komende jaren nog verder zal groeien. Daarmee groeit ook de noodzaak om te investeren in toezicht op deze sector.

De Europese Commissie onderzoekt of de eisen aan tatoeagekleurstoffen Europees geharmoniseerd kunnen worden. Bekeken wordt of dit via de REACH-verordening kan. Dit zal ook leiden tot geharmoniseerde analysemethoden. Uitgangspunt zijn de eisen die zijn opgenomen in een (vrijwillige) richtlijn van de Raad van Europa. De eisen die daarin staan, zijn al opgenomen in het huidige Warenwetbesluit. Voordeel van deze harmonisatie is dat importeurs of fabrikanten van tatoeage-inkten in alle lidstaten aan dezelfde eisen moeten voldoen en dat op Europees niveau kan worden samengewerkt in het toezicht op en de handhaving van tatoeëren.

Huidige nationale wetgevingen en de richtlijn van de Raad van Europa gaan nu nog uit van lijsten met stoffen die niet in tatoeagekleurstoffen mogen voorkomen (negatieve lijsten). Doelstelling is echter om uit te gaan van positieve lijsten. Alleen de stoffen die op deze positieve lijsten staan, mogen dan nog worden gebruikt. Onder de Raad van Europa is een werkgroep bezig om criteria op te stellen (testmethoden) waaraan voldaan moet worden voordat een stof op de positieve lijst wordt geplaatst.

In Europees normalisatie (CEN-)verband wordt gewerkt aan Europese hygiënevoorschriften voor tatoeage-shops. Nederland, Duitsland, Engeland en Frankrijk hebben hierin het voortouw genomen. De respectievelijk nationale voorschriften vormen hiervoor de basis.

Voor de aanpak van de cosmetische sector is door de minister van VWS uitgesproken dat na inwerkingtreding van de wetwijziging van de wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (wet BIG) het beroepsmatig laseren een voorbehouden handeling wordt^{LXIII}. Dat betekent dat alleen door of onder toezicht van een BIG-geregisteerde hulpverlener (een arts of huidtherapeut) mag worden toegepast.

Textiel

De aandacht voor nieuwe producten richt zich momenteel op textiel waarbij nano-coatings worden gebruikt. Dit is met actieve stoffen (biociden) behandelde textiel, zogenoemde treated articles. De aandacht komt voort uit de onbekendheid van het effect van nanodeeltjes, en daardoor de onbekendheid van mogelijke gezondheidsrisico's en milieu.

Slimme innovaties in textiel waarbij allerlei functionaliteiten aan textiel worden toegevoegd (bijvoorbeeld toevoegen van cosmetica aan textiel dat langzaam wordt afgegeven (cosmetotextiel) of het toevoegen van stoffen die kleding van kleur doen veranderen, sensoren om hartslag te meten, bacteriedodende middelen^{LXIV}, van zonnecellen). De toegevoegde stoffen of materialen moeten in combinatie met het textiel voldoen aan de relevante regelgeving.

De Commissie heeft in 2014 onderzoek in het kader van de Textielverordening uitgevoerd naar de relatie tussen chemische stoffen in textiel en allergische reacties. Begin 2016 is een internetconsultatie uitgevoerd naar een voorgenomen restrictie voor CMR-stoffen in textiel. Dit zal op termijn leiden tot nadere eisen aan dit type stoffen in textiel.

Er vindt een steeds verdere verschuiving plaats van handel via winkelkanalen naar handel via internet. Met name van textiel dat direct van buiten de EU op het internet wordt gekocht, is het onbekend of het voldoet aan de Nederlandse en Europese regels.

Bijlage 44

Tabel 16. Overzicht totaal aantal signalen (meldingen, klachten) ten behoeve van toezicht productveiligheid in de periode 2012 - 2015

	vragen	klachten	meldingen	totaal
2012	863	1025	526	2414
2013	922	1090	383	2395
2014	966	1177	445	2588
2015	754	1075	503	2332
Totaal	3505	4367	1857	9729

Totale van subdomeinen/productgroepen, inclusief Richtlijn algemene productveiligheid en groep 'overige signalen'

Eindnoten (bijlagen)

- I Centraal Bureau voor de Statistiek: Doodsoorzakenstatistiek 2015
- II VeiligheidNL: Ongevallen en Bewegingen in Nederland 2006-2014
- III Stam, C., Fabrie, M.: Ongevallen met speelgoed: een analyse van toedrachten. VeiligheidNL, augustus 2013.
- IV Cotterink, M., Draisma, C.: Risicovolle consumentenproducten, VeiligheidNL, maart 2015 en update tabellen 1 en 2 in oktober 2016.
- V Cotterink, M., Draisma, C.: Risicovolle consumentenproducten, VeiligheidNL, maart 2015 en update tabellen 1 en 2 in oktober 2016.
- VI Ecommerce Europe: European B2C e-commerce reports 2014, september 2014; www.ecommerce-europe.eu
- VII Thuiswinkel Markt Monitor Q2 2016
- VIII Thuiswinkel Markt Monitor Q2 2016
- IX Cotterink, M., Draisma, C.: Risicovolle consumentenproducten, VeiligheidNL, maart 2015 en update tabellen 1 en 2 in oktober 2016.
- X NVWA: Baby- en kinder artikelen – fopspenen factsheet screening van de markt, april 2015.
- XI NVWA: Kinderstoelen 2015: onderzoek naar de veiligheid van hoge kinderstoelen, januari 2016.
- XII Prosafe: Joint action 2013 GPSD, Final technical report, cots covering the period 1 January 2013 - 30 april 2015, February 2016.
- XIII Prosafe: Five Consumer Products, Joint Market Surveillance Acton, Final Implmentation Report covering the period 1 January 2011 - 30 April 2013, Juni 2013.
- XIV Prosafe: Final Technical Report Ladders covering 1 January 2013 - 30 April 2015, januari 2015. http://prosafe.org/images/Documents/JA2012/JA2012_D11_2LD_Final_Technical_Report_Ladders.pdf
- XV NVWA: Factsheet leeftijdscontrole bij gebruik van zonnebanken, juni 2014.
- XVI NVWA: Factsheet *Food Contact Materials* in de levensmiddelenindustrie 2014, juni 2015.
- XVII NVWA: Vingerverf 2015: Onderzoek chemische stoffen en beoordeling etiket. November 2015.
- XVIII Prosafe: Joint action 2013 GPSD, Final technical report toys intended for children under 3 years, januari 2016 .
- XIX NVWA: Resultaten onderzoek van kleurstoffen voor tatoeages en permanente make-up in de periode 2008 – 2013, November 2014.
- XX NVWA: Polycyclische aromatische koolwaterstoffen (PAK's) in tatoeagekleurstoffen, februari 2015.
- XXI NVWA: Handhavend optreden tegen illegale tatoeëerders en piercers en overtreders van de leeftijdgrenzen voor een tatoeage of piercing 2011 - 2014, september 2015.
- XXII NVWA: Onaangekondigde hygiëne-inspecties tatoeage en piercing, 2 juli 2013.
- XXIII VeiligheidNL: Helpt jonge kinderen verkiest huishoudchemicaliën boven speelgoed, 2015. <https://www.veiligheid.nl/organisatie/actueel/nieuws/jonge-kinderen-huishoudchemicalien>
- XXIV Europese Commissie: Houdingen van consumenten ten opzichte van grensoverschrijdende handel en consumentenbescherming, 6 juni 2013 (Flash Eurobarometer 358)
- XXV Europese Commissie: Endocrine disruption. http://ec.europa.eu/health/endocrine_disruptors/policy/index_en.htm
- XXVI TNS Political & Social (op verzoek van de Europese Commissie): Retailer's attitudes towards cross-border trade and consumer protection, 6 June 2013 (Flash Eurobarometer 359)
- XXVII NVWA/VeiligheidNL: Etikettencampagne. <http://www.nieuwe-etiketten.nl/eindrapportage/>
- XXVIII NVWA: Baby- en kinderartikelen <https://www.nvwa.nl/onderwerpen/baby-en-kinderartikelen>
- XXIX VNL: Maandrapportages online signaleringsplatform over augustus 2014 t/m mei 2015, (intern), , 2015.
- XXX Europese Commissie: Consumer understanding of labels and the safe use of chemicals, mei 2011(Special Eurobarometer 360)

- XXXI Onkenhout, Hans et al: Informatiebehoefte omtrent producten in en om het huis, waarin chemische stoffen zitten (intern), Ruigrok / Netpanel, VeiligheidNL, 12 december 2014.
- XXXII Onkenhout, Hans et al: Informatiebehoefte omtrent producten in en om het huis, waarin chemische stoffen zitten (intern), Ruigrok / Netpanel, VeiligheidNL, 12 december 2014.
- XXXIII VeiligheidNL: Helft jonge kinderen verkiest huishoudchemicaliën boven speelgoed, 2015. <https://www.veiligheid.nl/organisatie/actueel/nieuws/jonge-kinderen-huishoudchemicalien>
- XXXIV NVWA/VeiligheidNL: Etikettencampagne. <http://www.nieuwe-etiketten.nl/eindrapportage/>
- XXXV Rabobank: Cijfers & trends wit- en bruingoedzaken, 13 mei 2015.
- XXXVI Economic Point of View B.V. (in opdracht van UNETO-VNI): Gastoestellen in Nederland, naar uniforme termijnen voor inspectie of onderhoud, 14 mei 2004.
- XXXVII TNS NIPO (in opdracht van VeiligheidNL): Consumentenonderzoek elektrotechnische apparaten en machines, april 2014.
- XXXVIII VeiligheidNL: Voorstel invulling activiteiten 2015 - 2016 Online Signalering, (intern), 6 maart 2015.
- XXXIX Slee - Wijffels, Fieke en Vehmeier – Heman, Marfelle: Pas op, kijk uit!, Unieboek | Het Spectrum, september 2014
- XL NVWA: Stand van zaken speelgoed 2013 (intern), 1 maart 2013.
- XLI Zweer, Judith, Gummins Tom: Evaluatie Warenwetbesluit tatoeëren en piercen, BA3918 (in opdracht van ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport), Research en Beleid, 8 december 2011.
- XLII Onkenhout, Hans et al: Informatiebehoefte omtrent producten in en om het huis, waarin chemische stoffen zitten (intern), Ruigrok / Netpanel, VeiligheidNL, 12 december 2014.
- XLIII Europese Commissie: Houdingen van consumenten ten opzichte van grensoverschrijdende handel en consumentenbescherming, 6 juni 2013 (Flash Eurobarometer 358)
- XLIV Oostdijk André et al: Het WAS gewogen; Beleidsevaluatie Warenwetbesluit attractie en speeltoestellen, Berenschot, 21 december 2011.
- XLV Ctgb-website: <http://ctgb.nl/gewasbescherming/onderwerpdossiers-g/glyfosaat-dossier>
- XLVI Tweede Kamer: Kamerstuk 27858, nr. 347, vergaderjaar 2015 - 2016.
- XLVII Europese Commissie: Endocrine disruption. http://ec.europa.eu/health/endocrine_disruptors/policy/index_en.htm
- XLVIII Robinson, Marla R. MSc et al, *Behaviors of Young Children Around Microwave Ovens* [Article], 71(5) Supplement 2, Proceedings of Forging New Frontiers, The 15th Annual Conference of the Injury Free Coalition for Kids: S534-S536, November 2011.
- XLIX ABN-AMRO: Verpakkingsmiddelenindustrie, 6 mei 2013.
- L NVWA: Herijking van het toezicht op persoonlijke beschermingsmiddelen, (intern), 30 juni 2015.
- LI Stad en Groen: Workshop; het nieuwe spelen. Krimpande economie maar groeiende speelplaatsen? <http://www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-4255>
- LII C. van Uffelen: Spelen is meten, TU Delft Integraal, oktober 2014. <http://delftintegraal.tudelft.nl/article/spelen-meten/Oktobre2014>.
- LIII Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport: Brief van 21 maart 2016 aan de Tweede Kamer; Beleidsreactie rapport RIVM: 'Lasers en aanverwante behandelingen als voorbehouden handeling in de Wet BIG'.
- LIV Technologische ontwikkeling: Innovatie in textiel. <http://www.technologischeontwikkeling.nl/materials/innovatie-in-textiel>
- LV Ctgb-website: <http://ctgb.nl/gewasbescherming/onderwerpdossiers-g/glyfosaat-dossier>
- LVI Tweede Kamer: Kamerstuk 27858, nr. 347, vergaderjaar 2015 - 2016.
- LVII Europese Commissie: Endocrine disruption. http://ec.europa.eu/health/endocrine_disruptors/policy/index_en.htm
- LVIII Robinson, Marla R. MSc et al, *Behaviors of Young Children Around Microwave Ovens* [Article], 71(5) Supplement 2, Proceedings of Forging New Frontiers, The 15th Annual Conference of the Injury Free Coalition for Kids: S534-S536, November 2011.
- LIX ABN-AMRO: Verpakkingsmiddelenindustrie, 6 mei 2013.
- LX NVWA: Herijking van het toezicht op persoonlijke beschermingsmiddelen, (intern), 30 juni 2015.
- LXI Stad en Groen: Workshop; het nieuwe spelen. Krimpande economie maar groeiende speelplaatsen? <http://www.stad-en-groen.nl/artikel.asp?id=41-4255>

- LXII C. van Uffelen: Spelen is meten, TU Delft Integraal, oktober 2014. <http://delftintegraal.tudelft.nl/article/spelen-meten/> Oktober 2014.
- LXIII Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport: Brief van 21 maart 2016 aan de Tweede Kamer; Beleidsreactie rapport RIVM: 'Lasereen en aanverwante behandelingen als voorbehouden handeling in de Wet BIG'.
- LXIV Technologische ontwikkeling: Innovatie in textiel. <http://www.technologischeontwikkeling.nl/materials/innovatie-in-textiel>
- LXV NVWA: Productveiligheid in de non-food sector: naleving van bedrijfsvoeringsverplichtingen inzake productveiligheid en de effectiviteit van het toezicht door VWA - eindrapport, 31 augustus 2009.